

การส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

อรทัย สมรักษ์

6420831032013

154 หน้า (5 เล่ม)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2566

การส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

อรทัย สมรักษ์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

INCITEMENT DEMOCRACY FOR WOMEN OF THE LOCAL GOVERNMENT ORGANIZATION IN WANG SAPHUNG DISTRICT, LOEI PROVINCE

ORATHAI SOMRAK

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTLAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE MASTER DEGREE OF POLITICAL SCIENCE
FACULTY OF SOCIAL SCIENCE
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2023

หัวข้อสารนิพนธ์	:	**การส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรี ในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย**
ชื่อนักศึกษา	:	**นางอรทัย สมรักษ์**
ชื่อปริญญา	:	**รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**
ปีพุทธศักราช	:	**2566**
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	:	**ดร. วีรนุช พรมจักร์**

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณบดีคณะสังคมศาสตร์ .....

(พระมหาสุรไกร ชินพุทฺธิสิริ)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ :

ประธานกรรมการ .....

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุขพัฒน์ อนนท์จารย์)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษา) .....

(ดร. วีรนุช พรมจักร์)

กรรมการ .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรพล พรมกุล)

กรรมการ .....

(ดร. อาทิตย์ แสงเฉวก)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Topic	:	Promoting Democracy of Local Administrative Organizations for Women In Wangsaphung District, Loei Province
Student's Name	:	Orathai Somrak
Degree Sought	:	Master of Political Science
Anno Domini	:	2023
Advisor	:	Dr. Weeranuch Promjak

Accepted by the Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master Degree of Political Science.

Dean of Faculty of Social Sciences .....

(Phramaha Surakrai Jinabuddhisiri)

Thesis Committee :

Chairman .....

(Assoc. Prof Dr. Sukhapat Anonjarn)

Member (Advisor) .....

(Dr. Weeranuch Promjak)

Member .....

(Asst. Prof. Dr. Suraphon Promgun)

Member .....

(Dr. Artit Saengchawek)

Copyright of Mahamakut Buddhist University

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์	:	**การส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย**
ชื่อนักศึกษา	:	**อรทัย สมรักษ์**
ชื่อปริญญา	:	**รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**
ปีพุทธศักราช	:	**2566**
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	**ดร. วีรนุช พรมจักร์**

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย 2) ผลการดำเนินงานปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย 3) เพื่อเสนอแนวทางในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยทำการศึกษา โดยใช้เครื่องมือวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 10 คน พัฒนาชุมชนอำเภอวังสะพุง จำนวน 3 คน และผู้นำกลุ่มสตรีในอำเภอวังสะพุงจำนวน 7 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ในด้านการอบรมให้ความรู้เรื่องแนวทางประชาธิปไตยให้กับสตรีในหมู่บ้านในท้องถิ่น มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิตามอำนาจหน้าที่ ท้องถิ่นคัดกรองคุณสมบัติผู้สมัครทางการเมือง มีการรณรงค์ให้ประชาชนไปเลือกตั้ง รณรงค์ประชาสัมพันธ์และเปิดโอกาสให้สตรีมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองที่ส่งเสริมประชาธิปไตย เช่น การสมัครเป็นผู้บริหาร สมาชิกสภา พนักงาน สื่อสารทางการเมืองผ่านช่องทางต่าง ๆ ทางจดหมายข่าว สื่อออนไลน์ หรือผ่านทางผู้แทนสตรี 2) ผลการดำเนินงานปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย พบว่ายังขาดงบประมาณที่จะมาส่งเสริมกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพสตรี และด้านตัวสตรีเองที่ติดค่านิยมเดิมที่ชายเป็นใหญ่ไม่ค่อยได้รับความยอมรับจากสังคมโดยเฉพาะสังคมในชนบท นอกจากนี้ประชาชนยังไม่ค่อยให้ความร่วมมือเท่าที่ควรเนื่องอาจมีการสื่อสารทางการเมืองที่ผิดพลาดและไม่ได้รับความรู้จากการส่งเสริมเนื่องจากการขาดงบประมาณ 3) แนวทางในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ควรส่งเสริมด้านกิจกรรมการจัดเวทีให้ความรู้แก่สตรี ส่งเสริมการเรียนรู้ทางการเมืองจัดเวทีให้แสดงออกในที่สาธารณะและมีการร่วมกิจกรรมกับภาครัฐ ควรส่งเสริมด้านการให้ความรู้เรื่องการแสดงออกถึง

ผลประโยชน์ เช่น การรักษาสาธารณะสมบัติ ควรมีงบประมาณเข้ามาส่งเสริมพัฒนาบุคลากรเพื่อที่จะนำไปส่งเสริมสตรีต่ออีกทาง ด้านการสื่อสารทางการเมืองก็ควรส่งเสริมให้มีการรับรู้และวิเคราะห์ข่าวปลอม ควรมีการเปิดรับฟังความคิดเห็นของสตรีในหลายๆ ช่องทางให้สตรีได้นำเสนอความคิดความต้องการและปัญหา การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารควรก็เข้าถึงทุกกลุ่มและครอบคลุมทุกด้าน รวมทั้งควรเป็นข้อมูลที่เป็นจริงและทันสมัย

คำสำคัญ: การส่งเสริมประชาธิปไตย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สตรีอำเภอวังสะพุง

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ABSTRACT

Thematic Topic	:	**Incitement Democracy for Women of The Local Government Organization In Wang Saphung District, Loei Province**
Student's Name	:	**Orathai Somrak**
Degree Sought	:	**Master of Political Science**
Anno Domini	:	**2023**
Advisor	:	**Dr. Weeranuch Promjak**

This thesis aims to study 1) the state of promoting democracy for women in local government organizations in Wang Saphung District, Loei Province; To propose guidelines for promoting democracy of local governments for women in Wang Saphung District, Loei Province. by using research tools, including in-depth interview There were 10 leaders of local administrative organizations, 3 leaders of community development in Wang Saphung District, and 7 leaders of women groups in Wang Saphung District, totaling 20 people.

The results showed that

1) The local government has a role in promoting democracy for women in Wang Saphung District, Loei Province in terms of educating women in the local villages on democratic approaches. There is public relations for people to exercise their rights according to their authority. Local governments screen political candidates. There was a campaign for people to go to the polls. Public relations campaigns and opportunities for women to participate in political activities that promote democracy, such as applying for executive positions, council members, employees, political communication through various channels, newsletters, online media, or via women's representatives. 2) Performance The work on problems and obstacles in promoting democracy for women in Wang Saphung District, Loei Province found that there was still a lack of budget to promote activities to develop women's potential. and women themselves, who adhere to the traditional patriarchal values, are rarely accepted by society, especially rural society. In addition, people are not cooperating as they should because there may be political miscommunication and lack of knowledge from promotion due to lack of budget. 3) Guidelines for promoting democracy of local governments for women in Wang Saphung District, Loei Province should be promoted in organizing forums to educate

women. Promote political learning, provide a forum for public expression, and participate in government activities. Education should be promoted on the expression of interests, such as the preservation of public property. There should be a budget to support the development of personnel in order to promote women in another way. Political communication should promote awareness and analysis of fake news. Women's opinions should be heard in many areas. A channel for women to express their thoughts, needs and problems. Publicizing information should reach all groups and cover all aspects. It should also be true and up-to-date.

Keywords: Promotion of democracy Local government organization Women of Wang Saphung District

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เรื่องการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รศ. ดร. สุขพัฒน์ อนนท์จารย์ ผศ. ดร. สุรพล พรมกุล ดร.อาทิตย์ แสงเฉวกคณะกรรมการสอบ และ ดร.วีรนุช พรมจักร์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้องตลอดจนได้แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่นักศึกษาด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณท่านผู้เชี่ยวชาญ รองศาสตราจารย์ ดร. ภาสกร ดอกจันทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรเชษฐ์ โทอื้น และอาจารย์ ดร. กรรณิกา ไวโสภา ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการ`ตรวจสอบ รวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่นักศึกษา เจ้าหน้าที่คณะสังคมศาสตร์ที่คอยช่วยเหลือเป็นอย่างดีรวมทั้งเพื่อนๆ ที่คอยเป็นกำลังใจให้เสมอมา ขอขอบคุณผู้บริหารองค์การบริหารเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำสตรีอำเภอวังสะพุง พัฒนาชุมชนอำเภอวังสะพุง ตัวแทนสตรีอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย และผู้ประสานงานทุกท่านที่ให้การต้อนรับอย่างอบอุ่น รวมทั้งให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลและสละเวลาอันมีค่ายิ่งมาร่วมให้การสัมภาษณ์ ซึ่งมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการวิจัยในครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยรู้สึกสำนึกในคุณูปการของครูบาร์อาจารย์บุพการี บูรพาจารย์ ครอบครัว และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ทำให้ผู้วิจัยเป็นผู้มีการศึกษา และประสบความสำเร็จ

อรทัย สมรักษ์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... **จ**

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... **ช**

กิตติกรรมประกาศ ..... **ฌ**

สารบัญ ..... **ญ**

สารบัญตาราง ..... **ฏ**

สารบัญภาพ ..... **ฑ**

บทที่ 1 บทนำ **1**

1.1 ที่มาและความสำคัญ 1

1.2 คำถามของการวิจัย 4

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย 4

1.4 ขอบเขตการวิจัย 4

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 5

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ 5

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง **7**

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย 7

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมือง 18

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง 29

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาททางเพศ 37

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาประชา-ธิปไตย 47

2.6 ข้อมูลทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย 63

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 67

2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย 77

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย **78**

3.1 ประชากรและกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย 78

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 78

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ 79

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล 80
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย 80

บทที่ 4 ผลการการวิเคราะห์ข้อมูล 82
4.1 สภาพการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย 82
4.2 ผลการดำเนินงานปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย 85
4.3 แนวทางในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย 88
4.4 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากงานวิจัยเรื่องการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย 91

บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 93
5.1 สรุปผลการศึกษา 93
5.2 อภิปรายผล 94
5.3 ข้อเสนอแนะ 97

บรรณานุกรม 99

ภาคผนวก 102
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ 103
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC) 105
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล 109
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 129
ภาคผนวก จ ภาพประกอบผู้ให้สัมภาษณ์ 134

ประวัติผู้วิจัย 132

สารบัญตาราง

ตารางที่ **หน้า**

2.1 คุณธรรมจริยธรรมตามกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จภูมิพลอดุลยเดช เนื่องด้วยในวโรกาสครองราชย์ครบ 60 ปี 29
2.2 การสังเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 34
3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 65
4.1 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ของผู้ตอบแบบสอบถาม 69
4.2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยรวมและรายด้าน 70
4.3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ด้านความยุติธรรม จำแนกรายข้อ 71
4.4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ด้านความรับผิดชอบ จำแนกรายข้อ 72
4.5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ด้านความไว้วางใจ จำแนกรายข้อ 73
4.6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ด้านความซื่อสัตย์ จำแนกรายข้อ 74
4.7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ด้านความเคารพ จำแนกรายข้อ 75
4.8 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำแนกตามเพศ 76

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ **หน้า**

4.9 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและผู้บริหารเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา..... 77

4.10 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน..... 78

4.11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและผู้บริหารต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน 79

4.12 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ PostHoc ; Scheffe ด้านความยุติธรรมของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน..... 80

4.13 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ PostHoc ; Scheffe ในภาพรวมของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน..... 80

สารบัญภาพ

ภาพที่ **หน้า**

2.1 ตราสัญลักษณ์ 63

2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย 77

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

ประเทศไทยมีทิศทางในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยเรื่อยมา นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยซึ่งมีเหตุการณ์ทางการเมืองเกิดขึ้นมากมาย สาเหตุและปัจจัยที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์เหล่านั้นก็มักจะแตกต่างกันไป รวมถึงกิจกรรม วิธีการ และแนวทางการดำเนินการที่เปลี่ยนไปตามระยะเวลาและสภาวการณ์ทางการเมืองในช่วงนั้น ๆ สำหรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมทางการเมืองอย่างหนึ่งในระบอบประชาธิปไตย ส่วนปัญหาที่เกิดจากวัฒนธรรมไทยในลักษณะที่ประชาชนนั้นยังคงเคยชินกับการเป็นผู้ถูกปกครองจากอิทธิพลของระบบโครงสร้างทางการเมืองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ในอดีต ทำให้การพัฒนาของระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทยมีลักษณะล้มลุกคลุกคลานมาโดยตลอด ซึ่งสะท้อนออกเป็นรูปธรรม เช่น การปฏิวัติ รัฐประหาร หรือแม้แต่ความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นก็ตามและยังรวมถึงการแทรกแซงอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองอิทธิพลต่าง ๆ ซึ่งทำให้มีการพยายามหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวในระบอบประชาธิปไตย (ศุภชัย คมขำ, 2559)

ประเทศไทยมีการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นซึ่งถือได้ว่าเป็นรากฐานสำคัญในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่จะส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองตนเอง และเป็นการเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นสามารถจัดการทำบริการสาธารณะบางอย่างให้เป็นไปตามความต้องการและเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างแท้จริง โดยมีการปกครองในรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น และจากบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 283 - 290 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนท้องถิ่น และย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะโดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัดและประเทศเป็นส่วนร่วมด้วย และให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดการแบ่งอำนาจหน้าที่และการจัดสรรรายได้ระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจที่เพิ่มขึ้นตามระดับความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ รวมทั้ง

กำหนดระบบตรวจสอบและประเมินผล (สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2564)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเป็นองค์กรรูปแบบหนึ่งของไทยที่มีพื้นที่ครอบคลุมทั่วประเทศไทยถือได้ว่าเป็นองค์กรที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด โดยส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ชนบท และวัตถุประสงค์สำคัญที่จัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การเป็นเสมือนโรงเรียนฝึกสอนประชาธิปไตยและเป็นโรงเรียนสร้างผู้นำทางการเมือง รวมถึงการกระจายอำนาจการปกครองให้ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นเขตชนบทอันเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศได้มีโอกาสเรียนรู้การแก้ไขปัญหาและการตอบสนองความต้องการของตนเอง โดยการเข้าไปมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน (กรมส่งเสริมการปกตรงส่วนท้องถิ่น, 2559) เมื่อเป็นเช่นนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมประชาธิปไตย อันจะส่งต่อความสำเร็จในการพัฒนาประชาธิปไตยในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการเลือกตั้งในทุกระดับ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ อันจะนำไปสู่การพัฒนาการเมืองการปกครองภายใต้ระบอบประชาธิปไตยที่ยั่งยืนต่อไป นับแต่ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย แต่ยังพบว่ามีปัญหาโดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาธิปไตยของประชาชนระดับรากหญ้าหรือในระดับหมู่บ้าน เมื่อมีการเลือกตั้งจะพบว่ามีการทำผิดกฎหมายเลือกตั้งหลายเรื่อง ๆ เช่น ปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียง ปัญหาจำนวนผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งน้อย ปัญหาการถูกข่มขู่หรือทำลายร่างกายจากผู้สมัครหรือหัวคะแนน ปัญหาบัตรเสีย เป็นต้น รวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ก็เป็นในลักษณะการให้ความร่วมมือตามที่หน่วยงานของรัฐแจ้งให้ทราบ ดังนั้นจึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่ถูกกำหนดให้มีบทบาทหน้าที่ตามกฎหมายในการส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน จะต้องแสดงบทบาทหน้าที่ดังกล่าวให้เป็นไปตามกฎหมาย อันหมายถึงการส่งผลให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อแสวงหาแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปใช้ในการส่งเสริมประชาธิปไตย โดยเฉพาะประชาธิปไตยของประชาชนให้มีความเข้มแข็ง ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับชาติต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับบทบาทของสตรี (พรศิริ นาคลำภา, 2557)

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้ระบุไว้ว่า บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิ์เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองประเทศของตนเอง การคืนอำนาจและความเป็นไทให้แก่สตรีให้มีส่วนร่วมอย่างเสมอภาคจะช่วยสนับสนุนให้กระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยมีความเข้มแข็งและทำหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น (ปริญญ์ ปราชญานุพร, 2541) ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ปี 2550 ได้กล่าวเกี่ยวกับสาระสำคัญของสิทธิสตรีไว้ค่อนข้างมาก ความเปลี่ยนแปลง

เหล่านี้เป็นการเติมหลายเรื่อง หลายประเด็นเข้าไปในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ชวนให้แนวโน้มกฎหมายเอื้ออำนวยต่อการให้ผู้หญิงเดิน เข้าสู่ทางการเมืองมากกว่าในอดีต พรรคการเมืองต้องมีการกำหนดว่าจะต้องคำนึงถึงสัดส่วนที่เหมาะสมการกำหนดในลักษณะนี้เองทำให้หลายพรรคการเมืองได้คำนึงถึงและส่งผลให้มีผู้หญิงเข้ามีบทบาททางการเมืองเพิ่มมากขึ้น โดยสตรีมีเป็นผู้ที่มีความละเอียดรอบคอบ ช่างสังเกต อันจะช่วยทำให้กระบวนความคิด วิธีคิด วิธีการดำเนินการได้อย่างรอบคอบแต่ยังคงมีจุดอ่อนคือ การละทิ้งความกล้า นอกจากนี้คุณลักษณะหรือนิสัยของผู้หญิงส่งเสริมต่อการสร้างและพัฒนาสังคมประชาธิปไตย และเพราะผู้หญิงเป็นผู้ที่มีความอดทนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เคารพในสิทธิเสรีภาพของคนอื่น ดังนั้นจึงยอมรับในความแตกต่าง ขณะเดียวกันก็เคารพในเสียงส่วนน้อย (วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น, 2551)

การสร้างความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางเพศ จึงไม่ได้จำกัดแค่ในความคิดเรื่องเพศและกำหนดบทบาทผู้หญิงที่เกี่ยวข้องกับแค่สถาบันทางสังคม แต่รวมถึงระดับโครงสร้างอำนาจทั้งเศรษฐกิจและการเมือง ดังนั้น ปรากฏการณ์ของการเรียกร้องเรื่องความเท่าเทียมทางเพศไม่ได้เป็นเพียงการเรียกร้องสิทธิทางเพศสรีระของผู้หญิงเท่านั้นแต่ยังรวมถึงการสร้างโอกาสการเข้าถึงเศรษฐกิจการเงินได้เสมอภาคเท่าเทียมกับผู้ชาย (ไพลิน ภู่จีนาพันธุ์, 2563) โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช 2560 ยังได้ทำการกำหนดสิทธิของสตรีในฐานะที่เป็นพลเมืองย่อมมีสิทธิหน้าที่และความเสมอภาคเท่าเทียมบุรุษในทางการเมือง และในยุทธศาสตร์การพัฒนาสตรี พ.ศ. 2560–2564 ที่แบ่งออกเป็น 5 ยุทธศาสตร์ ซึ่งยุทธศาสตร์ที่ 1 ความเสมอภาคเท่าเทียมกันระหว่างหญิงชาย (Paradigm Shift Measures) ทำให้บทบาทสตรี มีความเสมอภาคเท่าเทียมกันระหว่างหญิงชายมากขึ้นจนทำให้สตรีบางกลุ่มที่สนใจเรื่องการเมือง ได้มีโอกาสสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเป็นตัวแทนของประชาชนเพื่อ สร้างความเสมอภาคเท่าเทียมกับชาย (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2560)

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าสตรีไทยได้มีบทบาทมากขึ้นในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทในการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน นอกจากนี้ยังมีสตรีที่ดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ ทางการเมือง ดังนั้นการตัดสินใจและการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันระหว่างสตรีและบุรุษในชีวิตการเมือง จึงมีบทบาทสำคัญในกระบวนการความก้าวหน้าของสตรี การที่สตรีมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทุกระดับโดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในด้านการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติจะมีส่วนช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดพลังในการได้มาซึ่งรัฐบาลและการบริหารประเทศที่มีความโปร่งใสอันจะนำไปสู่ระบอบประชาธิปไตยที่ยั่งยืน (อณิษฐา หาญภักดีนิยม, 2564) ในการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรี จำนวน 78 คน จากทั้งหมด 498 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 15.8 โดยหลายพรรคได้จัดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรีอยู่ในลำดับต้น ๆ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรีแบบบัญชีรายชื่อ และให้ความสำคัญกับสัดส่วนของผู้สมัคร สมาชิก สภาผู้แทนราษฎรผู้ชายและผู้หญิงมากขึ้น แต่เมื่อเปรียบเทียบกับบุรุษจะเห็นว่าสัดส่วนสตรียังน้อยกว่าบุรุษ อย่างไรก็ตามมีสตรีที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพียงร้อยละ 15 เท่านั้น เมื่อเทียบกับต่างประเทศยังน้อยมาก การที่สตรี

มีบทบาททางการเมืองในสัดส่วนที่ไม่มาก อาจเกิดจากกรอบประเพณีวัฒนธรรมของสังคมไทย วัฒนธรรมการเมือง หรือค่านิยมสังคมไทยถือชายเป็นใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบทที่ห่างไกลยังมองว่าการบ้านเป็นเรื่องของสตรี แต่การเมืองเป็นเรื่องของผู้ชาย หากส่งเสริมให้สตรีเข้ามามีบทบาททางการเมืองมากขึ้นในอนาคต ย่อมจะส่งผลทำให้เกิดความเท่าเทียมกันทางเพศในทางการเมือง เกิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเทียบเท่ากับบุรุษ มีส่วนร่วม ทางการเมืองมากขึ้นในทุกระดับทุกมิติเป็นที่ยอมรับในสังคม และมีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น (วชิรพงศ์ ศรีเจริญวงศ์, 2564)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จ.เลย โดยทำการศึกษาสภาพการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จ.เลย รวมทั้งศึกษาผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จ.เลย เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้เสนอให้สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตลอดจนสมาชิกกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ทั้งในส่วนของภาครัฐ ภาคเอกชน ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยน และพัฒนาการส่งเสริมประชาธิปไตยให้แก่สตรีต่อไป

1.2 คำถามของการวิจัย

1.2.1 การส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย มีสภาพเป็นอย่างไร

1.2.2 ผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย เป็นอย่างไร

1.2.3 แนวทางในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

1.3.2 เพื่อศึกษาผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

1.3.3 เพื่อเสนอแนวทางในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

1.4 ขอบเขตการวิจัย

จากการศึกษาการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัด ผู้วิจัยได้ตั้งขอบเขตการศึกษาวิจัยในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยทำการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมือง แนวคิดเกี่ยวกับบทบาททางเพศ แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาประชาธิปไตย ข้อมูลทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.4.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้นำองค์กรส่วนท้องถิ่น จำนวน 10 คน พัฒนาชุมชนอำเภอวังสะพุง จำนวน 3 คน และผู้นำกลุ่มสตรีในอำเภอวังสะพุง จำนวน 7 คน รวม 20 คน

1.4.3 ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ใช้ศึกษา

การศึกษาเรื่อง การส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เวลาในปีการศึกษา 2565

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ได้ทราบถึงสภาพการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้เป็นแนวทางในการพัฒนาการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

1.5.2 ได้ทราบถึงผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคของการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้เสนอให้สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยน และพัฒนาการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

1.5.3 ได้ทราบแนวทางในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ให้มีความรู้ ความเข้าใจในสิทธิ์ที่พึงมี หน้าที่ที่พึงกระทำ เสรีภาพที่ควรได้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญกำหนด ตระหนักและรับผิดชอบต่อการเลือกคนดีไปเป็นนักการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่สามารถใช้ปกครองประเทศได้อย่างยั่งยืน

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกตามอำนาจหน้าที่ ที่กฎหมายบัญญัติ และบทบาทตามแนวคิดวิชาการทางรัฐศาสตร์ ในการส่งเสริมประชาธิปไตย ประกอบด้วยบทบาทที่สำคัญ 5 ด้าน ได้แก่

1.6.1.1 ด้านการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องสามารถทำให้ประชาชนเข้าใจถึงการเลือกตั้งได้เป็นอย่างดี และสามารถพิจารณาผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่สุดให้เข้ามาทำหน้าที่แทนตนเองได้ตามหลักของระบอบประชาธิปไตย

1.6.1.2 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การกระทำที่มีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายและการบริหารงานของรัฐ หรือการเลือกผู้นำรัฐบาล และการกระทำนั้นต้องเป็นการกระทำด้วยความสมัครใจ

1.6.1.3 ด้านให้การเรียนรู้ทางการเมือง หมายถึง การทำหน้าที่ในการอบรม สั่งสอนให้สมาชิกชุมชนท้องถิ่นให้มีอุดมการณ์ ความศรัทธาต่อระบบการเมือง สังคม ทั้งนี้ก็เพื่อให้สังคมท้องถิ่นและระบบการเมืองท้องถิ่นนั้น มีความมั่นคง ไม่เกิดความขัดแย้ง จนอาจทำให้ระบบการเมืองของประเทศถูกทำลายไปในที่สุด

1.6.1.4 ด้านการรวบรวมและแสดงออกถึงผลประโยชน์ หมายถึง ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นเพื่อใช้สิทธิชุมชนในการรวมกลุ่ม เสนอข้อเรียกร้อง หรือเสนอข้อบัญญัติ และถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ ซึ่งถือว่าเป็นอีกก้าวหนึ่งของขบวนการในการพัฒนาประชาธิปไตย

1.6.1.5 ด้านการสื่อสารทางการเมือง หมายถึง กระบวนการทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง ทัศนะและความคิดเห็น ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ในทางการเมืองระหว่างบุคคล ซึ่งการสื่อสารทางการเมืองนับเป็นกระบวนการพิเศษที่ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมการเมืองและทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมการเมือง

1.6.2 การส่งเสริมประชาธิปไตย หมายถึง การส่งเสริมให้ประชาชนเชื่อมั่นศรัทธาในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยประชาธิปไตยเป็นรูปแบบการปกครองและวิธีการดำเนินชีวิต ซึ่งยึดหลักของความเสมอภาค เสรีภาพและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ การปกครองระบอบประชาธิปไตยถือว่าทุกคนมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน และอำนาจอธิปไตยต้องมาจากปวงชน

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสารต่าง ๆ รวมไปถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดเป็นแนวทางในการศึกษาและกรอบแนวคิดการวิจัยที่ใช้ในการศึกษา ดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมือง

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาททางเพศ

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาประชาธิปไตย

2.6 ข้อมูลทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย

2.1.1 ความหมายของการเมืองแบบประชาธิปไตย

การศึกษาเกี่ยวกับความหมายของการเมืองแบบประชาธิปไตย พบว่า มีนักคิด นักวิชาการได้อธิบายไว้ดังต่อไปนี้

พรศิริ นาคลำภา (2557) ประชาธิปไตย คือ สภาวะที่คนยากจน ซึ่งมีจำนวนข้างมากในสังคมได้รับมอบหมายให้กุมอำนาจของรัฐไว้ในมือ ประชาธิปไตยที่บริสุทธิ์ที่สุด ได้รับการเรียกเช่นนั้นได้ก็เพราะมีสภาพแห่งความเสมอภาคปรากฏอยู่ในที่นั้นและกฎหมายของรัฐมุ่งรับรองความเสมอภาคนั้น และเพราะว่าคนยากจนจะไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายต่ำต้อยกว่าคนร่ำรวย หรือว่าอำนาจสูงสุดจะไม่ต้องอยู่ในกำมือของฝ่ายใด แต่ทั้งสองฝ่ายจะมีส่วนใช้อำนาจนั้นด้วยกัน ถ้าตามที่คนส่วนใหญ่เห็นว่าเสรีภาพและความเสมอภาคจะมีอยู่ในประชาธิปไตยแล้วทุกแผนการของรัฐบาลก็จะต้องเปิดประตูให้แก่ทุกคน ดังนั้นที่ใดที่เป็นประชาชนเป็นฝ่ายข้างมาก และสิ่งที่พวกเขาลงคะแนนแล้วจะเป็นกฎหมาย จึงเป็นข้อพิสูจน์ได้ว่าในสภาวะเช่นนั้นก็ควรจะเรียกได้ว่าเป็นประชาธิปไตย”

รัฐธรรมนูญ รุ่งเรื่อง (2561) กล่าวว่า ประชาธิปไตย หมายถึง รูปแบบและหลักของการปกครอง รวมตลอดถึงการดำรงชีวิตร่วมกันของมนุษย์ ในแง่ของการปกครองนั้น มุ่งถึงการมีส่วน

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ของประชาชนในการที่จะเข้าร่วมกำหนดนโยบายต่าง ๆ อันเกี่ยวกับประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม ส่วนในแง่ของการดำเนินชีวิตนั้น หมายถึง การยอมรับเสรีภาพ ความสำคัญและประโยชน์ซึ่งกันและกัน โดยมีเหตุผลเป็นเครื่องนำทาง เพื่อความผาสุกร่วมกันความหมายของประชาธิปไตยที่ใช้กันในภายหลังนั้น อาจจะแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือความหมายแคบ หมายถึง การที่ประชาชนมีอำนาจปกครองตนเอง ส่วนในความหมายที่กว้าง ประชาธิปไตยเป็นวิถีชีวิตแบบหนึ่งซึ่งมีแบบแผนแห่งพฤติกรรมในทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

ศิรินันท์ มุ่งหมาย (2563) กล่าวว่า ประชาธิปไตย ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Democracy ซึ่งมาจากศัพท์ภาษากรีก ว่า Demos หมายถึง ประชาชน กับ Kratien หมายถึง การปกครองดังนั้นประชาธิปไตย หรือ Democracy จึงหมายถึงการปกครองโดยประชาชน โดยอำนาจสูงสุดในการปกครองจะมาจากประชาชน และรัฐบาลจะคงอยู่ในอำนาจต่อไปได้เมื่อวาระสิ้นสุดลง ก็ต่อเมื่อประชาชนผู้เลือกตั้งเห็นว่ารัฐบาลสามารถสนองตอบต่อเจตนารมณ์ของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น

สุวิตา มะมา (2562) กล่าวว่า ประชาธิปไตย ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Democracy ค่อนข้างเป็นพลวัต เพราะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยประชาธิปไตยเป็นทั้งรูปแบบและหลักการปกครอง รวมตลอดถึงการมีวิถีชีวิตร่วมกันของมนุษย์ ซึ่งคำว่า “Democracy” หรือประชาธิปไตย ถูกนำมาใช้ครั้งแรกในศตวรรษที่ 5 ก่อนคริสต์ศักราช โดยนักประวัติศาสตร์ชาวกรีกนาม Herodotus ได้นำคำในภาษากรีก คำว่า “Demos” ซึ่งหมายถึง “ประชาชน” มารวมกับคำว่า “Kratein” ซึ่งหมายถึง “กติกา หรือกฎเกณฑ์”

วันชัย หวังสวาสดิ์ (2559) กล่าวว่า กล่าวว่า ประชาธิปไตย มีความหมายแยกเป็นสองแง่ ใหญ่ๆ ดังนี้ ความหมายในแง่ของระบอบการปกครองประเทศ และความหมายในแง่ของวิถีชีวิตหากพิจารณาถึงรากฐานที่มาของประชาธิปไตยแล้ว อาจกล่าวได้ว่ามาจากความเชื่อหรือแนวคิดที่สำคัญ 2 ประการ

1. ความเชื่อในความเป็นอิสระและเสรีภาพของมนุษย์ ดังนั้นบุคคลอาจจะมีอิสรภาพในการเลือกใช้วิถีชีวิตหรือไม่กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดด้วยตัวเอง โดยไม่ตกอยู่ภายใต้ อำนาจบงการของบุคคลอื่น ๆ เพราะการที่บุคคลสามารถที่จะใช้เหตุผลในการเลือกตัดสินใจ และตกลงใจนั้นย่อมหมายถึงการที่คนเราต้องผูกพันรับผิดชอบในสิ่งที่กระทำลงไปด้วย

2. การมีศรัทธาในความสามารถของมนุษย์ สติปัญญาการรู้จักใช้เหตุผล และการมองมนุษย์ในแง่ดีสามารถร่วมมือกันทำงานเพื่อความสุขร่วมกันได้

สามารถสรุปได้ว่า ประชาธิปไตยว่าประชาธิปไตย หมายถึง ระบอบการปกครองที่ประชาชนมีอำนาจสูงสุด โดยประชาชนทุกคนมีสิทธิ เสรีภาพเสมอภาคกัน ภายใต้หลักความเป็นธรรม เหตุผล เมตตาธรรมความเคารพในเกียรติภูมิ แห่งมนุษยธรรม และมีวิถีชีวิตที่ประกอบด้วยการเคารพซึ่งกันและกัน มีการแบ่งปันกัน ร่วมงานและประสานงานกันตลอดจนมีเหตุผลและหาความรู้ที่ถูกต้องในการอยู่ร่วมกัน ซึ่งในสังคมนั้น ๆ การดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันจะสงบสุขได้นั้น บุคคลในสังคมประชาธิปไตยต้องดำรงตนอยู่ในวิถีประชาธิปไตย กล่าวคือ ต้องมีคารวธรรม สามัคคีธรรม และปัญญาธรรม

2.1.2 หลักการสำคัญของประชาธิปไตย

การศึกษาเกี่ยวกับหลักการสำคัญของประชาธิปไตย พบว่า มีนักคิดนักวิชาการ ได้อธิบายไว้ดังต่อไปนี้

พรศิริ นาคลำภา (2557) กล่าวว่า หลักการประชาธิปไตย 12 ประการ ที่นักการเมืองต้องเข้าใจและยึดถือ

1. อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน (Popular Sovereignty) หมายถึง ระบอบการปกครองที่ประชาชนมีอำนาจอธิปไตย และมอบหมายให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งทำหน้าที่แทนตน การเลือกตั้งจึงเป็นการแสดงออกถึงสิทธิและอำนาจของประชาชนทุกคนที่อยู่ในประเทศที่ปกครองระบบประชาธิปไตย

2. สิทธิเสรีภาพ (Rights and Freedom) หมายถึง สิทธิต่าง ๆ ที่ถูกกำหนดในรัฐธรรมนูญและมีการบังคับกฎหมาย ด้วยเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจ

3. ความเสมอภาค (Equality) หมายถึง ทุกคนเสมอภาคเท่ากันหมด โดยตามสิทธิของกฎหมายประชาชน ที่อายุตั้งแต่ 18 ขึ้นไป จะมีสิทธิในการเข้ารับการเลือกตั้ง เพื่อเลือกผู้นำท้องถิ่น ผู้นำประเทศ เพื่อให้อำนาจในการบริหารบ้านเมืองให้มีการพัฒนาไปในทางที่ดี นอกจากนั้นประชาชนยังมีสิทธิในการนับถือศาสนา การประกอบอาชีพ การเป็นเจ้าของทรัพย์สิน และการเลือกถิ่นที่อยู่อาศัย

4. หลักนิติธรรม (The Rule of Law) หมายถึง การใช้กฎหมายในการบริหารประเทศโดยผ่านกระบวนการร่างกฎหมายอย่างถูกต้อง ซึ่งจะต้องคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพและอำนาจอธิปไตยของประชาชนเป็นหลัก

5. ค่านิยมและจิตวิญญาณความเป็นประชาธิปไตย (The Democratic Ethos) หมายถึง การอบรมสั่งสอนเด็กและประชาชนในประเทศให้มีความเชื่อและศรัทธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

6. ความอดทนอดกลั้น (Tolerance) หมายถึง ความใจกว้าง และความมีน้ำใจนักกีฬาเป็นสิ่งสำคัญที่ควรประพฤติปฏิบัติในสังคมประชาธิปไตย โดยจะต้องยอมรับในความแตกต่างของแต่ละบุคคล ไม่ว่าจะเป็น เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณี จุดยืนและความคิดเห็นทางการเมืองของคนในสังคม และสิ่งสำคัญจะต้องรู้จักแพ้รู้จักชนะ เปิดกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

7. ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย หมายถึง กรรมวิธี (Means) เพื่อเป้าหมายทางการเมือง โดยจะต้องมีกระบวนการที่ถูกต้อง และผลของกระบวนการก็จะต้องเอื้อสิทธิต่าง ๆ เพื่อประชาชนภายในประเทศ การจะเป็นระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยได้นั้น จะต้องมีขั้นตอนและกระบวนการที่เป็นไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ โดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

8. ผู้ดำรงตำแหน่งบริหารระดับสูงทั้งในนิติบัญญัติ บริหาร และศาลรัฐธรรมนูญจะต้องตระหนักว่าตนเป็นผู้ซึ่งได้รับอาณัติจากประชาชน ดังนั้น ผลประโยชน์สูงสุดจะต้องเป็นผลประโยชน์ที่

เอื้ออำนวยต่อผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ การกระทำอันใดขัดต่อผลประโยชน์ของประชาชน ซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย การนั้นย่อมไม่ถูกต้อง นอกจากนั้นยังต้องมีความรู้สึกว่าสิ่งที่ตนทำอยู่นั้นเป็นการประกอบภารกิจศักดิ์สิทธิ์ (Sacred Mission) หรือหน้าที่อันสูงส่ง (Noblesse Oblige) เพื่อประชาชน เพื่อชาติและแผ่นดิน

9. ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งบริหารระดับสูงทั้งในนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ จำเป็นอย่างยิ่งต้องยึดถือหลักจริยธรรมทางการเมือง รวมตลอดทั้งมารยาททางการเมือง โดยจะต้องกระทำหน้าที่อย่างซื่อสัตย์สุจริต คำนึงถึงผลดีผลเสียที่จะเกิดต่อประชาชน ชาติ และบ้านเมืองเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อส่วนรวม เพราะงานการเมืองเป็นงานอาสาสมัครที่ได้รับมอบหมายจากประชาชน

10. ภายใต้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย การกระทำอันใดก็ตามต้องคำนึงถึงหลักการใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้ คือ ความถูกต้องตามกฎหมาย (Legality) ความชอบธรรมทางการเมือง (Legitimacy) ความถูกต้องเหมาะสม (Decency) ความน่าเชื่อถือ (Credibility) ทั้งหลายทั้งปวงถึงจะทำให้งานที่รับผิดชอบอยู่นั้นประสบความสำเร็จ

11. การบริหารบ้านเมืองจะต้องอิงหลักธรรมาภิบาล (Good governance) หมายถึง ความชอบธรรมทางการเมือง (Legitimacy) ความโปร่งใส (transparency) การมีส่วนร่วมของประชาชน (Participation) ความรับผิดชอบเปิดให้ไล่เบี้ยได้ (Accountability) และความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and effectiveness) ซึ่งหมายถึงการกระทำนั้นต้องส่งผลในทางบวกทั้งในแง่ผลได้ (Output) และผลลัพธ์ (Outcome)

12. ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารระดับสูง ซึ่งสามารถนำประเทศชาติและสังคมไปสู่ความเจริญ หรือไปสู่ความเสียหายในด้านต่าง ๆ ทั้งในแง่การเมืองสังคม เศรษฐกิจ อุดมการณ์ ศรัทธาและความเชื่อในระบบ ฯลฯ ต้องเป็นบุคคลที่เปี่ยมไปด้วยคุณสมบัติอันได้แก่ การมีอุดมการณ์ทางการเมือง (Political Ideology) การมีจริยธรรมทางการเมือง (Political Ethics) การมีความรู้ทางการเมือง (Political Knowledge) การมีประสาทสัมผัสทางการเมือง (Political Sense) และการเข้าใจอารมณ์ทางการเมือง (Political Mood) ของประชาชนอย่างถูกต้อง

รัฐธรรมนูญ รุ่งเรื่อง (2561) กล่าวว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่เจริญอยู่ในยุโรปตะวันตกและสหรัฐอเมริกานั้นมีหลักการสำคัญ ดังนี้

1. การยึดถือเหตุผล ปรัชญาประชาธิปไตยถือว่า สัจธรรมย่อมขึ้นอยู่กับเหตุผลการวิพากษ์วิจารณ์หรือแสดงความเห็นคัดค้าน นั้นย่อมเป็นที่มาของการแสวงหาเหตุผล เป็นวิถีทางที่จะทำให้ประชาชนพลเมืองเจริญเติบโตทางสมองและจิตใจ และเป็นเหตุให้สังคมเจริญก้าวหน้า

2. การเน้นความสำคัญของปัจเจกชน โดยเห็นว่าบุคคลแต่ละคนเป็นศูนย์กลางของนโยบาย และลัทธิทั้งปวง บุคคลเป็นผู้สร้างสถาบันสังคมและสถาบันการเมือง เพื่อเป็นปัจจัยให้บุคคลมีชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แต่ละคนจึงควรเป็นตัวของตัวเอง ลิขิตชีวิตของตัวเองมากที่สุดกว่าผู้ใดหรือสถาบันใด

3. การถือรัฐเป็นเครื่องมือของประชาชน เมื่อถือว่าแต่ละคนเป็นผู้ลิขิตชีวิตของตนเองมากที่สุด รัฐก็คอยเข้าแทรกแซงแต่น้อยที่สุด รัฐเป็นเพียงเครื่องมือส่งเสริมให้บุคคลบรรลุจุดหมายปลายทางในส่วนที่เหนือความสามารถที่แต่ละบุคคลจะกระทำกันเองได้เท่านั้น เช่น การพิทักษ์รักษาสิทธิมูลฐานของมนุษย์ การรักษาความยุติธรรม การรักษาความสงบเรียบร้อย และป้องกันการรุกรานจากภายนอกเป็นต้น ความคิดนี้ตรงกันข้ามกับลัทธิเผด็จการที่เห็นว่าประชาชนเป็นเครื่องมือของรัฐ

4. การอาศัยความสมัครใจเป็นใหญ่เป็นวิธีการปล่อยให้เอกชนดำเนินการทางเศรษฐกิจการเมืองและสังคมตามความสมัครใจระหว่างกันเอง เช่น การจัดตั้งพรรคการเมืองหรือการจัดตั้งสมาคมต่าง ๆ เป็นต้น

5. การยึดถือกฎเหนือกฎ เรื่องนี้ย่อมเป็นไปตามแนวคิดเดิมที่ว่า ประชาชนสร้างรัฐขึ้นมาเพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิสำคัญบางประการของประชาชน รัฐบาลผู้ปกครองจะบิดเบือนผันแปรไปตามใจตนมิได้มิฉะนั้นแล้วประชาชนมีสิทธิล้มล้างรัฐบาลนั้นเพื่อจัดตั้งรัฐบาลใหม่ขึ้นมาได้ ความจริงฝ่ายเผด็จการก็ถือเรื่องกฎเหนือกฎ แต่เป็นกฎที่สร้างขึ้นตามใจตน จึงก่อความไม่สงบไม่สิ้นสุด

6. การเน้นความสำคัญของวิธีการ ถือว่าวิธีการนั้นจะต้องเหมาะสมในการดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทาง ซึ่งควรต้องยึดความผาสุกของประชาชนเป็นที่ตั้ง ซึ่งโดยนัยนี้น่าจะต้องยึดหลักมัชฌิมาปฏิปทา คือ ถือสายกลาง ซึ่งตรงข้ามกับฝ่ายเผด็จการที่ชอบใช้วิธีรุนแรง ซึ่งเป็นการเพิ่มพูนความเกลียดชังมากกว่าที่จะสร้างภราดรภาพให้เกิดขึ้นตามอุดมการณ์ของตนเอง

7. การถือความเห็นพ้องต้องกันเป็นหลักในมนุษย์สัมพันธ์ ประชาธิปไตยนิยมการประนีประนอมเป็นสำคัญ ซึ่งอาจทำได้โดยการอภิปรายหรือโต้เถียงกัน เพื่อหาข้อยุติร่วมกันโดยถือฝ่ายข้างมากเป็นเกณฑ์ตัดสิน ทั้งนี้โดยต้องยอมรับความเห็นของฝ่ายข้างมากเป็นฝ่ายชนะไปพลางก่อน อาจเป็นชั่วขณะหนึ่งเท่านั้นฝ่ายข้างน้อยย่อมอาจหาทางชักจูงคนส่วนใหญ่ให้เห็นคล้อยตาม และอาจกลายเป็นฝ่ายข้างมากภายหลังได้

8. การถือสมภาพ หรือความเท่าเทียมกันขั้นมูลฐานของมนุษย์ ความเท่าเทียมกันหรือสมภาพในทัศนะของประชาธิปไตยหมายถึงความเท่าเทียมกันในโอกาสอย่างไรก็ดี ในเรื่องนี้จำเป็นต้องคำนึงถึงความแตกต่างในเรื่องความจำเป็นและความขาดแคลนของแต่ละบุคคลไว้ด้วย

ศิรินันท์ มุ่งหมาย (2563) กล่าวว่า หลักการสำคัญของประชาธิปไตย แนวทางปฏิบัติตนในการดำรงชีวิตในสังคม โดยยึดหลักประชาธิปไตยที่สำคัญ มีดังนี้

1. หลักเหตุผล ในวิถีชีวิตของสังคมประชาธิปไตย ผู้คนต้องรู้จักรับฟังเหตุผลของผู้อื่นไม่ดื้อดึงในความคิดเห็นของตนจนคนอื่นมองเราเป็นคนมี มิจฉาทิฐิ

2. หลักความเสมอภาค ในสังคมประชาธิปไตย แม้คนจะแตกต่างกันเรื่อง เพศ ผิวพรรณ ชนชั้น ถิ่นที่อยู่อาศัย ศาสนา หรืออุดมการณ์ทางการเมือง แต่ทุกคนควรจะมีความเท่าเทียมกันโดยกฎหมายโดยเฉพาะในเรื่องต่อไปนี้

2.1 ความเสมอภาคทางการเมือง ทุกคนมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งถ้ามีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมาย และทุกคนมีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้อย่างเท่าเทียมกัน

2.2 ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ ทุกคนไม่ว่ารวยหรือจน สีผิวใด มียศถาบรรดาศักดิ์หรือไม่ต้องไม่ถูกกีดกันในการประกอบอาชีพการงาน

2.3 ความเสมอภาคทางโอกาส คือ ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษา การรักษาพยาบาลและการรับการบริการจากรัฐอย่างเท่าเทียมกัน

3. หลักสิทธิและเสรีภาพ

3.1 สิทธิ คือ ประโยชน์ที่บุคคลพึงได้รับตามกฎหมาย เช่น บุคคลมีสิทธิได้รับการศึกษา การรักษาพยาบาลมีสิทธิในทรัพย์สินของตน

3.2 เสรีภาพ คือ ทุกคนมีอิสระในการทำอะไรก็ได้ตามที่ตนต้องการแต่ต้องไม่ผิดกฎหมายและไม่กระทบต่อความเป็นระเบียบเรียบเรียบร้อยของสังคม โดยไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เช่น เสรีภาพในการพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา การจัดตั้งพรรคการเมือง เป็นต้น

4. หลักการยึดเสียงข้างมาก คือ การปฏิบัติตามความคิดเห็นหรือตามความยินยอมของคนส่วนใหญ่แต่ ให้เกียรติโดยการไม่ละเมิดสิทธิหรือเอารัดเอาเปรียบเสียงส่วนน้อย หากมีปัญหาโดยใช้มติเสียงข้างมาก แต่ในขณะเดียวกันเสียงส่วนน้อยก็ได้รับความคุ้มครองดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมประชาธิปไตย

5. หลักภราดรภาพ คือ การที่มนุษย์มีความรัก ความผูกพันกันฉันพี่น้อง ไม่แบ่งแยกภูมิภาคถิ่นที่อยู่อาศัย ไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ชนชั้น เพศ ผิวพรรณ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นอกเห็นใจกัน ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน

สุวิตา มะมา (2562) กล่าวว่า หลักการสำคัญของประชาธิปไตย มีองค์ประกอบอยู่ 7 ประการ คือ

1. อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน (Popular Sovereignty) หมายถึงอำนาจสูงสุดในแผ่นดินเป็นของประชาชน แนวคิดดังกล่าวเป็นหัวใจของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย แต่เนื่องจากประชาชนจำนวนมากไม่สามารถทำหน้าที่ในการปกครองประเทศได้ จึงนำมาสู่การเลือกตั้งตัวแทนเพื่อทำหน้าที่ตัดสินใจ กำหนดนโยบายสาธารณะ เรียกประชาธิปไตยแบบนี้ว่าประชาธิปไตยแบบตัวแทน (Representative Democracy)

2. สิทธิและเสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล (Individuals Right, Liberty, and Equality) เป็นอุดมการณ์แห่งเสรีนิยมและสืบทอดต่อกันมาสู่อุดมการณ์ประชาธิปไตย คำว่า สิทธิแบ่งออกเป็น

2.1 สิทธิพลเมือง (Civil Rights) คือ สิทธิที่จะไม่ถูกทำร้าย ไม่ถูกบังคับให้ใช้แรงงาน ไม่ถูกจับกุมตามอำเภอใจ ได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรม มีเสรีภาพทางความคิด ความเชื่อ การนับถือศาสนา รวมทั้งสามารถดำเนินชีวิตที่เป็นส่วนตัว

2.2 สิทธิทางการเมือง (Political Rights) คือ มีเสรีภาพในการพูด การสมาคม การเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะ

2.3 สิทธิทางสังคม (Social Rights) คือสิทธิที่จะได้รับการรักษาพยาบาลได้รับค่าจ้างเท่ากันในงานที่เหมือนกัน ได้รับการบริการจากการประกันสังคม มีงานทำ นัดหยุดงานได้มีที่อยู่อาศัยและได้รับการศึกษา

2.4 สิทธิทางเศรษฐกิจ (Economic Rights) สิทธิที่จะมีอาหารกินและมีมาตรฐานความเป็นอยู่ที่เพียงพอ และคำว่าสมอภาค หมายถึง ความเท่าเทียมทางกฎหมายและโอกาส (Equality before the Law and Opportunity) แต่ไม่ได้หมายถึงความเท่าเทียมในเรื่องของผลแห่งการกระทำ

3. ฉันทานุมัติ (Consent) เนื่องจากอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน แต่ประชาชนไม่ได้เข้ามามีอำนาจในการปกครอง โดยมอบให้ผู้อื่นปกครองแทน ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นที่ผู้ปกครองจะต้องได้รับการยินยอมจากประชาชน โดยการให้ประชาชนเลือกผู้ปกครอง และอำนาจตัดสินใจขั้นสุดท้ายกับนโยบายชั้นสุดท้ายที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะเป็นของประชาชน ซึ่งหมายความว่าผู้ปกครองใช้อำนาจโดยฝืนใจประชาชนไม่ได้ และประชาชนย่อมมีสิทธิเปลี่ยนแปลงผู้ปกครองที่ไม่ได้รับฉันทานุมัติได้

4. เสียงส่วนใหญ่ (Majority Rule) เป็นการหาข้อยุติที่ดีที่สุด ในทางปฏิบัติคำว่าเสียงส่วนใหญ่มีอยู่ 2 ประเภท คือ เสียงที่เกินว่าครึ่งหนึ่งของเสียงทั้งหมด (Absolute Majority) และเสียงมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ แต่ยังไม่ถึงครึ่งหนึ่ง (Simple Majority) โดยที่รูปแบบของระบอบประชาธิปไตยจะมีการโหวตคะแนนเสียง และผู้ได้เสียงส่วนน้อยจะต้องทำการเสียงส่วนใหญ่ แต่จะต้องมีระบบปกป้องกันไม่ให้เสียงส่วนน้อยถูกรังแก

5. การเป็นตัวแทน (Representation) อุดมการณ์ประชาธิปไตยเชื่อในระบบตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน ซึ่งมีตัวแทนอยู่ 4 ประเภทคือ

5.1 ตัวแทนที่มีอำนาจตัดสินใจและเป็นตัวแทนประชาชน

5.2 ตัวแทนที่นำความคิดของประชาชนไปเป็นดำเนินการ

5.3 ตัวแทนที่นำเสนอพันธะสัญญาก่อนกับประชาชน และเมื่อได้รับเลือกตั้งแล้วจะต้องนำพันธสัญญาไปดำเนินการให้บรรลุผล

5.4 ตัวแทนที่มาจากกลุ่มย่อยของสังคมตามสัดส่วน

6. การปกครองที่เปิดเผยและตรวจสอบได้ (Open and Accountable Government) การเปิดเผย หมายถึง ประชาชนสามารถรับทราบการทำงานของรัฐบาลโดยวิธีดังต่อไปนี้

6.1 เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายของรัฐให้ประชาชนทราบ

6.2 เปิดโอกาสให้ประชาชนและสื่อมวลชนเข้าถึงเอกสารของรัฐบาลได้

6.3 เปิดโอกาสให้ประชาชนและสื่อมวลชนเข้าฟังการประชุมของได้

6.4 รัฐบาลต้องปรึกษาหารือกับกลุ่มผลประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและนำนโยบายไปดำเนินงานรวมทั้งตีพิมพ์เผยแพร่คำแนะนำที่ได้รับให้สาธารณชนได้รับทราบการตรวจสอบได้จะต้องประกอบไปด้วย 3 มิติ คือ การตรวจสอบได้ทางกฎหมาย (Legal Accountability) หมายถึงการดำเนินการโดยยึดหลักนิติธรรม การตรวจสอบได้ทางการเมือง (Political Accoun- tability)

หมายถึง ข้าราชการต้องรับผิดชอบนักการเมืองที่มาจากการเลือกตั้งและนักการเมืองต้องรับผิดชอบต่อประชาชนอีกทอดหนึ่ง และการตรวจสอบได้ทางการคลัง (Financial Accountability) หมายถึง การใช้จ่ายภาษีอากรของรัฐบาลให้เป็นไปตามจุดหมายที่ได้แถลงไว้ฝ่ายนิติบัญญัติ โดยมีการตรวจสอบการใช้จ่ายของรัฐบาลจากองค์กรอิสระ

7. สาธารณประโยชน์ (Public Interests) เนื่องจากระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองเพื่อประชาชน (Government for The People) ซึ่งหลักการนี้ได้นำไปสู่แนวคิดเรื่องผลประโยชน์ส่วนตัวของบุคคล

วันชัย หวังสวาสดิ์ (2559) กล่าวว่า หลักการของประชาธิปไตยที่ให้ความสำคัญต่อประชาชนถือว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยนั้น เป็นผลมาจากสมมติฐานหรืออุดมการณ์หลายประการ คือ

1. ความมีเหตุผล หลักการสำคัญเบื้องต้นของประชาธิปไตยถือว่ามนุษย์เป็นบุคคลที่มีเหตุผลและสามารถนำเหตุผลมาใช้แก้ไขปัญหาและปรับปรุงให้ดีขึ้น

2. คุณธรรมถือว่ามนุษย์เป็นผู้มีคุณธรรม มีศีลธรรม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวอย่างเดียว แต่ทว่าให้ความสำคัญในสิทธิของบุคคลอื่นและยอมรับความเท่าเทียมกันโดยปราศจากความรู้สึกเห็นแก่ตัว คุณธรรมนี้จะช่วยให้มนุษย์ตัดสินปัญหาอย่างมีเหตุผลและรู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม

3. ความเท่าเทียมกัน คำประกาศอิสรภาพของสหรัฐอเมริกา ได้กล่าวถึง ความเท่าเทียมกันไว้ว่า แม้ว่ามนุษย์จะมีความฉลาด ความสามารถ ความแข็งแรง ต่างกัน แต่มนุษย์ควรมีความเท่าเทียมกันทางการเมือง มีความเสมอภาคในการเลือกตั้งในโอกาสที่จะก้าวหน้า มีความเสมอภาคกันในทางกฎหมาย และความมีเกียรติภูมิของความเป็นมนุษย์ความเสมอภาคนี้ยังรวมถึงความเสมอภาคในการศึกษา การโฆษณา การเข้ารับราชการ และการได้รับความคุ้มครองจากกระบวนการยุติธรรม

4. ความสามารถของมนุษย์ในการที่จะก้าวหน้า มีความเชื่อกันว่ามนุษย์มีโอกาสมีความสามารถที่จะปรับปรุงตนเองให้มีความดีงาม มีความก้าวหน้าด้วยวิธีการอันสงบและมีกฎเกณฑ์

5. ความปรารถนาในการปกครองเมื่อมีปัญหาใด ๆ เกี่ยวข้องกับประชาชนเกิดขึ้นจะต้องนำปัญหานั้นให้ประชาชนพิจารณาตัดสินใจโดยตรง หรือผ่านผู้แทนที่มาจากการเลือกตั้ง

6. เสรีภาพ ความปรารถนาเสรีภาพของบุคคลในสังคมเป็นสิ่งสำคัญมากเสรีภาพจะเปิดโอกาสให้มนุษย์ได้มีโอกาสพัฒนาตัวเอง ดังนั้นเสรีภาพส่วนบุคคลจึงเป็นสิ่งที่อาจตัดทอนลงไปได้

สามารถสรุปได้ว่า หลักการสำคัญของประชาธิปไตย คือ ประชาชนต้องมีสิทธิเสรีภาพ มีความเสมอภาคกัน และอำนาจเป็นของประชาชนนำไปสู่การสร้างประชาธิปไตยในรูปแบบที่หลากหลาย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เอื้อประโยชน์ให้แก่ประชาชนเป็นหลักกรรมวิธีและเป้าหมายที่ชัดเจน

2.1.3 รูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย

การศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย พบว่า มีนักคิดนักวิชาการได้อธิบายไว้ดังต่อไปนี้

พรศิริ นาคลำภา (2557) กล่าวว่า รูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีอยู่ทั้งหมด 3 รูปแบบ 6 คือ

1. รูปแบบรัฐสภา ซึ่งเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีรัฐสภาเป็นผู้บริหาร โดยคัดเลือกผู้แทนเข้าไปในรัฐสภา ในรัฐสภามีสองสภาที่ต้องทำงานและประชุมร่วมกันเพื่อหาข้อสรุป โดยมีสภาผู้แทนราษฎร เลือกมาจากประชาชนเสียงข้างมาก เพื่อทำการบริหารประเทศ เสนอร่างกฎหมาย และในรัฐสภาจะมีวุฒิสภา ซึ่งมาจากการแต่งตั้ง โดยที่จะเลือกผู้ที่ทรงคุณวุฒิ หรือมาจากการเลือกตั้ง หรือจะแบ่งส่วนให้มาจากการเลือกตั้งและแต่งตั้ง เพื่อนำมาตรวจสอบการเสนอร่างกฎหมาย ซึ่งรัฐสภามีหน้าที่ออกกฎหมาย เลือกรัฐบาลบริหารประเทศ

2. รูปแบบประธานาธิบดี ซึ่งอำนาจบริหารเป็นของประธานาธิบดี ที่ได้มาจากการเลือกตั้งของประชาชน ประธานาธิบดีเป็นผู้คัดเลือกรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศ แต่รัฐสภาในรูปแบบนี้ไม่สามารถที่จะให้มีการยุบสภาได้ ส่วนอำนาจนิติบัญญัติ ประกอบด้วยสองสภา คือ สภาผู้แทนราษฎร ซึ่งได้มาจากการเลือกตั้งของประชาชน และวุฒิสภา สามารถมาจากการเลือกตั้ง หรือมาจากการแต่งตั้งก็ได้ ฝ่ายนิติบัญญัติมีหน้าที่ในการออกกฎหมาย แต่ไม่สามารถเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลได้

3. รูปแบบกึ่งรัฐสภากึ่งประธานาธิบดี ซึ่งการปกครองประชาธิปไตยในรูปแบบนี้ ประธานาธิบดีมาจากการเลือกตั้งจากประชาชน มีตำแหน่งเป็นประมุขของประเทศและยังเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร โดยประธานาธิบดีจะเป็นผู้แต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐบาล โดยที่ประธานาธิบดีจะแบ่งอำนาจให้กับนายกรัฐมนตรีและรัฐบาลเป็นผู้บริหารประเทศ นายกรัฐมนตรีเป็นผู้ลงนามในการรับรองใช้กฎหมาย ทำให้นายกรัฐมนตรีต้องรับผิดชอบต่อทั้งประธานาธิบดีและรัฐสภาทั้งประธานาธิบดีและรัฐสภาจึงมีอำนาจในการถอดถอนนายกรัฐมนตรีได้ ส่วนประธานาธิบดีมีอำนาจเป็นอิสระสูง จะเป็นผู้รับรองการทำงานของนายกรัฐมนตรี ออกนโยบาย และควบคุมอำนาจทางการเมืองทั้งในและระหว่างประเทศ เช่น การทหาร การทูตระหว่างประเทศ เป็นต้น

นอกจากนี้ ระบอบประชาธิปไตย หมายถึง ระบอบการปกครองตนเองของประชาชน ตรงกันข้ามกับระบอบอำนาจนิยม เช่น ระบอบราชาธิปไตย ระบอบเผด็จการทหาร ระบอบอำมาตยาธิปไตยซึ่งเป็นระบอบปกครองโดยคนเดียว หรือโดยคนกลุ่มน้อย ผู้มีอำนาจมากกว่าประชาชนทั่วไป (เรียกว่าพวกอภิสิทธิ์ชน) ในโลกยุคเศรษฐกิจตลาดเสรีสมัยใหม่ คนส่วนใหญ่ซึ่งเป็นพลเมืองผู้เสียภาษี (ทั้งทางตรงและทางอ้อม) และเป็นเจ้าของสาธารณสมบัติร่วมกัน เชื่อว่าระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบที่จะสร้างความมีประสิทธิภาพ (ในการแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศ) และความเป็นธรรมได้มากกว่าระบอบอำนาจนิยม ในบางสถานการณ์ ในระบอบอำนาจนิยม อาจจะมีผู้ปกครองที่เป็นคนดีหรือคนเก่งอยู่บ้าง แต่ก็ไม่มีหลักประกันว่า เขาหรือลูกหลาน หรือพรรคพวกเขาที่ได้ตำแหน่งจากการสืบเชื้อสาย หรือการแต่งตั้ง จะปกครองประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมสำหรับคนส่วนใหญ่เสมอไป เพราะระบบสืบเชื้อสายและแต่งตั้งเป็นระบบที่ไม่แน่นอน และไม่มีประสิทธิภาพและเพราะว่าการให้คนสืบทอดอำนาจโดยไม่มีการตรวจสอบถ่วงดุลมักนำไปสู่การฉ้อฉล

เพื่อประโยชน์ส่วนตน ระบอบประชาธิปไตยดีกว่าระบอบอำนาจนิยมในแง่ที่ว่า มีระบบคัดเลือกผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพกว่า และมีระบบการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ปกครองมีอำนาจมากจนเกินไปได้ดีกว่า แต่ทั้งนี้ต้องเป็นระบอบประชาธิปไตยที่ประชาชน มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ไม่ใช่แค่มีการเลือกตั้ง แต่ยังมีการซื้อเสียงขายเสียง การโกง การใช้อำนาจและระบบอุปถัมภ์ และที่สำคัญในด้านค่านิยมประชาธิปไตยที่ประชาชน ระบบการศึกษา สื่อมวลชน ฯลฯ ควรช่วยกันสร้าง คือ

1. เป็นคนที่มีเหตุผล ยอมรับเรื่องสิทธิหน้าที่ ความเป็นจริงในทางสังคม เคารพในตัวเอง เคารพในศีลธรรมและประโยชน์ร่วมกันของส่วนรวม

2. มีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนมนุษย์ มีความเคารพซึ่งกันและกัน และมีความสามัคคี

3. เข้าใจความจำเป็นและประโยชน์ของการเข้ามาอยู่ร่วมกันเป็นพลเมืองของประเทศเพื่อประโยชน์ของสมาชิกทุกคนในระยะยาว

4. เคารพกฎหมายและดำเนินชีวิตในกรอบของกฎหมายที่มีเหตุผลและเป็นธรรม

5. มีจิตใจเปิดกว้างและพร้อมที่ปรับตัวรับกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้

6. เป็นคนที่มีความรับผิดชอบผูกพันกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป

7. มีจิตใจที่เป็นธรรม เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่มีอคติต่อผู้ที่มีความแตกต่างจากตน เช่น นับถือศาสนาอื่นหรือเชื้อชาติอื่น เป็นต้น

ศิรินันท์ มุ่งหมาย (2563) กล่าวว่า รูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย มี 3 รูปแบบ ดังนี้

1. ประชาธิปไตยทางตรง (Direct Democracy) ประชาธิปไตยทางตรงเป็นระบบที่ให้ประชาชนเจ้าของอำนาจอธิปไตยเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยด้วยตนเอง หรือร่วมใช้อำนาจอธิปไตย ประชาธิปไตยทางตรงเป็นรูปแบบที่สมบูรณ์ที่สุดของการเมืองภาคพลเมือง 5 โดยหลักการสำคัญของประชาธิปไตยทางตรง คือ อำนาจเป็นของกลุ่มประชาชนที่เลือกแล้วว่าต้องการมีส่วนร่วมในการปกครองมีการเริ่มต้นกระบวนการได้มาซึ่งอำนาจ และอำนาจของประชาชนในการตัดสินใจขั้นสุดท้ายประชาธิปไตยโดยตรง (Direct Democracy) จะเกิดได้ในชุมชนเล็ก ๆ ที่มีคนจำนวนน้อยเท่านั้นเพราะในประเทศที่มีคนจำนวนมากเป็นไปไม่ได้เลยที่ประชาชนทุกคนจะสามารถใช้อำนาจอธิปไตย ทั้งนิติบัญญัติบริหารและตุลาการด้วยตนเองโดยตรง ด้วยมีข้อจำกัดในเรื่องที่ประชุมและเวลาในการประชุม 6 สำหรับตัวอย่าง การปกครองระบอบประชาธิปไตยทางตรง เช่น การลงประชามติ (Referendum) การเสนอร่างกฎหมายโดยประชาชน (Initiative) การถอดถอน ผู้แทนรายบุคคลหรือทั้งสภา (Recall) เป็นต้น

2. ประชาธิปไตยแบบผู้แทน (Representative Democracy) ประชาธิปไตยแบบผู้แทนหรือประชาธิปไตยโดยอ้อม (Indirect Democracy) เป็นประชาธิปไตยแบบที่ให้ประชาชนเลือกผู้แทนไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนเอง โดยมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งที่แน่นอน การปกครองโดยระบบผู้แทนประชาชนจะเป็นผู้ปกครอง แต่มิได้มาร่วมหารือและตัดสินใจด้วยตนเองทั้งหมด

“อำนาจอธิปไตย” ซึ่งเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครอง จึงเป็นอำนาจอธิปไตยที่มาจากประชาชน และประเทศที่เลือกรูปแบบประชาธิปไตยแบบผู้แทนนั้นจะมีการนำหลักการเรื่อง “การแบ่งแยกอำนาจ” ของอำนาจนิติบัญญัติอำนาจบริหารและอำนาจตุลาการเข้ามาเกี่ยวข้อง

3. ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) เป็นแนวคิดของประชาธิปไตยแบบผู้แทนที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครอง มิใช่เพียงผ่านการเลือกตั้งเพียงอย่างเดียว ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมมีความเกี่ยวข้องกับวิธีการกระจายอำนาจและทรัพยากรที่ไม่เท่าเทียมกันอันมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชน และวิธีการให้ประชาชนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในสิ่งที่มีผลกระทบต่อตนประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมจึงหมายถึงการที่อำนาจในการตัดสินใจไม่ควรจะเป็นของคนกลุ่มน้อยแต่ควรจะเป็นของประชาชนที่จะได้มีอิทธิพลต่อกิจกรรมส่วนรวมหลักการของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม คือ การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเมืองและการบริหาร โดยมีองค์ประกอบสำคัญ6 ประการ กล่าวคือ เน้นการกระจายอำนาจในการตัดสินใจและการจัดสรรทรัพยากรอย่างเท่าเทียม อำนาจในการตัดสินใจและการจัดสรรทรัพยากรนั้นจะต้องส่งผลต่อชีวิตของประชากรเพิ่มการคุ้มครอง สิทธิ และเสรีภาพของประชาชน มีความยืดหยุ่น การมีส่วนร่วมนั้นมีทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ และประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารกระบวนการทางนโยบายและกระบวนการยุติธรรมได้

สุวิตา มะมา (2562) กล่าวว่า รูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีรูปแบบที่หลากหลาย มีความแตกต่างกันทั้งในด้านกระบวนการและจำนวนผู้เข้าร่วมกระบวนการ โดยสามารถแบ่งตามลักษณะตามขนาดของผู้เข้าร่วมกระบวนการที่มีความแตกต่างดังนี้

1. กระบวนการประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือแบบกลุ่มขนาดเล็ก (กำหนดจำนวนผู้เข้าร่วมไม่เกินหลักสิบ) ได้แก่ กระบวนการลูกขุนพลเมือง การเสวนาหาฉันทามติ การเสวนาพิจารณาทางเลือก

2. กระบวนการประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือแบบกลุ่มขนาดกลาง (กำหนดจำนวนผู้เข้าร่วมไม่เกินหลักร้อย) ได้แก่ เวทีอภิปรายประเด็นปัญหา วงเสวนาแก้ปัญหาชุมชนการสำรวจความคิดเห็นแบบปรึกษาหารือ สภาพลเมือง

3. กระบวนการประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือแบบกลุ่มขนาดใหญ่ (รองรับผู้เข้าร่วมได้หลายพันคน) ได้แก่ การประชุมเมืองจัดทำงบประมาณแบบมีส่วนร่วมกระบวนการประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือออนไลน์

สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย สามารถแบ่งได้ตามความแตกต่างกันของวิธีการคัดเลือกคนเข้ามาทำงาน จำนวนของผู้เข้าร่วม รูปแบบความคิดเห็นของประชาชน เช่น ประชาธิปไตยทางตรง ประชาธิปไตยแบบผู้แทน ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมต่อกระบวนการประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือแบบกลุ่มขนาดใหญ่ เป็นต้น

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมือง

2.2.1 ความหมายของการพัฒนาทางการเมือง

การศึกษาเกี่ยวกับความหมายของการพัฒนาทางการเมือง พบว่า มีนักคิดนักวิชาการได้อธิบายไว้ดังต่อไปนี้

มัทนา ปิ่นลออ (2562) กล่าวว่า การพัฒนาทางการเมืองที่หลากหลายมิติ ดังนี้

1. การพัฒนาทางการเมืองเป็นความเชื่อที่ว่าการพัฒนาการเมืองเป็นลักษณะการเมืองในสังคมอุตสาหกรรมทั้งหลาย ซึ่งเป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงให้เป็นสมัยใหม่กับผู้ที่มีการวางแผนและ เป็นผู้กำหนดความช้าเร็วของชีวิตทางเศรษฐกิจและทางสังคม รวมถึงการปฏิบัติของสังคมอุตสาหกรรม หรือสังคมตะวันตกเป็นมาตรฐานสากลสำหรับการเมืองทุกระบบ

2. การพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องของการดำเนินงานของรัฐชาติมีลักษณะที่รัฐบาลมีอำนาจครอบคลุมทั้งประเทศประชาชนมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันโดยอิทธิพลของรัฐชาตินิยมและมีความเป็นพลเมืองของรัฐอย่างแท้จริงสถาบันของรัฐจะต้องสามารถดำเนินนโยบายที่สะท้อนให้เห็น ถึงลัทธิชาตินิยมและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในชาติ กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การพัฒนาทางการเมืองก็ คือการสร้างชาติหรือสังคมเข้าสู่สภาพแห่งความเป็นรัฐประชาชาติหรือเป็นชาติรัฐ

3. การพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องของการเมืองอันจำเป็นต่อการปรับปรุงและพัฒนาทางเศรษฐกิจหมายถึงเป็นสภาพทางการเมืองอันช่วยสนับสนุนความเจริญทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม หรือ “บุพลักษณะ” (Prerequisites) หรือรากฐานแห่งการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

4. การพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องของการเมืองในสังคมอุตสาหกรรม และการดำเนินงานทางการเมืองที่มีลักษณะของการพัฒนาทางการเมืองอันเป็นตัวอย่างแก่ระบบอื่นๆ

5. การพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องของการระดมประชาชนให้มีส่วนร่วมทางการเมืองที่จำกัดอยู่แต่เฉพาะชนชั้นนำตามแบบของสังคมประเพณีสู่ประชาชนในสังคมเพื่อให้เห็นว่าในระบบการเมืองที่พัฒนาแล้ว

6. การพัฒนาที่เป็นแง่หนึ่งในการเปลี่ยนแปลงสังคมการเปลี่ยนแปลงทางสังคมนั้นประกอบด้วยการเปลี่ยนในหลายๆด้านของมนุษย์และการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองถือว่าเป็นลักษณะ อันหนึ่งของกระบวนการเปลี่ยนแปลงทั้งหลาย

7. การพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องของการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยความคิดอันนี้คือ มองว่าการพัฒนาการเมืองเหมือนหรือควรเหมือนการสร้างสถาบันและการปฏิบัติประชาธิปไตยเป็นแนวความคิดที่ถือว่ารูปแบบของการพัฒนาการเมืองนี้ถูกโจมตีว่าลำเอียงเพราะเท่ากับเห็นระบบการเมืองในรูปแบบในรูปอื่นที่ไม่ใช่ประชาธิปไตยไม่เป็นระบบที่พัฒนาหรือเป็นการมองการเมืองอย่างวัตถุวิสัยให้คุณค่าส่วนตัวซึ่งนิยมตะวันตกเข้าไปจึงไม่เป็นกลางอย่างแท้จริงหรือการสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั่นเอง

8. การพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องของความมีเสถียรภาพและการเปลี่ยนแปลงอย่างมีระเบียบหลายคนมีความเห็นว่าประชาธิปไตยขัดกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไม่สามารถ

รักษา เสถียรภาพทางการเมืองได้ฉะนั้นการพัฒนาทางการเมืองจึงเป็นเรื่องของความสามารถของระบบ การเมืองในการรักษาเสถียรภาพและดูแลให้การเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างมีระเบียบไม่วุ่นวาย ไม่ควรเป็นเรื่องของการพัฒนาการเมืองแต่ควรเป็นเรื่องของความเสื่อมทางการเมืองมากกว่าหรือการที่บ้านเมืองมีเสถียรภาพและการเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างเป็นระเบียบร้อย (Stability and Orderly Change)

9. การพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องของการระดมกำลังและอำนาจความหมายนี้เป็นการเน้นถึงประสิทธิภาพของระบบการเมืองในการทำงานระบบการเมืองใดสามารถระดมสรรพกำลังในการแก้ปัญหาของประเทศได้มีอำนาจในการดึงประชาชนให้ปฏิบัติตามความต้องการของระบบได้ถือว่าเป็นระบบที่มีการพัฒนาซึ่งความสามารถในการระดมสรรพกำลังรวมถึงความสามารถในการแบ่งสรรทรัพยากรและสิ่งที่มีคุณค่าทั้งหลายให้กับสมาชิกในระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย หากพิจารณาในแง่นี้อาจสร้างดัชนีของการพัฒนาเพื่อวัดระดับการพัฒนาได้เช่นจำนวนและขอบเขตของสื่อมวลชนอัน ประกอบด้วยจำนวนหนังสือพิมพ์และวิทยุกระจายเสียงพื้นฐานทางภาษีสังคม สัดส่วนของทรัพยากรที่ จัดสรรเพื่อการศึกษาเพื่อการป้องกันประเทศและเพื่อสวัสดิการของสังคม หรือการเร่งระดมพลังและการมีประสิทธิภาพ

10. การพัฒนาทางการเมืองเป็นการพัฒนาระบบบริหารเพื่อให้ระบบกฎหมายให้มีความก้าวหน้าทันสมัยกับสภาพทางสังคมสามารถปกครองให้ประชาชนมีการดำรงชีวิตอย่างราบรื่น

ศุภชัย คมขำ (2559) ได้อธิบายว่า เรื่องการพัฒนาทางการเมืองนั้นได้ ก้าวหน้ามากขึ้นจนเป็นที่ยอมรับกันในวิชารัฐศาสตร์และแม้จะมีปัญหาในด้านการให้คำจำกัดความอันใด ได้รับความนิยมมากพอควรอย่างเป็นต้นว่าความหมายของการพัฒนาทางการเมืองเป็นเรื่องของผลของการเปลี่ยนแปลงให้เป็นสมัยใหม่การพัฒนาทางการเมืองเป็นเรื่องของความสามารถของระบบการเมืองใน การรักษาเสถียรภาพทางการเมืองในขณะที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาทางการเมืองเป็นเรื่องของการสร้างความเป็นสถาบันให้กับระบบการเมือง (Institutionalization) เป็นต้น

ทรงยศ รุ่งมณี (2558) กล่าวว่า การพัฒนาการเมือง (Political Development) เป็นศัพท์ทางรัฐศาสตร์ที่เกิดขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่สอง หลังจากที่เจ้าอาณานิคม อาณานิคมหลายประเทศกลับตกอยู่ในสภาพสงครามกลางเมือง มีการสู้รบกันระหว่างฝ่ายต่าง ๆ จน แยกออกเป็นหลายประเทศ ตัวอย่างที่ชัดที่สุดคืออินเดียซึ่งแยกออกเป็นอินเดียและปากีสถาน ต่อมาก็แยกเป็นประเทศบังกลาเทศอีกประเทศหนึ่ง สิ่งซึ่งทำให้เจ้าอาณานิคมหลายประเทศไม่เข้าใจก็คือ ก่อนการถอนออกไปนั้นได้มีการร่างรัฐธรรมนูญและข้อตกลงต่าง ๆ ไว้เป็นอย่างดี แต่ทันทีที่ถอนกำลังออกไปกลับกลายเป็นการต่อสู้ระหว่างเผ่าพันธุ์ ระหว่างกลุ่มซึ่งมีศาสนาต่างกัน และระหว่างกลุ่มซึ่งมีความขัดแย้งทางการเมืองและอุดมการณ์ เมื่อมีการพยายามหาคำตอบจากปรากฏการณ์ ดังกล่าวโดยนักรัฐศาสตร์ก็ได้คำตอบสั้นๆ ว่า ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นสะท้อนให้เห็นถึงการขาดการพัฒนาการเมืองได้ถอนกำลังออกไปจากประเทศที่ตนเคยเป็นเจ้าอาณานิคมมาก่อนทันทีที่มีการถอนออกจากอดีต

จิรัฐิติภัค คลังเพ็ชร์ (2558) กล่าวว่า การพัฒนาการเมือง หมายถึง ความเสมอภาคเท่าเทียมกัน โคลแมน (Coleman) ได้แยกออกเป็น 3 ประการ คือ ประการแรก เป็นความเสมอภาคในฐานะที่เป็นราษฎร ซึ่งมีสิทธิในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะหรือรูปแบบต่าง ๆ โดยเท่าเทียมกัน ประการที่สองคือ ความเท่าเทียมกันภายใต้กฎระเบียบที่เป็นสากลอันเดียวกัน หมายความว่า ราษฎรที่ทำผิดก็จะต้องได้รับโทษ ไม่มีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดที่เป็นอภิสิทธิ์ช่อนอยู่เหนือกฎหมายได้ ส่วนประการที่สามคือ ปทัสถานที่มีหลักเกณฑ์อยู่บนความสัมฤทธิ์ผล กล่าวคือ การเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะเป็นเรื่องของความสามารถของบุคคล ไม่ใช่เป็นเรื่องของชาติตระกูลสูงหรือต่ำหรืออาจกล่าวได้ว่า ราษฎรในสังคมที่พัฒนาแล้วจะมีความเท่าเทียมกันในโอกาสบนเงื่อนไขของความสามารถนั่นเอง

สมศักดิ์ แย้มพันธุ์นุ้ย (2560) กล่าวว่า ความหมายของการพัฒนาประชาธิปไตย ดังนี้

1. การพัฒนาประชาธิปไตย หมายถึง การเคารพการมีอยู่ของสิทธิเสรีภาพสิทธิมนุษยชนของคนกลุ่มเล็กกลุ่มน้อยในสังคม

2. การพัฒนาประชาธิปไตย หมายถึง การเคารพต่อบริบททางสังคมวัฒนธรรมพื้นถิ่นและการเคารพต่อหลักนิติธรรมที่สังคมร่วมกันสร้างขึ้น

3. การพัฒนาประชาธิปไตย หมายถึง การที่ผู้คนเรียนรู้ที่รับมือกับปัญหาที่จะเข้ามาคุกคามชีวิต และทรัพย์สินของตนเองและสังคม

4. การพัฒนาประชาธิปไตย หมายถึง การที่กลุ่มคนเรียนรู้ที่จะปกป้องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และแก้ไขปัญหาภาพลบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มของตนเอง

5. การพัฒนาประชาธิปไตย หมายถึง การเปิดโอกาสให้สังคมได้เรียนรู้ที่จะอาศัยทุนทางสังคม อาทิ จารีตประเพณีเดิมของสังคมมาใช้เป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาของสังคม

6. การพัฒนาประชาธิปไตย หมายถึง การที่กลุ่มเรียนรู้ที่จะปกป้องว่าควรปกป้องคุ้มครองสิทธิและผลประโยชน์ในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนท้องถิ่นของตนเองด้วยคนในชุมชนของตนเอง

ศุภชัย คมขำ (2559) กล่าวว่า การพัฒนาการเมือง เป็นเรื่องของการพัฒนาประชาธิปไตย แนวความคิดนี้ ค่อนข้างจะแคบ คือ มองว่าการพัฒนาการเมืองมีอยู่รูปแบบเดียว คือ การสร้างประชาธิปไตย ด้วยเหตุนี้จึงมีนักวิชาการหลายท่านวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นค่านิยามที่ลำเอียง มุ่งที่จะสร้างค่านิยมทางการเมืองแบบตะวันตกให้กับประเทศด้อยพัฒนาซึ่งควรจะสนใจว่า “พัฒนา” ให้การเมืองของชาติก้าวหน้าได้อย่างไร มากกว่าที่จะสนใจว่าจะสร้างประชาธิปไตยอย่างตะวันตกได้อย่างไรในขณะที่ค่านิยมของตนเองไม่เอื้อประโยชน์ให้เลย แนวคิดนี้สรุปอย่างชัดเจนว่าการพัฒนาการทางการเมือง คือ การพัฒนาระบบการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย ยิ่งระบบการเมืองเป็นประชาธิปไตยมากเท่าใด ก็ย่อมแสดงว่ามีการพัฒนามากขึ้นเท่านั้น

สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาการเมือง หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การพัฒนาการเมืองนั้น จะผูกพันอย่างแน่นแฟ้นกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมการที่ด้านใด

ด้านหนึ่งของสังคมแปรเปลี่ยนไปจนกระทบถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านอื่น ๆ ด้วย การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ก็ถือว่าเป็นลักษณะหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงทั้งปวงของสังคม ฉะนั้นในการศึกษาการพัฒนาการเมืองจึงจำเป็นต้องศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมพร้อมกันไปด้วย

2.2.2 องค์ประกอบของการพัฒนาทางการเมือง

การศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของการพัฒนาทางการเมือง พบว่า มีนักคิดนักวิชาการได้อธิบายไว้ดังต่อไปนี้

ทรงยศ รุ่งมณี (2558) ได้สรุปองค์ประกอบอันเป็นสาระสำคัญของการพัฒนาทางการเมืองจากแนวคิดข้างต้นออกเป็น 5 ประการดังนี้

1. ความเสมอภาค (Equality) คือ ประชาชนจะต้องมีความเสมอภาคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งในการใช้สิทธิทางการเมือง และในการร่วมกิจกรรมทางการเมือง นอกจากนี้ประชาชนจะต้องมีความเสมอภาคตามกฎหมาย กฎหมายจะต้องมีผลบังคับใช้ต่อประชาชนอย่างเท่าเทียมกันไม่ว่าจะฐานะร่ำรวย หรือยากจนจะต้องได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน นอกจากนั้นความเสมอภาคยังครอบคลุมไปถึงความเสมอภาคทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

2. ความสามารถของระบบการเมือง (Capacity) หมายถึง ความสามารถที่ระบบการเมืองจะสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ถ้าระบบการเมืองมีสมรรถนะสูง นโยบายสาธารณะที่เกิดจากกระบวนการตัดสินใจของระบบการเมืองจะผลักดันให้มีการ พัฒนาประเทศทุกด้านเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี นอกจากนั้นสมรรถนะของระบบ การเมืองยังครอบคลุมไปถึงการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Implementation) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ อย่างมีประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness)

3. การแบ่งโครงสร้างทางการเมืองให้มีความแตกต่าง และมีความชำนาญเฉพาะ (Differentiation and Specialization) เป้าหมายของการพัฒนาระบบการเมือง จะต้องส่งเสริมให้โครงสร้าง ทางการเมืองมีความแตกต่างกันตามภารกิจ และมีความชำนาญเฉพาะในการปฏิบัติภารกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ดังนั้นหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐจะต้องจัดตั้งให้เหมาะสมกับ ภารกิจที่รับผิดชอบ จะได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้ประชาชนได้รับความพึงพอใจจากบริการของรัฐ

4. การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีเหตุผล (Secularization of Political Culture) โดยทั่วไปสังคมแบบดั้งเดิมที่ปกครองแบบอำนาจนิยม มักปลูกฝังให้ประชาชนยึดมั่นในจารีต ประเพณีโดยไม่มีเหตุผล ยึดถือโชคลาง ปลูกฝังให้ประชาชนเห็นว่าผู้ปกครองเป็นผู้มีบุญบารมี ส่วนประชาชนที่ยากจนเป็นเพราะกรรมเก่าแต่ชาติปางก่อน ดังนั้นการพัฒนาทางการเมืองจึงเน้นส่งเสริมให้ประชาชนใช้เหตุผลในการดำรงชีวิต มีเหตุผลในการกำกับดูแล ตรวจสอบระบบการเมืองอย่างใกล้ชิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีเหตุผลจะพบในสังคมอุตสาหกรรมที่ประชาชนค่อนข้างมีการศึกษาที่ดี และประชาชนเป็นชนชั้นกลางมาก

5. ความเป็นอิสระของระบบย่อย (Subsystem Autonomy) องค์ประกอบของการพัฒนาทางการเมืองที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ ความเป็นอิสระของระบบย่อย ระบบการเมืองใดก็ตามที่มีระบบย่อยที่มีความเป็นอิสระน้อย หรือไม่มีความเป็นอิสระเลย แสดงว่า ระบบการเมืองนั้นเป็นระบบศูนย์รวมอำนาจ (Centralization) ลักษณะการรวมศูนย์อำนาจ จะทำให้ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาของประชาชนและการให้บริการล่าช้า เพราะผู้บริหารอยู่ห่างไกลจากสภาพปัญหาอันแท้จริงของประชาชน และความผูกพัน (Commitment) ในการตอบสนองความต้องการของประชาชนถ้าระบบการเมืองเป็นการกระจายอำนาจ (Decentralization) จะทำให้ระบบย่อยมีความเป็นอิสระสูง เช่น หน่วยงานระดับล่างมีอิสระในการปกครองตนเอง ตลอดจนมีอิสระในการกำหนดทิศทางในการพัฒนา ชีวิตและชุมชนของตน ดังนั้นความเป็นอิสระของหน่วยย่อยต่าง ๆ ได้แก่ การให้อิสระแก่หน่วยการปกครองท้องถิ่น ระบบพรรคการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์

มัทนา ปิ่นลออ (2562) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองมีการใช้ลักษณะความราบรื่นกับความรุนแรงเข้ามาปะปนกันในการที่จะเปลี่ยนแปลงบ้านเมืองให้ไปสู่ระบอบประชาธิปไตย แต่ในอีกสังคมกลับมุ่งที่จะเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบอบเผด็จการหลายสังคมที่มีรัฐบาลเป็นที่ยอมรับของประชาชน ซึ่งมีองค์ประกอบ 6 ประการดังนี้

1. ขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลงของสังคมเป็นการเปลี่ยนแปลงไปตามขั้นหลายตอนเพื่อนำสังคมไปสู่ทันสมัยและสรุปว่าระบบการเมืองในสังคมที่ทันสมัย แต่อย่างไรก็ตามขั้นตอนก็ยังเป็นส่วนหนึ่งที่เกิดขึ้นกับเหตุการณ์ของการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอดีต ทำให้ถือได้ว่าเป็นแบบอย่างของระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีการพัฒนาแล้ว เพราะในอดีตอังกฤษได้เปลี่ยนแปลงสังคมจากแบบจารีตประเพณีไปสู่สังคมที่ทันสมัยอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นไปอย่างราบรื่นไม่รวดเร็วหรือใช้กำลังรุนแรงอย่างในแถบลาตินอเมริกา

2. สภาพการณ์ทางเศรษฐกิจสังคมการเมืองและวัฒนธรรมนักวิชาการหลายท่านได้ ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคมการเมืองและวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองในประเทศ หนึ่งๆ เป็นอย่างยิ่งเช่น James Davies เสนอว่าการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในรูปของการปฏิวัตินั้นจะเกิดขึ้นในช่วงที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจก้าวหน้าไปอย่างต่อเนื่องแล้วตามด้วยวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ อย่างกะทันหันเป็นเหตุให้ช่องว่างระหว่างความคาดหวังของประชาชนกับความสามารถที่จะสนองตอบของระบบการเมืองขยายกว้างมากซึ่งประชาชนกับความสามารถที่จะสนองตอบของระบบการเมืองขยายกว้างมากซึ่งประชาชนจะอยู่ในฐานะที่ไม่สามารถทนต่อสภาพที่เป็นอยู่ได้อีกต่อไป

3. สภาพแวดล้อมภายนอกประเทศนอกจากการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศและสภาพแวดล้อมนอกประเทศก็มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองภายในเหมือนกันอิทธิพลจากต่างประเทศนี้ส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของแนวความคิดค่านิยมเทคโนโลยีรูปแบบโครงสร้างต่าง ๆ ที่นำเข้ามาผลที่ได้รับก็คือสังคมจะขาดความเป็นอิสระในตนเองและถูกครอบงำจากความคิดแบบตะวันตกซึ่งหลายประการที่ไม่อาจนำมาประยุกต์ให้เข้ากับสภาพการพัฒนาภายในได้ อาจสรุปได้ว่าลักษณะของอิทธิพลจากต่างประเทศนี้มักจะเกิดขึ้นในช่วงหลังของการเปลี่ยนแปลงมากกว่าช่วงแรก ๆ

4. ระยะเวลาที่เปลี่ยนแปลงระยะเวลาที่สังคมเริ่มเปลี่ยนแปลงก็มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองในระยะต่อมาด้วย ในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมมากในขณะที่ชนชั้นกลางไม่เข้มแข็งพอการพัฒนา จึงเป็นไปด้วยความลำบากผิดกับรัฐที่พัฒนาในระยะแรกๆ ซึ่งค่อยๆ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นขั้นตอนไม่ประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจเช่นภาวะเงินเฟ้อภาวะไร้การจ้างแรงงานหรือปัญหาทางการเมืองเช่นการเข้ามามีส่วนร่วมโดยทันทีทันใดซึ่งปัญหาเหล่านี้ทำให้เกิดภาวะไร้เสถียรภาพทางการเมืองได้ถ้าสถาบันทางการเมืองไม่มีประสิทธิภาพ

5. ลำดับขั้นตอนหรือทิศทางของการเปลี่ยนแปลงเราจะพบว่าบางประเทศเริ่มเปลี่ยนแปลงโดยการสร้างเอกลักษณ์ประจำชาติสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันให้เกิดขึ้นภายในสังคมก่อนแล้วจึงค่อยขยายอำนาจของรัฐบาลกลางยินยอมให้มีพรรคการเมืองให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นในที่สุด

6. อัตราการเปลี่ยนแปลงหมายถึงความเร็วหรือช้าของการเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบต่าง ๆ ของการพัฒนาการเมืองการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองที่เป็นไปอย่างรวดเร็วจะมีผลทำให้เกิดความตึงเครียดขึ้นภายในสังคมอันจะนำไปสู่การวิกฤตทางการเมืองได้ เช่นการสร้างเมืองอย่างรวดเร็วแต่ความเจริญทางอุตสาหกรรมอยู่ในระดับต่ำจะนำมาซึ่งความวุ่นวายในระบอบการเมืองได้การเปลี่ยนแปลงในค่านิยมที่รวดเร็วอาจเป็นผลให้ระบบการเมืองไม่สามารถปรับตัวได้ทันความวุ่นวายก็อาจเกิดขึ้นได้หรือการที่สังคมเมืองก้าวหน้าเติบโตเร็วกว่าสังคมชนบทก่อให้เกิดช่องว่างอันมหาศาลอันจะนำมาซึ่งวิกฤตการณ์ทางการเมืองได้เช่นกัน

จิรัฐิติภัค คลังเพ็ชร์ (2558) กล่าวว่า องค์ประกอบอันเป็นสาระสำคัญของการพัฒนาทางการเมือง จากผลงานของพาย ออกเป็น 5 ประการ ดังนี้

1. ความเท่าเทียมกัน (Equality) หมายถึง ความหมายครอบคลุมทั้งความเท่าเทียมกันทางกฎหมาย ความเท่าเทียมกันในสิทธิทางการเมือง และความเท่าเทียมกันที่ประชาชนจะได้รับจากการให้บริการของรัฐ ทั้งทางบริการด้านการศึกษา สาธารณสุข ตลอดจนสิ่งอำนวยประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความสามารถของระบบการเมือง (Capacity) หมายถึง ความสามารถที่ระบบการเมืองจะตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งในทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง โดยที่ระบบการเมืองจะต้องเปิดรับการควบคุม กำกับและตรวจสอบจากประชาชน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการตัดสินใจในทางการเมือง จะเสริมสร้างให้ประชาชนมีความกินดีอยู่ดีโดยเสมอภาคกัน

3. การแบ่งโครงสร้างทางการเมืองให้มีความแตกต่างและมีความชำนาญเฉพาะในประการนี้ สอดคล้องกับทัศนะของอัลมอนด์และเพาเวลล์ที่เห็นว่า องค์ประกอบสำคัญด้านหนึ่งของการพัฒนาการเมืองก็คือ การแบ่งโครงสร้างทางการเมืองให้มีความแตกต่างและมีความชำนาญเฉพาะ (Differentiation and Specialization) เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนให้ตรงเฉพาะทาง ส่วนการจัดแบ่งโครงสร้างทางการเมืองออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ เช่น ฝ่ายนิติบัญญัติ

ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ เป็นต้นนั้น เป็นไปเพื่อให้แต่ละฝ่ายสามารถจัดหาบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะในการปฏิบัติงานตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีเหตุมีผล (Secularization of Political Culture) โดยทั่วไปนั้น สังคมแบบดั้งเดิมที่ปกครองแบบอำนาจนิยมมักจะปลูกฝังให้ประชาชนยึดมั่นใจ จารีตประเพณีอย่างขาดเหตุผล ยึดถือเรื่องโชคลาง รวมไปถึงการปลูกฝังให้ประชาชนเห็นว่าผู้ปกครองเป็นผู้ที่มีบุญญาบารมีการพัฒนาทางการเมืองจึงเป็นไปในทางมุ่งส่งเสริมให้ประชาชนใช้เหตุผลในการดำรงชีวิต โดยเฉพาะความเป็นเหตุเป็นผลที่ประชาชนจะต้องควบคุมกำกับและตรวจสอบการเมืองอย่างใกล้ชิด

5. ความเป็นอิสระของระบบย่อย (Subsystem Autonomy) คือ ผลผลิตของการกระจายอำนาจทางการเมือง เพื่อให้ระบบย่อยมีอำนาจในการพิจารณาปัญหา สาเหตุความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชน รวมไปถึงการกำหนดแนวทางในการที่จะแก้ไขปัญหา หรือเสริมสร้างความสามารถในการตอบสนองความต้องการของประชาชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สมศักดิ์ แย้มพันธุ์นุ้ย (2560) กล่าวว่า โดยเนื้อแท้ของการพัฒนาทางการเมืองจะต้องประกอบไปด้วยคุณลักษณะสำคัญ ได้แก่

1. ความเสมอภาค (Equality) ประชาชนจะต้องมีความเสมอภาคในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งในการใช้สิทธิทางการเมืองและในการร่วมกิจกรรมทางการเมือง ความเสมอภาคทางการเมืองจะส่งเสริมให้ประชาชนแสดงออกซึ่งการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยอย่างแท้จริง

2. ความสามารถของระบบการเมือง (Capacity) หมายถึง ความสามารถที่ระบบการเมืองจะตอบสนองความต้องการของประชาชนทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมสมรรถนะของระบบการเมืองจะมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับนโยบายสาธารณะที่มีผลกระทบต่อประชาชน ถ้าระบบการเมืองมีสมรรถนะสูง นโยบายสาธารณะที่เกิดจากกระบวนการตัดสินใจของระบบการเมืองจะต้องส่งเสริมให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดีทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม

3. การแบ่งโครงสร้างทางการเมืองให้มีความแตกต่างและมีความชำนาญเฉพาะ (Differentiation and Specialization) เป้าหมายของการพัฒนาการเมืองจะต้องเสริมสร้างให้โครงสร้างทางการเมืองมีความแตกต่างตามภารกิจและมีความชำนาญเฉพาะในการปฏิบัติภารกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน

4. การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีเหตุแบบมีผล (Secularization of Political Culture) เป็นการมุ่งที่จะเสริมสร้างให้ประชาชนใช้เหตุใช้ผลในการดำรงชีวิต โดยเฉพาะการควบคุม และตรวจสอบระบบการเมืองอย่างใกล้ชิด

5. ความเป็นอิสระของระบบย่อย (Subsystem Autonomy) ระบบการเมืองที่มีการกระจายอำนาจ (Decentralization) จะทำให้ระบบย่อยมีความเป็นอิสระในการปกครองตนเองความอิสระในการแก้ปัญหาและความต้องการของตน

สามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการพัฒนาทางการเมือง เป็นองค์ประกอบที่มีส่วนให้เกิดความอยู่รอดของรัฐซึ่งขึ้นอยู่กับรูปแบบการปกครองที่ประชาชนต้องการให้เกิดขึ้น ประกอบด้วย ความเสมอภาค (Equality) ความสามารถของระบบการเมือง (Capacity) การแบ่งโครงสร้างทางการเมืองให้มีความแตกต่างและมีความชำนาญเฉพาะ (Differentiation and Specialization) การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีเหตุแบบมีผล (Secularization of Political Culture) และความเป็นอิสระของระบบย่อย (Subsystem Autonomy)

2.2.3 แนวทางในการพัฒนาทางการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย

การศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาทางการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย พบว่า มีนักคิดนักวิชาการ ได้อธิบายไว้ดังต่อไปนี้

ทรงยศ รุ่งมณี (2558) กล่าวว่า แนวทางในการพัฒนาทางการเมืองให้เป็นประชาธิปไตยเกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ โดยมีแนวทางที่สำคัญ ดังนี้

1. การปฏิรูปทางการเมือง อันได้แก่ การแก้ไขกฎหมายรัฐธรรมนูญให้เป็นประชาธิปไตย การพัฒนาระบบรัฐสภา การพัฒนาระบบพรรคการเมือง การพัฒนาระบบการเลือกตั้ง การพัฒนาระบบการตรวจสอบทางการเมือง การป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง ฯลฯ

2. การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ประเด็นนี้สำคัญมาก ถือว่าเป็นหัวใจของการพัฒนาทางการเมือง ให้เป็นประชาธิปไตย นั่นคือต้องปลูกฝังให้ประชาชนมีจิตสำนึก มีความรู้ ความเข้าใจคุณค่าของระบอบประชาธิปไตย และหวงแหนระบอบประชาธิปไตยต่อต้านระบอบเผด็จการ แต่การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้นเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาและต้องมีมาตรการที่มีประสิทธิภาพ และมีความตั้งใจจริงจากผู้นำทางการเมือง และต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง ใช้ความพยายาม ความอดทน ความจริงใจ และความจริงจัง

3. การพัฒนาระบบการศึกษา ทั้งนี้เพราะเรามีความเชื่อว่าระบบการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความเข้าใจ และกล่อมเกลาทางการเมือง (Political Socialization) แก่คนได้ดีที่สุดวิธีการหนึ่ง ทั้งการเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย ในทางทฤษฎี และในทางปฏิบัติ ทั้งในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียน การศึกษาในระบบโรงเรียน ในทางทฤษฎีนั้นเป็นการศึกษาในระบบโรงเรียน เรียนรู้เรื่องปรัชญา หลักการ รูปแบบของประชาธิปไตย ฯลฯ ในขณะเดียวกันในทางปฏิบัติต้องมีการฝึกปฏิบัติวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยโดยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอน เสริมหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อหล่อหลอมให้นักเรียน นักศึกษาได้ซึมซับคุณค่าของประชาธิปไตยโดยตรง ส่วนการศึกษานอกระบบโรงเรียน สามารถให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตยผ่านทางสื่อมวลชนต่าง ๆ อาทิ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ตลอดจนครอบครัวก็สามารถให้การเรียนรู้ประชาธิปไตยที่เป็นวิถีชีวิตกับสมาชิกในครอบครัวได้ เช่น การเปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดเห็น กรประชุมปรึกษาหารือการรับฟังความคิดเห็นการฟังเสียงข้างมากที่มีเหตุผล ฯลฯ ถึงแม้การพัฒนาการศึกษาจะเห็นผลช้ากว่าการพัฒนาด้านอื่นๆ ก็ตาม แต่ในปัจจุบันถือว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะให้บรรลุผลตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ได้นั้น เราจะต้องหันมาพัฒนาระบบ

การศึกษากันอย่างจริงจัง ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา (ภาคบังคับ 12 ปี) มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา พยายามยกระดับการศึกษาของคนในสังคมให้สูงขึ้น ทัดเทียมกับประเทศที่พัฒนาแล้ว

จิรัฐิติภัค คลังเพ็ชร์ (2558) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการพัฒนาทางการเมือง มีลักษณะที่น่าสนใจหลายประการคือ

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองในความหมายนี้เป็นเรื่องของกิจกรรมไม่ใช่ทัศนคติการมีส่วนร่วมทางการเมืองในที่นี้ไม่ใช่เป็นเรื่องของความคิด ความรู้สึก หรือความเชื่อทางการเมืองยอมรับว่า ทัศนคติทางการเมืองมีผลต่อรูปแบบหรือการแสดงออกของการมีส่วนร่วมทางการเมืองแต่ไม่ใช่เป็นกิจกรรม ดังนั้น เราจึงต้องแยกออกให้ชัดเจนเพื่อป้องกันความสับสนในการวิเคราะห์

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองนี้เราใช้สำหรับบุคคลธรรมดา ส่วนนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมืองนั้น การเกี่ยวข้องกับการเมืองเรียกได้ว่าเป็นงานอาชีพเป็นเรื่องของการมีบทบาททางการเมือง (Political Role) ในส่วนนี้บางทีเราก็ประสบความลำบากในการแยกว่าใครเป็น “บุคคลธรรมดา” ใคร “เป็นนักการเมือง” สมาชิกพรรคผู้ทำงานให้กับพรรค ข้าราชการ จะถือว่าเป็นคนธรรมดาหรือเป็นนักการเมือง จะถือว่ามีส่วนร่วมทางการเมือง หรือมีบทบาททางการเมืองอย่างไรก็ตาม อาจถือลักษณะงานการเมืองที่บุคคลทำอยู่เป็นตัวกำหนดได้อย่างกว้าง ๆ คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นเป็นบทบาทของบุคคล ซึ่งไม่ได้ทำงานหรือมีอาชีพทางการเมือง ถ้าเขาเป็นสมาชิกพรรคแต่ไม่ได้ทำงานการเมืองเป็นหลักบทบาททางการเมืองของเขาอาจมีเพียงไปลงคะแนนเสียงหาเสียงให้กับผู้สมัครของพรรคของตนเป็นครั้ง ๆ ไป ดังนี้เรียกได้ว่าเป็นเรื่องของการมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่ถ้าเขาลงสมัครรับเลือกตั้งและทำงานการเมืองตลอดเวลาหรือเป็นผู้นำทางการเมือง กิจกรรมทางการเมืองของเขาถือว่าเป็นเรื่องของบทบาททางการเมือง

3. ประการที่สาม การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเรื่องของการแสดงออก เพื่อให้มีผลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลหรือผู้นำประเทศ ถ้านักศึกษาชุมชนประท้วงในมหาวิทยาลัยเพื่อไล่อธิการบดีออกจากตำแหน่ง จะไม่ใช่เรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองจนกว่านักศึกษาจะใช้การประท้วงนี้กดดันรัฐบาลหรือผู้นำทางการเมืองให้ช่วยบีบบังคับให้อธิการบดีลาออก ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงควรเป็นเรื่องของความพยายามที่จะมีผลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล สนับสนุนรัฐบาล เปลี่ยนแปลงผู้นำรัฐบาล ปกป้องหรือเปลี่ยนแปลงตัวผู้นำและสถาบันทางการเมืองต่าง ๆ การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นได้ทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย สันติหรือรุนแรง ความประสงค์ที่จะผลักดันรัฐบาลนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งที่สร้างหรือริเริ่มขึ้นจากตัวผู้มีส่วนร่วมเอง แต่อาจจะมาจากผู้อื่นร่วม ทั้งจากผู้นำทางการเมืองเองได้ด้วย

4. การมีส่วนร่วมทางการเมืองอาจไม่มีผลเปลี่ยนแปลงต่อการตัดสินใจของผู้นำหรือรัฐบาลแต่อย่างใด แม้ว่าผู้มีส่วนร่วมมีวัตถุประสงค์กดดันรัฐบาล การมีส่วนร่วมทางการเมืองจะมีผลมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับอำนาจทางการเมืองของผู้มีส่วนร่วม ซึ่งมักมีอำนาจทางการเมืองไม่มากนัก และไม่สามารถผลักดันการตัดสินใจของรัฐบาลได้ตลอดเวลาและทุก ๆ เรื่อง

สมศักดิ์ แย้มพันธุ์นุ้ย (2560) กล่าวว่า แนวทางการพัฒนาระบบการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย มีแนวทางที่สำคัญ 2 ประการดังนี้

1. การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาโครงสร้างทางการเมืองการปกครองให้เป็นประชาธิปไตย ตามหลักการสำคัญของระบอบประชาธิปไตย 5 ประการ คือ หลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน หลักเสรีภาพ หลักความเสมอภาค หลักกฎหมาย และหลักเสียงข้างมากโครงสร้างทางการเมืองจะต้องส่งเสริมการแบ่งโครงสร้างการเมืองให้มีความแตกต่างตามความชำนาญเฉพาะ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้ประชาชนสามารถแสดงออกซึ่งการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยโดยกำหนดตัวผู้ปกครอง รวมทั้งมีอำนาจในการควบคุม ตรวจสอบและกำกับผู้ปกครองด้วย

2. การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ถือว่าเป็นหัวใจของการพัฒนาทางการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย แนวทางการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่สำคัญ ได้แก่

2.1 การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองผ่านกระบวนการศึกษาในระบบ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจและการปลูกฝังบ่มเพาะการมีวัฒนธรรมทางการเมืองให้มีประสิทธิภาพสูงสุด การดำเนินการอย่างต่อเนื่องจะเป็นกลไกและรากฐานสำคัญในการเสริมสร้างให้ประชาชนมีวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งจะส่งผลให้การเมืองมีประสิทธิภาพ

2.2 การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองผ่านกระบวนการศึกษานอกระบบให้ประชาชนได้ตระหนักในคุณค่าของระบอบประชาธิปไตย เกิดความศรัทธาเชื่อมั่น และยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติแทนความเชื่อมั่นดั้งเดิม

สุภาภรณ์ อินทรจันทร์ (2561) กล่าวว่า แนวทางสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองกับเสถียรภาพความชอบธรรม ประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการเมือง สามารถแยกออกได้กว้างๆ ดังนี้

1. การพัฒนาทางการเมืองที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระบบการเมือง โครงสร้าง และสถาบันทางการเมืองที่เป็นสมัยใหม่ในด้านเดียวคือเน้นที่ “รูปแบบ” แม้ว่าจะมีโครงสร้างซับซ้อนหลากหลาย มีการจัดแบ่งงานเฉพาะด้าน แต่ถ้าด้อยในด้านของการดำเนินงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเกิดปัญหาการสร้างกฎระเบียบที่ชัดเจน และการบังคับใช้กฎระเบียบ จนมีผลให้กระบวนการใช้อำนาจตัดสินใจยังยึดค่านิยมจารีตประเพณีคือตัวบุคคลหรือผู้นำในองค์กร โน้มเอียงจะมีอิทธิพลเหนือกฎหมายก็มักจะส่งผลให้เกิดความไร้เสถียรภาพทางการเมือง เพราะระบบการเมืองมักจะเกิดปัญหาความชอบธรรมจากความไร้เอกภาพภายในและขาดพลังสนับสนุนจากสภาพแวดล้อมจนนำไปสู่ปัญหาด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการเมือง การเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลนอกเหนือจากบารมีของผู้นำสูงสุดแล้ว ยังต้องอาศัยกลไกการบังคับควบคุม เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนทางการเมืองต่าง ๆ เช่น ใช้กองทัพ หรือระบบราชการ เป็นต้น เป็นกลไกหลักทางการเมือง

2. การพัฒนาการเมืองในด้านรูปแบบให้มีความเป็นสมัยใหม่เพียงด้านเดียว จึงไม่เพียงพอต่อการเกิดเสถียรภาพ ความชอบธรรม ประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการเมือง การพัฒนา

ด้านความสามารถในการทำหน้าที่ภายในระบบการเมืองจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งความสามารถในการทำงานตามความชำนาญเฉพาะด้านประกอบด้วย การมีกฎหมาย กฎระเบียบ และแบบแผนการปฏิบัติที่ชัดเจนกับความรู้ความสามารถ ความรับผิดชอบและความเชื่อมั่น ในระบบของผู้มีตำแหน่งสาธารณะและมีหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรง รวมทั้งการมีกลไกอย่างดีในการตรวจสอบและควบคุมการทำงานของหน่วยย่อยต่าง ๆ ภายในระบบการเมือง

3. สภาวะของสภาพแวดล้อมทางด้านต่าง ๆ ของระบบการเมือง ก็มีความเกี่ยวข้องทั้งโดยตรงโดยอ้อมต่อการพัฒนาทางการเมืองที่จะมีผลต่อเสถียรภาพ ความชอบธรรมประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการเมืองการสนับสนุนการทำงานของระบบการเมือง มีความสำคัญมาก การสนับสนุนอย่างมีพลังจะเกิดขึ้นได้เมื่อการพัฒนาทางการเมืองสอดคล้อง กับการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิธีคิดและพฤติกรรมที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคน และกลุ่มพลังต่าง ๆ ทางสังคมในทางสังคมกลุ่มที่ทรงอิทธิพลสูง คือ กองทัพ และธุรกิจขนาดใหญ่อาจเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนระบบการเมืองแต่ในสังคมที่มีการพัฒนาอุตสาหกรรมก้าวหน้าในยุโรปตะวันตกส่วนใหญ่มักจะมีกลุ่มผลประโยชน์หลากหลายที่สมาชิก มาจากประชาชนส่วนใหญ่ในสังคมให้การสนับสนุนระบบการเมือง

2.2.4 แนวคิดการพัฒนาประชาธิปไตย

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยอาจ มีหลายปัจจัย แต่ทั้งนี้จะขอกล่าวถึงปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อ การพัฒนาประชาธิปไตย 2 ประการ คือ การศึกษาของประชาชน และเศรษฐกิจของประเทศ

1. การศึกษาของประชาชน เป็นปัจจัยสำคัญ ที่เอื้อต่อระบอบประชาธิปไตย เพราะการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยเป็นการปกครองของประชาชน โดย ประชาชน และเพื่อประชาชน จึงเท่ากับว่าประชาชน เป็นผู้ปกครองประเทศ ซึ่งคุณภาพการปกครองจะดี เพียงใดก็ย่อมขึ้นอยู่กับผู้ปกครอง นั่นก็คือประชาชน ดังนั้น ถ้าประชาชนมีคุณภาพดี ประชาธิปไตยก็มีคุณภาพดีด้วย เพราะคุณภาพของประชาธิปไตยขึ้นอยู่ กับคุณภาพประชาชน ส่วนคุณภาพของประชาชนย่อม ขึ้นอยู่กับการศึกษา เพราะการศึกษาช่วยให้เกิดสติ ปัญญา คิดพิจารณาตัดสินใจสิ่งใดด้วยความมีเหตุและผล รวมทั้งได้เรียนรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองและเข้าใจ ในสิทธิ หน้าที่ของตนเอง จึงมักจะติดตามข่าวสาร ทางการเมือง มีความสนใจทางการเมืองและมีความรู้ความเข้าใจว่าตนเองเป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม นโยบายใด ๆ ที่สังคมออกมาก็ย่อมจะมีผลกระทบต่อเขา โดยตรง จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ที่ได้รับการศึกษาดี มักจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง

2. เศรษฐกิจของประเทศพบว่า ประชาธิปไตยจะมั่นคงและยั่งยืนได้นั้น เศรษฐกิจของประชาชนโดยรวมจะต้องเจริญรุ่งเรือง มีการกระจาย รายได้ในหมู่ประชาชนอย่างกว้างขวางและทั่วถึง รวมทั้ง ช่องว่างระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจในหมู่ประชาชนควร มีน้อย ซึ่งคนในประเทศควรได้รับหลักประกันจากสังคมและรัฐให้มีหลักประกันความมั่นคงทางเศรษฐกิจพื้นฐาน เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ได้โดยปรกติพอสมควรที่จะมีชีวิต ความเป็นอยู่ที่ดี เพราะถ้าประชาชนส่วนใหญ่ยังมี

ความยากจน แม้แต่ปัจจัยสี่ขั้นพื้นฐาน ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ยังมีไม่เพียงพอ ต่อการบริโภคภายในชีวิตประจำ วันแล้ว คนย่อมหิวโหย จึงคิดถึงแต่สิ่งที่จะมาบำ บัดความหิว จึงไม่มีจิตใจหรือ เวลาที่จะมามีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หากไม่มีความหวังใด ๆ มากระตุ้นว่าการมีส่วนร่วมนั้นจะทำให้หายหิวได้ นอกจากนี้ ถ้ามีช่องว่างระหว่างคนจน กับคนรวยสูง หรือเกิดความเหลื่อมล้ำ ระหว่างคนเมืองกับคนชนบท โดยไม่มีการกระจายรายได้หรือความจำ เป็นไปสู่ท้องถิ่นให้เท่าเทียมกับคนในเมืองแล้วละก็ ต่อไป ย่อมสร้างความแตกแยกเล็ก ๆ ขึ้นในใจและขยายวงกว้าง จนยากที่จะประสานให้เหมือนดังเดิมได้ ความเป็นพี่เป็น น้องในสังคมไทยก็จะเลือนหายไป รวมทั้งคนในชนบทที่ ยากจนและอยู่ในระบบอุปถัมภ์ย่อมตกเป็นเหยื่อของ การซื้อเสียงอย่างง่ายดาย ทำ ให้เงินเข้ามากำหนดอำนาจทางการเมืองอย่างขาดศีลธรรม ซึ่งคนไม่ดีที่ได้รับ การเลือกตั้งเข้ามาบริหารประเทศก็จะหาโอกาสตักตวง ผลประโยชน์ใส่ตัวและพวกพ้อง แล้วอย่างนี้การเมือง จะเกิดการพัฒนาได้อย่างไร (สำนักงานสภาผู้แทนราษฎร, 2554, หน้า 40)

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้นำมาสู่การให้ความรู้อบรมแก่สตรีในอำเภอวังสะพุงเพื่อจะพัฒนาประชาธิปไตยของสตรีให้เป็นสตรีท้องถิ่นไปสู่ท้องถิ่นให้เท่าเทียมกับคนในเมือง

สามารถสรุปได้ว่า แนวทางในการพัฒนาทางการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย เป็นการพัฒนาโครงสร้างทางการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย และการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย โดยมีประชาชนเป็นปัจจัยหลักในกระบวนการร่วมคิดร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบ ซึ่งเกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ในเรื่องระบอบประชาธิปไตย วัฒนธรรมทางการเมือง และการพัฒนาทางการเมือง ซึ่งจะต้องบูรณาการให้สอดประสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.3.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การศึกษาเกี่ยวกับความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า มีนักคิดนักวิชาการได้อธิบายไว้ดังต่อไปนี้

ทรงยศ รุ่งมณี (2558) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมหรือการกระทำของประชาชนที่ต้องการมีอิทธิพลเหนือการตัดสินใจของรัฐบาล โดยการกระทำหรือความพยายามนั้นเป็นไปได้ทั้งถูกต้อง และไม่ถูกต้องตามกฎหมายใช้หรือไม่ใช้กำลังสำเร็จหรือล้มเหลว ทั้งที่สมัครใจ หรือไม่สมัครใจ รวมถึงการเลือกตั้ง การร่วมในการรณรงค์หาเสียง การประท้วงและการใช้กำลังรุนแรง

กรภัทร์ นามบุญเรือง (2559) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กิจกรรหรือการกระทำกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนตามสิทธิที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะสิทธิที่จะลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสิทธิที่จะเข้าสมาคมหรือก่อตั้งพรรคการเมือง หรือกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการเมืองกลุ่มอื่นๆ สิทธิที่จะอุทธรณ์ต่อรัฐบาลสิทธิเกี่ยวกับการพูด การชุมชน และการพิมพ์อย่างอิสระและ

เป็นกิจกรรมที่มุ่งหมายเพื่อมีอิทธิพลต่อรัฐบาล ทั้งในการเลือกตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือการเลือกกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งเป็นการเข้ามามีส่วนร่วมต่อการปกครองโดยการกระทำกิจกรรม

สมศักดิ์ แย้มพันธุ์นุ้ย (2560) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง เฉพาะการกระทำไม่รวมถึงทัศนคติเป็นการกระทำของผู้มีส่วนร่วมที่เป็นประชาชนทั่วไป ไม่ใช่นักการเมืองอาชีพ อันได้แก่ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง กิจกรรมทางการเมืองของผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองที่เป็นประชาชนโดยทั่วไปนั้นจะมีลักษณะที่ไม่ต่อเนื่องเป็นช่วงเวลา โดยเฉพาะช่วงเวลาที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง เป็นการกระทำที่ไม่เต็มเวลา และเป็นบทบาทรองจากบทบาทอื่น ๆ นอกจากนี้การมีส่วนร่วมทางการเมืองยังหมายความเฉพาะการกระทำที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลหรือผู้ปกครอง ซึ่งมีความชอบธรรมในการตัดสินใจแบ่งสรรสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม ไม่รวมถึงการกระทำที่มุ่งหมายเพื่อกดดัน หรือมีอิทธิพลต่อกลุ่มอื่นๆ ในสังคมที่ไม่ใช่ผู้ปกครอง และไม่ว่ากิจกรรมหรือการกระทำนั้นจะสำเร็จผลหรือไม่ ก็ถือได้ว่าเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง ลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองอาจเป็นไปด้วยจิตสำนึกทางการเมืองของแต่ละบุคคลหรือชักจูงระดมพลังให้เข้าร่วมก็ได้

สุภาภรณ์ อินทรจันทร์ (2561) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง เป้าหมายและกระบวนการทางการเมือง กล่าวคือ เป็นเป้าหมายสำคัญของพัฒนาทางการเมืองให้เป็นประชาธิปไตยเพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย สังคมใดจะมีความเป็นประชาธิปไตยสูงหรือต่ำ พิจารณาได้จากในสังคมที่มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงก็จะมีประชาธิปไตยสูง ขณะที่สังคมที่มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่ำก็จะมีประชาธิปไตยต่ำไปด้วย

นพวรรณ นาสมตรอง (2562) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่กระทำโดยสมัครใจ ซึ่งสมาชิกทั้งหลายที่อยู่ในสังคมได้มีส่วนร่วมกระทำร่วมกัน ในอันที่จะเลือกผู้นำ ของตน และการกำหนดนโยบายสาธารณะทั้งทางตรงและทางอ้อม กิจกรรมเหล่านี้ ได้แก่ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารทางการเมือง การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง การร่วมชุมนุมทางการเมือง การช่วยเหลือ ด้านการเงินแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง เป็นต้น

มัทนา ปิ่นลออ (2562) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมที่ประชาชนเข้าไปมีบทบาทเป็นสำคัญที่ส่งผลการกระทานั้นถึงรัฐบาลหรือผู้นำทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติเช่นการไปใช้สิทธิเลือกตั้งการชุมนุมเรียกร้องของประชาชนทางการเมืองการ ตัดสินใจเชิงนโยบายของรัฐบาลอันมีผลต่อประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อมการทำประชาพิจารณ์ผลแห่งการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองอาจสำเร็จหรือไม่สำเร็จก็ได้

สามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมทางกฎหมายของพลเมืองที่มีจุดหมายเพื่อมีอิทธิพลในการเลือกกำหนดบุคคลในวงการรัฐบาลหรือกดดันรัฐบาลให้กระทำตามที่พลเมืองผู้นั้นหรือกลุ่มนั้นต้องการ ไม่ว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ไม่ว่าจะมีการจัดอย่างเป็น

ระเบียบหรือไม่ และไม่ว่าจะเกิดขึ้นเป็นครั้งคราวหรือต่อเนื่องกันจะใช้วิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ เพื่อผลในการที่จะมีอิทธิผลต่อการเลือกนโยบายของรัฐ หรือต่อการบริหารงานของรัฐ หรือต่อการเลือกผู้นำทางการเมืองของรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นไปในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติก็ตาม

2.3.2 รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า มีนักคิดนักวิชาการ ได้อธิบายไว้ดังต่อไปนี้

ทรงยศ รุ่งมณี (2558) กล่าวว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง สามารถแบ่งได้เป็น 6 รูปแบบ คือ

1. การเลือกตั้ง (Voting) เป็นรูปแบบการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองที่แยกจากกิจกรรมเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง แต่รวมได้กับกิจกรรมที่เกี่ยวกับความรักชาติแบบต่าง ๆ เช่น การเคารพธงชาติ เคารพกฎหมาย การเสียภาษีและสนับสนุนให้ประเทศต่อต้านสงคราม การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น เป็นการแสดงออกถึงความเชื่อมั่นศรัทธาในระบบการเมืองมากกว่าเป็นการกระทำตามความต้องการของตนเอง

2. เป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียง (Party and Campaign Workers) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้เป็นการเข้าร่วมในพรรคการเมืองขอบเขตของกิจกรรม ได้แก่ การมีบทบาทในการรณรงค์หาเสียง บริจาคเงินช่วยเหลือพรรคหรือผู้สมัคร ชักชวนประชาชนไปลงทะเบียนเพื่อใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียง การเข้าร่วมและสนับสนุนพรรคการเมืองเพื่อที่จะแก้ไขปรับปรุงชุมชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้เป็นลักษณะแบบแผนของความสัมพันธ์ในขั้นต้นระหว่างปัจเจกชนกับรัฐ

3. เป็นผู้มีบทบาทในชุมชน (Community Activists) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ ได้แก่ การรวมตัวขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาของสังคม โดยผู้มีบทบาทในชุมชนจะมีลักษณะคล้ายกับเจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียง เนื่องจากเป็นผู้มีความกระตือรือร้นสูง และมีระดับ ความผูกพันทางใจกับชุมชนสูงเช่นเดียวกันที่แตกต่างก็คือ ผู้มีบทบาทในชุมชนมีความเกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองและการรณรงค์หาเสียงน้อยกว่าผู้มีบทบาทในพรรคการเมือง

4. มีการติดต่อกับทางราชการ (Contacting Officials) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้เป็นเรื่องเฉพาะ เช่น การเสียภาษี การขอรับข้อมูลข่าวสารของทางราชการ เป็นต้น การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้เกือบไม่ใช่เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามความหมายที่แท้จริง

5. เป็นผู้ประท้วง (Protestors) ได้แก่ การเข้าร่วมเดินขบวนตามท้องถนนหรือก่อการจลาจล (ถ้าจำเป็น) โดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เพื่อบังคับให้รัฐแก้ไขปัญหาบางอย่างซึ่ง เกี่ยวข้องกับการเมืองให้ถูกต้อง การประท้วงอย่างเปิดเผยต่อสาธารณชน การชุมนุมประท้วงต่อรัฐบาล รวมทั้งการปฏิเสธไม่ยอมรับกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม

6. เป็นผู้สื่อสารทางการเมือง (Communicators) ลักษณะเช่นนี้ถือเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะผู้สื่อข่าวสาร ได้แก่ การเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับการเมือง การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองแก่เพื่อนในชุมชน การให้ความสนใจกับทางราชการ และการเขียนจดหมายถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ กิจกรรมในแต่ละอย่างจะต้องแลกเปลี่ยนข่าวสารกันระหว่างในชุมชน ผู้สื่อข่าวสารมักมีการศึกษาสูงและจะวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลมากกว่าพวกเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองหรือผู้รักชาติแต่จะไม่แสดงออกด้วยการประท้วง

กรภัทร์ นามบุญเรือง (2559) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบโบราณไว้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมแบบกรีก (Greek System) วัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ ต้องการให้ประชาชนซึ่งเป็นพลเมืองของประเทศ ได้มีส่วนร่วมในทางการเมืองโดยตรง ซึ่งกำหนดให้ประชาชนทั้งนครรัฐประชุมร่วมกันเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น ความต้องการและกำหนดนโยบาย รวมทั้งกำหนดตัวผู้ปกครองด้วย

2. การมีส่วนร่วมแบบโรมัน (Roman System) การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ได้กำหนดให้มีสภาขึ้นแทนการประชุมประชาชนทั้งหมด ส่วนอำนาจหน้าที่สภานั้นครอบคลุมเสมือนการปกครองโดยประชาชนโดยตรง

3. การมีส่วนร่วมแบบศักดินา (Feudal System) เป็นลักษณะของความสัมพันธ์ในระหว่างเจ้านายกับไพร่ (Vassal) ที่แต่ละฝ่ายมีหน้าที่ต่อกัน เจ้านาย (Lord) มีหน้าที่ให้ความคุ้มครองและปกครองไพร่ ส่วนไพร่มีหน้าที่บริการค้านต่าง ๆ ให้เจ้านาย

4. การมีส่วนร่วมแบบสวิส (Swiss System) มีลักษณะสำคัญคือ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง เช่นเดียวกับระบบกรีก

5. การมีส่วนร่วมแบบนิวอิงแลนด์ (New England System) มีการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรง เช่นเดียวกับแบบสวิส

สมศักดิ์ แย้มพันธุ์นุ้ย (2560) กล่าวว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของฮันติงตันและเนลสัน ได้กำหนดไว้ 5 รูปแบบ คือ

1. การออกเสียงเลือกตั้ง (Voting) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ประชาชนจำนวนมากเข้าร่วมได้ และในประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะได้ปฏิบัติอยู่เสมอ รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่ถูกต้องตามกฎหมาย ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้อิทธิพลหรือแสดงออกซึ่งเจตจำนงในการเลือกตัวแทนหรือเลือกนโยบาย วิธีการนี้จะสำคัญก็ต่อเมื่อการเลือกตั้งเป็นเครื่องชี้ขาดว่าใครจะเป็นรัฐบาลหรือผู้กำหนดนโยบายแต่ละระดับ

2. การรณรงค์หาเสียง (Campaign Activity) กิจกรรมเรื่องนี้อยู่ในกระบวนการเลือกตั้ง แต่การที่ใครคนใดเข้าร่วมในการรณรงค์หาเสียงนั้นจะทำให้การกระทำของเขามีผลมากกว่าไปออกเสียงแต่อย่างใด เพราะจะมีผลกระทบต่อการแพ้ชนะหรือต่อการเลือกตั้งทั้งมวล

3. การรกระทำของแต่ละบุคคลเป็นเอกเทศต่อปัญหาการเมือง และสังคม (Particularized) ในกรณีนี้หมายถึงเอกชนได้เริ่มทำการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อแก้ไขแก้ปัญหาใด ๆ เฉพาะปัญหา

ของตนเองหรือครอบครัว หรือในบางครั้งก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับปัญหาส่วนรวมของบ้านเมือง แต่ทว่าเป็นการติดต่อโดยเอกชน เช่น ราษฎรโดยส่วนตัวได้ติดต่อกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อแสดงความเห็นและเรียกร้องให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐพิจารณาปัญหาที่เขาเสนอ

4. การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม (Cooperative Activity) ที่แสดงออกต่อปัญหาทางการเมืองและสังคม กิจกรรมแบบนี้ไม่อยู่ในกระบวนการเลือกตั้ง แต่จะเป็นของกลุ่มหรือหมู่คณะที่เกี่ยวกับปัญหาสังคมและการเมือง ในกรณีที่ราษฎรจะไม่กระทำการใด ๆ อย่างแบบที่สาม แต่จะกระทำกันเป็นหมู่คณะ เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกระทำของรัฐบาล

5. กิจกรรมที่ใช้ความรุนแรงและเป็นการกระทำที่อาจผิดกฎหมาย ซึ่งการกระทำนี้อาจดำเนินการได้โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือเปลี่ยนรัฐบาลหรือเปลี่ยนผู้นำทางการเมือง นั่นคือ การก่อความวุ่นวายหรือการก่อความไม่สงบนั่นเอง

สุภาภรณ์ อินทรจันทร์ (2561) แบ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมโดยตรงเป็นลักษณะที่ประชาชนเป็นผู้ดำเนินการปกครองตนเอง โดยตรง เช่น การบริหารงาน กำหนดนโยบายและตัดสินใจในการดำเนินงานด้วยตนเอง

2. การมีส่วนร่วมโดยอ้อมเป็นลักษณะที่ประชาชนเข้ามีส่วนร่วม แต่มิได้เป็นผู้ดำเนินการปกครองตนเองโดยตรง โดยการเลือกตั้งตัวแทนประชาชนเข้าไปทำหน้าที่เปิดโอกาส ให้ประชาชนเข้าไปเลือกตั้งโดยเสรี แต่กำหนดกลไกเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าควบคุมติดตาม ความเคลื่อนไหวของฝ่ายที่ปกครองเพื่อให้การปกครองเป็นไปตามความต้องการของประชาชน

นพวรรณ นาสมตรอง (2562) ได้แบ่งกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. การลงคะแนนเลือกตั้ง เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นอยู่สม่ำเสมอในระบบประชาธิปไตยและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้นำมาก เนื่องจากเป็นสิ่งแสดงถึงความนิยมสนับสนุนของประชาชนหรือแรงกดดันเพื่อให้ผู้นำต้องปรับนโยบายของตนเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนต่อไป อย่างไรก็ตามการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งต้องการริเริ่มหรือแรงจูงใจเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

2. การรณรงค์หาเสียง เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญเท่ากับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เนื่องจากทำให้ประชาชนสามารถเพิ่มอิทธิพลต่อผู้นำได้โดยการกำหนดคะแนนเสียงให้แก่ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งไว้ก่อน ซึ่งอาจนำไปสู่ความขัดแย้งกันได้ อย่างไรก็ตามกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ยากและต้องการความริเริ่มมาก่อนการลงคะแนนเสียง นอกจากนั้นยังเป็นวิธีที่สามารถสื่อข่าวสารหรือบ่งบอกเกี่ยวกับความชื่นชอบของประชาชนได้มากกว่า เพราะประชาชนที่ร่วมรณรงค์หาเสียงจะสามารถมีความสัมพันธ์ติดต่อกับผู้สมัครรับเลือกตั้งได้อย่างใกล้ชิดมากขึ้น กิจกรรมการรณรงค์หาเสียงนี้ ได้แก่ การชักชวนให้ผู้อื่นไปลงคะแนนเสียงการทำงานแข็งขัน เพื่อพรรคการเมือง การร่วมประชุมทางการเมืองการบริจาคเงินให้พรรคการเมือง และการเป็นสมาชิกชุมชนทางการเมือง

3. การติดต่อขั้นต้นของประชาชน เป็นการติดต่อเผชิญหน้าของบุคคลที่มีต่อรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐบาลโดยลำพังตนเอง และเป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับระยะเวลาเป้าหมาย และเนื้อหา

สาระในการเข้าร่วมของบุคคลได้เอง จึงสามารถคาดหวังในผลประโยชน์ได้มาก แต่ในด้านอิทธิพลที่มีต่อรัฐบาลนั้นมีเพียงเล็กน้อย เนื่องจากเป็นการกระทำของคนจำนวนน้อย กิจกรรมดังกล่าวมักไม่มีความขัดแย้งโดยตรงกับบุคคลอื่น ๆ และต้องการความคิดริเริ่มค่อนข้างมาก กิจกรรมในรูปแบบนี้ได้แก่ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นกับปัญหาเฉพาะหรือปัญหาส่วนรวม เพื่อร้องเรียนให้มีการแก้ไขปรับปรุงจากรัฐ

4. การร่วมกันในกิจกรรมบางอย่างขององค์กรหรือกลุ่มเกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองและสังคมเป็นกิจกรรมที่บุคคลกระทำร่วมกับผู้อื่น ซึ่งอาจกระทำร่วมในกิจกรรมภายในองค์การที่เป็นทางการเมืองหรือไม่เป็นทางการก็ได้ การกระทำดังกล่าวอาจเกิดขึ้นในเวลาใดและจะเกี่ยวกับปัญหาใดของกลุ่มก็ได้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้มีอิทธิพลต่อรัฐบาลมากเนื่องจากมีคนจำนวนมากข้าร่วมและอาจมีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มได้อย่างไรก็ตาม กิจกรรมที่ร่วมมือกันนี้ต้องการความริเริ่มบ้าง

มัทนา ปิ่นลออ (2562) ได้กล่าวว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการ เมืองในระบอบประชาธิปไตยที่สำคัญ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมที่มีความเชื่อทางการเมืองที่คล้ายกันเป็น การเข้ามารวมกลุ่มกันของบุคคล เป้าหมายหลักจะอยู่ที่การส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง รวมถึงการเข้ามารวมตัวกันรูปแบบพรรคการเมือง การสร้างผู้นำทางการเมืองการควบคุมติดตามและตรวจสอบทางการเมือง ฯลฯ ในส่วนของประชาชนก็สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในพรรคการเมืองได้เช่นการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเข้าประชุมพรรคการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของพรรคการช่วยรณรงค์หาเสียงในช่วงที่มีการเลือกตั้ง ฯลฯ

2. การมีส่วนร่วมในรูปแบบของกลุ่มผลประโยชน์การรวมตัวกันของบุคคลเป็นกลุ่มหรือองค์กรในสังคมจะมีเป้าหมายหลักอยู่ที่การรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตนเท่านั้นโดยไม่มีเป้าหมายที่จะเข้าไปเป็นรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศแต่อย่างใดสำหรับเป้าหมายของแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันไปบาง กลุ่มอาจเรียกร้องให้รัฐบาลทำตามสิ่งที่กลุ่มตนต้องการเช่นสมัชชาคนจนก็จะเรียกร้องให้รัฐแก้ไขปัญหา เรื่องที่ดินทำกินหนี้สินของเกษตรกรฯลฯกลุ่มผู้ประกอบการเอกชนก็จะเรียกร้องให้มีการแก้ไขกฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับเดิมหรือการออกกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับใหม่เพื่ออำนวยความสะดวกแก่กลุ่มของตน

3. การมีส่วนร่วมในรูปแบบของการไปใช้สิทธิเลือกตั้งการไปออกเสียงเลือกตั้งถือเป็นรูปแบบที่มีความสำคัญของการบริหารในระบอบประชาธิปไตยแต่สิ่งที่ควรตระหนักคือประเทศที่ให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือประเทศที่ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งกันอย่างมากมายไม่ได้หมายความว่าประเทศนั้นจะเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริงการไปใช้สิทธิเลือกตั้งในรูปแบบของประชาธิปไตยที่แท้จริงนั้นต้องมีลักษณะดังนี้

3.1 การใช้สิทธิโดยอิสระกล่าวคือการไปออกเสียงต้องเกิดจากความสมัคร ใจไม่ได้เกิดมาจากการบังคับหรือข่มขู่หรือสัญญาว่าจะให้ผลตอบแทนในการไปออกเสียง

3.2 การเลือกตั้งโดยการออกเสียงต้องกระทำในคูหาเลือกตั้งแต่เพียงลำพังโดยไม่มีผู้อื่นอยู่ร่วมด้วยเฉพาะผู้กำบัตรเท่านั้นที่จะทราบว่าตนเองออกเสียงให้แก่ผู้สมัครคนใดการออกเสียงเลือกตั้งของบุคคลไม่สามารถ ประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไปได้

3.3 ความเสมอภาคในการเลือกตั้งบุคคลแต่ละคนมีสิทธิออกเสียงได้ คนละหนึ่งเสียงเท่านั้นบัตรที่มีการกาหมายเลขมากกว่าหนึ่งหมายเลขถือเป็นบัตรเสียง

3.4 ความเป็นกลางบุคคลที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการเลือกตั้งทุกคนต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเที่ยงธรรมไม่ลำเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นลักษณะการมีส่วนร่วมนั้นเป็นกิจกรรมต่างๆ จากการมีส่วนร่วมของประชาชน อาจเกิดขึ้นจากความคิดของประชาชนส่วนใหญ่หรืออาจเกิดจากกลุ่มคนกลุ่มใด กลุ่มหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อแนวความคิดของประชาชนชี้นำให้ประชาชนส่วนใหญ่คล้อยตาม แต่ทั้งนี้ก็เพื่อผลประโยชน์ของรัฐบาลและประชาชนโดยรวมนั่นเอง

2.3.3 ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การศึกษาเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า มีนักคิดนักวิชาการ ได้อธิบายไว้ดังต่อไปนี้

กรภัทร์ นามบุญเรือง (2559) ได้กล่าวถึง ระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถบ่งออกได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ และความละเอียดของการแบ่งเป็นสำคัญ ก็คือ การแบ่งระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจากระดับต่ำสุดไปหาระดับสูงสุด และจำนวนประชาชนที่เข้ามีส่วนร่วมในแต่ละระดับจะเป็นปฏิภาคกับระดับของการมีส่วนร่วม กล่าวคือ ถ้าระดับการมีส่วนร่วมต่ำ จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมจะมาก และยิ่งระดับการมีส่วนร่วมสูงขึ้นเพียงใด จำนวนประชาชนที่เข้ามีส่วนร่วมก็จะลดลงตามลำดับ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเรียงตามลำดับจากต่ำสุดไปหาสูงสุด ได้แก่

1. ระดับการให้ข้อมูล เป็นระดับต่ำสุดและเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชน เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้วางแผน โครงการ แต่ไม่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องใดๆ วิธีการให้ข้อมูลอาจกระทำได้หลายวิธี

2. ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าระดับแรก กล่าวคือ ผู้วางแผนโครงการเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ได้ข้อมูลมากขึ้นและประเด็นในการประเมินข้อดีข้อเสียชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการริเริ่มโครงการต่าง ๆ และการบรรยายให้ประชาชนฟังเกี่ยวกับโครงการต่างๆ แล้วขอความคิดเห็นจากผู้ฟังเป็นต้น

3. ระดับการปรึกษาหารือ เป็นระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนที่สูงกว่าการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เป็นการเจรจากันอย่างเป็นทางการระหว่างผู้วางแผนโครงการและประชาชนเพื่อประเมินความก้าวหน้าหรือระบุประเด็นหรือข้อสงสัยต่างๆ

4. ระดับการวางแผนร่วมกัน เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าการปรึกษาหารือ กล่าวคือ เป็นเรื่องการมีส่วนร่วมที่มีขอบเขตกว้างมากขึ้น มีความรับผิดชอบร่วมกันในการวางแผนเตรียมโครงการ และผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ เหมาะสมที่จะใช้สำหรับการพิจารณาประเด็นที่มีความยุ่งยากซับซ้อนและมีข้อโต้แย้งมาก

5. ระดับการร่วมปฏิบัติ เป็นระดับขั้นที่สูงถัดไปจากระดับการวางแผนร่วมกันคือเป็นระดับที่ผู้รับผิดชอบโครงการกับประชาชนร่วมกันดำเนินโครงการ เป็นขั้นการนำโครงการไปปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

6. ระดับร่วมติดตามตรวจสอบและประเมินผล ระดับการควบคุมโดยประชาชนเป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วมโดยประชาชนเพื่อแก้ปัญหาข้อขัดแย้งที่มีอยู่ทั้งหมด

สมฤทัย ด่านซ้าย (2560) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับต่ำหรือกลุ่มผู้ดูแล (Onlooker) ได้แก่ การให้ความสนใจต่อข่าวสาร และการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การถกเถียงปัญหาทางการเมือง การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งการพยายามชักจูงให้ผู้อื่นเห็นด้วยกับจุดยืนทางการเมืองของตน การเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์และการร่วมชุมนุมทางการเมือง

2. ระดับป่านกลาง หรือระดับผู้มีส่วนร่วม (Participants) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในโครงการชุมชน การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจกรรมของกลุ่มผลประโยชน์ การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมือง และการช่วยรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

3. ระดับสูง หรือระดับนักกิจกรรม (Activists) ได้แก่ การเป็นผู้นำกลุ่มผลประโยชน์ การมีตำแหน่งและทำงานเต็มเวลาให้แก่พรรคการเมือง การได้รับเสนอให้เข้าแข่งขัน เพื่อชิงตำแหน่งทางการเมือง

สุภาภรณ์ อินทรจันทร์ (2561) กล่าวว่า สำหรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากกลุ่มหนึ่งไปสู่อีกกลุ่มหนึ่ง (Transition) อาทิ จากกลุ่มผู้ที่ไม่สนใจไปสู่กลุ่มผู้สนใจติดตามทางการเมือง ผู้ที่มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงจะพยายามแสวงหาข้อมูลข่าวสารทางการเมืองเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ตนเองทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองและคู่แข่งทางการเมืองในทำนองเดียวกับบุคคลที่จะเลือกสนับสนุนพรรคใดมากกว่าให้ความสนใจเฉยๆ มักจะติดต่อกับนักการเมืองเข้าร่วมประชุมร่วมบริจาคเงิน ซึ่งถือว่าเป็นช่วงปรับเปลี่ยน (Transition Activity) ที่สำคัญก่อนที่จะเข้าไปร่วมต่อสู้ทางการเมืองโดยตรงแต่อย่างไรก็ตามผลจากการศึกษาวิจัยพบว่าโดยทั่วไปแล้วพวกที่ ไม่มีความสนใจทางการเมืองจะมีจำนวนที่สูงมากทั้งในอิตาลี เม็กซิโก เยอรมัน อังกฤษ และสหรัฐอเมริก

มัทนา ปิ่นลออ (2562) มีการจัดแบ่งระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของสตรี ซึ่งได้จัดแบ่งไว้ 3 ระดับ จำแนกระดับย่อยๆ ได้ดังนี้

1. การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
    1.1 ระดับต่ำสูญ ได้แก่ การไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
    1.2 ระดับต่ำสุด ได้แก่ การไปเลือกตั้งเฉยๆ โดยไม่มีเหตุผล

1.3 ระดับต่ำ ๆ ได้แก่ การไปเลือกตั้งโดยถูกชักจูง

1.4 ระดับต่ำกลาง ได้แก่ การไปเลือกตั้งโดยคิดว่าเป็นหน้าที่

1.5 ระดับต่ำสูง ได้แก่ การไปเลือกตั้งโดยคิดว่าเสียงของตนคือพลังในการเปลี่ยนแปลงนโยบายบุคคลเหล่านี้จึงมีข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองมาก

2. การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มแบ่งได้ดังนี้

2.1 ระดับปานกลางต่ำ ได้แก่ การเข้าร่วมในระดับสมาชิกทั่วไปโดยมีสิทธิลงคะแนนเสียงเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยในนโยบายกลุ่ม

2.2 ระดับปานกลาง ได้แก่ การได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการของกลุ่มที่มีอำนาจ ในการตัดสินใจแทนสมาชิกคนอื่น

2.3 ระดับปานกลางสูง ได้แก่ การได้รับเลือกตั้งให้เป็นประธานหรือหัวหน้า กลุ่มที่มีอำนาจในการตัดสินใจ และมีโอกาสในการสร้างบารมีให้คนยอมรับได้

3. การเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้แทนซึ่งอาจจะเป็นผู้แทนในระดับท้องถิ่นหรือ ระดับชาติก็ตามแบ่งได้ดังนี้

3.1 ระดับสูงต่ำ ได้แก่ ระดับที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มให้สมัครให้เข้ารับการ เลือกตั้งในนามของกลุ่มหรือพรรคได้

3.2 ระดับสูงปานกลาง ได้แก่ ระดับที่ผู้สมัครได้รับการคัดเลือกคือ

3.2.1 ระดับท้องถิ่น ได้แก่ กำนันผู้ใหญ่บ้านสมาชิกสภาพเทศบาลสมาชิก สภาเขต

3.2.2 ระดับจังหวัด ได้แก่ สมาชิกสภาจังหวัดสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

3.2.3 ระดับชาติ ได้แก่ สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรสมาชิกวุฒิสภา

3.3 ระดับสูงสุด ได้แก่ ระดับผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งและได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เช่น ตำแหน่งกรรมาธิการตำแหน่งรัฐมนตรีเป็นต้น

สามารถสรุปได้ว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองเริ่มต้นจากระดับต่ำสุด คือ แสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง ได้แก่ การให้ความสนใจต่อข่าวสาร และการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชน และเพิ่มเป็นระดับกลาง หรือระดับเป็นผู้มีส่วนร่วม

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาททางเพศ

2.4.1 ความหมายของบทบาท

การศึกษาเกี่ยวกับความหมายของบทบาท พบว่า มีนักคิดนักวิชาการ ได้อธิบายไว้ดังต่อไปนี้

ทรงยศ รุ่งมณี (2558) กล่าวว่า บทบาทคือหน้าที่ (Function) หรือ พฤติกรรมที่คาดหมาย (Expected Behavior) ของบุคคลแต่ละคนในกลุ่มหรือสังคมหนึ่งๆ และหน้าที่ หรือพฤติกรรม

ดังกล่าวโดยปกติแล้วเป็นสิ่งที่กลุ่มหรือสังคมหรือวัฒนธรรมนั้น ๆ กำหนดขึ้นเพื่อความ เป็นระเบียบของสังคม

รัฐธรรมนูญ รุ่งเรือง (2561) กล่าวว่า บทบาท หมายถึง ลักษาณะพฤติกรรมที่ถูกกำหนดโดยฐานตำแหน่งและแบ่งบทบาทออกเป็นบทบาทตามอุดมคติ หรือบทบาทที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคมควรปฏิบัติ และบทบาทที่ปฏิบัติจริงนี้เป็นผลรวมของบทบาทตามอุดมคติ บุคลิกของผู้ดำรงฐานะตำแหน่ง อารมณ์ขณะแสดงบทบาทและอุปกรณ์ของผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอยู่และปฏิกิริยาของผู้เกี่ยวข้อง

สมศักดิ์ แย้มพันธุ์นุ้ย (2560) กล่าวว่า บทบาท หมายถึง การกระทำซึ่งแสดงออกโดยตำแหน่งที่แน่นอนที่บุคคลนั้นเป็นอยู่ เมื่อไรก็ตามที่เขาแสดงปฏิกิริยา ตอบสนองตามสิทธิและหน้าที่ในวัฒนธรรมที่เขาอยู่ เรากล่าวได้ว่าเขาแสดงบทบาทซึ่งจำเป็นต้องแสดง ซึ่งการแสดงบทบาทตามฐานะของตนนั้น แต่ละคนจะต้องพัฒนาการแสดงบทบาทของตนโดยอาศัยการเรียนรู้ในแต่ละวัฒนธรรมที่ตนอาศัยอยู่

กิติญา มุขสมบัติ (2560) กล่าวว่า บทบาทเป็นแบบแผนของความต้องการ และเป็นเป้าหมายของความเชื่อ ทัศนคติ ความรู้สึก คุณค่า รวมถึงการกระทำตามที่สมาชิกในสังคมคาดหวังว่าควร เป็นไปตามตำแหน่งนั้น ๆ ที่ดำรงอยู่ซึ่งบทบาท คือ พฤติกรรมที่คาดหวังว่าบุคคลที่อยู่ในสถานภาพนั้น ควรประพฤติหรือปฏิบัติ อาทิ บทบาทของพ่อแม่ คือ การทำหน้าที่ ในการอบรมเลี้ยงดูบุตร บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น คือ การทำหน้าที่ในการเป็น ตัวแทนของประชาชน เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นในทุกมิติ

สามารถสรุปได้ว่า บทบาทเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่เกิดจากตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบ จะโดยตั้งใจหรือบังคับ อาทิ นักการเมืองท้องถิ่นสตรี จะต้องทำหน้าที่ในการบริหารงานส่วนท้องถิ่นตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากความคาดหวังของประชาชน ซึ่งตามปกติเมื่อบุคคลอยู่ในสถานภาพใดย่อมมีการปรับตัว เพื่อแสดงบทบาทให้สอดคล้องกับที่สังคมคาดหวัง

2.4.2 ความหมายของบทบาททางเพศ

การศึกษาเกี่ยวกับความหมายของบทบาททางเพศ พบว่า มีนักคิดนักวิชาการ ได้อธิบายไว้ดังต่อไปนี้

สุภาวดี วรมาลี (2558) กล่าวว่า บทบาททางเพศ หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลที่แสดงถึงความเป็นชายหรือความเป็นหญิง ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้จากการอบรมสั่งสอน โดยตรงของพ่อแม่ และตัวแทนต่าง ๆ ในสังคมตั้งแต่วัยเด็ก

สมฤทัย ด่านซ้าย (2560) กล่าวว่า บทบาทเพศ เปลี่ยนแปลงไปได้ขึ้นกับสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สถานะบุคคลในสังคม การศึกษา วัฒนธรรม เป็นต้น และยังผันแปรตามช่วงชีวิตหรือวัยของแต่ละบุคคลด้วย หากเข้าใจลักษณะดังกล่าว จะเห็นภาพที่แท้จริงของบทบาทหญิงชายได้ชัดเจน

มัทนา ปิ่นลออ (2562) กล่าวว่า บทบาททางเพศ เกิดจากการเรียนรู้จากการอบรมสั่งสอนโดยตรงจากพ่อแม่ แต่อาจแตกต่างกันตามบริบทของสังคมวัฒนธรรม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโครงสร้างทางสังคม สภาพแวดล้อมขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละท้องถิ่น ภาพลักษณะที่แท้จริงของบทบาท

นพวรรณ นาสมตรอง (2562) กล่าวว่า บทบาททางเพศ เป็นพฤติกรรมที่ถูกเรียนรู้ทางสังคม และเป็นความคาดหวังของสังคมที่สัมพันธ์กับบทบาททางเพศที่แสดงออก แต่บทบาททางเพศสามารถจะแปรเปลี่ยนไปตามเวลา และสถานที่ เช่น อดีตผู้หญิงต้องการดูแลบ้านและเลี้ยงลูก ผู้ชายต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัว แต่ปัจจุบันผู้หญิงทำงานนอกบ้าน ถือเป็นเรื่องปกติ การเชื่อในเรื่องเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ว่า ผู้หญิงเป็นผู้รองรับ (Passive) และเป็นสาวบริสุทธิ์ ในขณะที่ผู้ชายเป็นผู้ที่ต้องแสดง เป็นผู้เกี้ยวพาราสี

สามารถสรุปได้ว่าบทบาททางเพศ หมายถึง ภาระหน้าที่ ความคาดหวังจากผู้อื่นและความหวังที่บุคคลผู้นั้นมีต่อผู้อื่น ได้แก่ ผู้หญิงคาดหวังให้ผู้ชายปฏิบัติต่อคน เช่น ให้เกียรติคอยช่วยเหลือ เป็นต้น ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้จากการอบรมสั่งสอนโดยตรงจากพ่อแม่ แต่อาจแตกต่างกันตามบริบทของสังคมวัฒนธรรมแต่ละท้องถิ่น รวมทั้งอาจแตกต่างกันตามวงจรชีวิตของแต่ละคน

2.4.3 ประเภทของบทบาท

การศึกษาเกี่ยวกับประเภทของบทบาท พบว่า มีนักคิดนักวิชาการ ได้อธิบายไว้ดังต่อไปนี้

สมศักดิ์ แย้มพันธุ์นุ้ย (2560) กล่าวว่า สังคมทั่วไปจะมีตำแหน่งต่าง ๆ อยู่อย่างน้อย 5 ตำแหน่ง ดังนั้น บทบาทตามตำแหน่งจึงมี 5 บทบาท คือ

1. บทบาทตามเพศและอายุ (Age-Sex Role) เช่น บทบาทของผู้ชาย ผู้หญิง เด็ก ผู้ใหญ่ เป็นต้น ซึ่งบทบาทเหล่านี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเราทุกเวลาตลอดชีวิต

2. บทบาททางอาชีพ (Occupational Role) หรือทางหน้าที่การงาน บทบาทประเภทนี้เราสามารถเปลี่ยนได้อย่างอิสรเสรีมากกว่าอย่างอื่น เช่น บทบาทของพ่อค้า ชาวนา แพทย์ ครู ทนายความ เป็นต้น

3. บทบาททางเกียรติยศ (Prestige role) เป็นบทบาทที่เกี่ยวกับความมีอำนาจน่าเชื่อถือ เช่น บทบาทของผู้นำ ผู้ตาม หัวหน้า คนรับใช้ ลูกน้อง เป็นต้น

4. บทบาททางครอบครัว (Family role) เป็นบทบาทเฉพาะ เช่น บทบาทของพ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย พี่ น้อง ลูก เป็นต้น

5. บทบาทในกลุ่มเพื่อนหรือกลุ่มสังคมที่มีความสนใจคล้ายๆกัน (Association Group Base on Congeniality Role) บทบาทของสมาชิกในชมรมต่าง ๆ เช่น บทบาทนักร้อง ดารา ภาพยนตร์ นักดนตรี นักฟุตบอล เป็นต้น

พรศิริ นาคลำภา (2557) ได้จำแนกบทบาทออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. บทบาทที่กำหนดไว้หรือบทบาทตามอุดมคติ (Socially Prescribed or Ideal Role) ซึ่งเป็นบทบาทตามอุดมคติที่มีการกำหนดสิทธิหน้าที่ของตำแหน่งทางสังคมไว้

2. บทบาทที่ควรกระทำ (Perceived Role) ซึ่งเป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลเชื่อว่า ควรกระทำในหน้าที่ตำแหน่งนั้น ๆ ซึ่งอาจจะไม่ตรงกับบทบาทตามอุดมคติทุกประการและอาจจะแตกต่างกันไปตามทัศนะของแต่ละบุคคล

3. บทบาทที่กระทำไปจริง (Performed Role) ซึ่งเป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลได้กระทำไปจริงตามความเชื่อความคาดหวังตลอดจนความกดดันและโอกาสที่กระทำในแต่ละสังคมในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ

รัฐธรรมนูญ รุ่งเรือง (2561) กล่าวว่า บทบาทมีความสำคัญต่อสิ่งต่าง ๆ 4 ด้านได้แก่

1. บทบาททางเพศ (Sex Role) เป็นบทบาทที่สำคัญมาก เพศมีความสัมพันธ์ต่อสภาพสังคม โดยทั่วไป ทั้งเพศหญิงและเพศชาย เริ่มตั้งแต่มีการกำหนดหน้าที่กันตามธรรมชาติเพศหญิงมีบทบาทที่สำคัญในการเป็นแม่ เพศชายมีบทบาทสำคัญในการเป็นพ่อ และการเป็นผู้นำของครอบครัว ในบางสังคมนั้นอาจจะเป็นการกีดกันทางเพศ แต่ก็ไม่ได้ทำให้ความสำคัญทางเพศลดลง

2. บทบาทเกี่ยวพันทางเครือญาติ (Kinship Roles) เนื่องจากสังคมมนุษย์ เป็นสังคมที่ต้องอยู่ร่วมกัน มีการเคารพนับถือภายในเครือญาติ แต่ละคนมีบทบาทแตกต่างกันไป ทำให้เกิดอิทธิเคารพเชื่อถือและเชื่อฟังกันและกัน เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ ลูก เป็นต้น

3. บทบาททางสังคม (Social Roles) เป็นบทบาทหรือหน้าที่ที่สังคมกำหนดขึ้นไว้ให้บุคคลในสถานภาพต่าง ๆ ได้ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติหรือคาดหมายว่าจะปฏิบัติ โดยมีปทัสถานทางวัฒนธรรมเป็นเกณฑ์ตัดสิน ฉะนั้นเมื่อบุคคลจะมีการเกี่ยวข้องกัน ทุกคนจึงควรจะได้เรียนรู้และปฏิบัติตามปทัสถานทางวัฒนธรรม แต่ถ้ามีคนใดคนหนึ่งไม่ปฏิบัติตาม ก็จะต้องมีการบังคับหรือลงโทษเพื่อความสงบสุขของสังคมส่วนใหญ่ต่อไป

4. บทบาททางอาชีพ (Occupation Roles) เป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญที่สุด ที่จะทำให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ และจะอยู่ได้อย่างมีความสุข ผู้แสดงบทบาทจะต้องคำนึงถึงขอบเขต และหลักการสำคัญของอาชีพนั้น เช่น กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ จรรยาบรรณ และกฎหมาย เป็นต้น

กิติญา มุขสมบัติ (2560) ได้อธิบายว่า ประเภทของบทบาท มี 3 องค์ประกอบ คือ

1. ข้อบัญญัติของสังคม (Prescribed Role) หรือบทบาท อุดมคติ ซึ่งบทบาทอุดมคติจะกำหนดสิทธิและหน้าที่ให้กับตำแหน่งทางสังคม อาทิ การทำให้ทราบว่าผู้เป็นพ่อและแม่ สังคมมีความคาดหวังไว้อย่างไร และสามารถเรียกร้องจากใครได้มากน้อยแค่ไหน รวมถึงความคาดหวังต่อนักการเมืองท้องถิ่นก็เช่นกัน ว่าสังคมมีความคาดหวังไว้อย่างไร

2. บทบาทที่เป็นจริง (Actual Role) เป็นบทบาทที่บุคคลลงมือกระทำจริง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่บุคคลปฏิบัติจริง และอาจเกินเลยไปกว่าความเชื่อทางสังคม ความคาดหวังของบุคคลอื่นหรือความเข้าใจของตนเอง แต่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขและบุคลิกภาพเฉพาะตัว รวมถึงประสบการณ์ของบุคคลนั้นด้วย

3. บทบาทที่บุคคลเข้าใจ (perceived role) ซึ่งขึ้นอยู่กับความเชื่อของบุคคลที่เข้าใจว่าจะต้องทำหน้าที่ในตำแหน่งเฉพาะของตนเอง รวมทั้งมีการตีความตาม สถานการณ์ด้วยซึ่งไม่จำเป็นต้องตรงกับบทบาทอุดมคติ เพราะบุคคลที่ต้องมีการติดต่อ ด้วยนั้นอาจมีแนวความคิดที่แตกต่างกัน

สามารถสรุปได้ว่า ประเภทของบทบาท สามารถแบ่งบทบาทได้ตามทัศนคติซึ่งเป็นบทบาทที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคมควรปฏิบัติและบทบาทที่ปฏิบัติ เช่น บทบาทตามเพศและอายุ บทบาททางอาชีพ บทบาททางเกียรติยศ บทบาททางครอบครัว บทบาทที่ควรกระทำ บทบาทที่กระทำไปจริงหรือบทบาททางอาชีพ เป็นต้น ซึ่งเป็นบทบาทที่ได้มีการกำหนดไว้

2.4.4 การกำหนดบทบาทของสตรีกับการเมือง

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาสตรีเริ่มเข้ามามีบทบามทางในการเมืองมากขึ้น ในการศึกษาครั้งนี้มีความเกี่ยวข้องกับกับการกำหนดบทบาททางเพศที่เกี่ยวข้องกับทางการเมืองของสตรี ซึ่งพบว่ามีนักคิดนักวิชาการ ได้อธิบายไว้ดังต่อไปนี้

วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น (2551) กล่าวว่า รัฐธรรมนูญปี 2550 ได้กล่าวถึงสิทธิสตรีไว้ค่อนข้างมาก ซึ่งสิทธิการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี

มาตรา 97 การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนให้ ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้งต้องมีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งครบตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนที่จะมีได้ในแต่ละเขตเลือกตั้ง และต้องเรียงตามลำดับหมายเลข แล้วให้ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนวันเปิดสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

(2) รายชื่อของบุคคลตาม (1) ต้องไม่ซ้ำกับรายชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบสัดส่วนไม่ว่าของพรรคการเมืองใด และต้องคำนึงถึงโอกาสสัดส่วนที่เหมาะสมและความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชาย

มาตรา 114 ให้คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาดำเนินการสรรหาบุคคลที่มีความเหมาะสมจากผู้ได้รับการเสนอชื่อจากองค์กรต่าง ๆ ในภาควิชาการ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาชีพ และภาคอื่นที่เป็นประโยชน์ ในการปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาเป็นสมาชิกวุฒิสภาเท่า จำนวนที่จะพึงมีตามที่กำหนดในมาตรา 111 วรรคหนึ่ง ในการสรรหาบุคคลตามวรรคหนึ่งให้คำนึงถึงความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ที่จะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานของวุฒิสภาเป็นสำคัญและให้คำนึงถึงองค์ประกอบจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน โอกาสและความเท่าเทียมกันทางเพศสัดส่วนของบุคคลในแต่ละภาคตามวรรคหนึ่งที่ใกล้เคียงกันรวมทั้งการให้โอกาสกับผู้ด้อยโอกาสทางสังคมด้วยหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

มาตรา 152 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่ามีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็กเยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพหากสภาผู้แทนราษฎรมิได้พิจารณาโดยกรรมาธิการเต็มสภาให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญขึ้นประกอบด้วย ผู้แทนองค์การเอกชนเกี่ยวกับบุคคลประเภทนั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมาธิการทั้งหมด ทั้งนี้โดยมีสัดส่วนหญิงและชายที่ใกล้เคียงกัน

กิติญา มุขสมบัติ (2560) กล่าวว่า ปัจจุบันผู้หญิงได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมมากขึ้น และเข้ามามีบทบาทในด้านต่าง ๆ คือ บทบาทด้านการเมือง การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บทบาทด้านครอบครัว บทบาทด้านสังคม บทบาทด้านเศรษฐกิจ บทบาทด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมและบทบาทด้าน ดังนี้

1. บทบาทสตรีด้านการเมือง ในปัจจุบันสตรีเข้ามามีบทบาทในสังคมไทยมากขึ้นโดยเฉพาะทางด้านการเมืองทั้งในการเมืองระดับชาติและการเมืองระดับท้องถิ่น แม้ว่าจะเป็นสัดส่วนที่น้อยเมื่อเปรียบเทียบกับบุรุษ แต่ก็ถือว่าเป็นการเริ่มต้นที่ดี ซึ่งอุปสรรคที่สำคัญของสตรีในการเข้ามามีส่วนร่วมในการเมืองท้องถิ่น คือ การที่สตรีขาดการเตรียม ความพร้อมและการสั่งสมประสบการณ์ที่มากพอ สำหรับการเข้ามาทำงานทางการเมืองท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นพื้นที่ที่เคยเป็นของนักการเมืองท้องถิ่นบุรุษมายาวนาน

2. บทบาทสตรีด้านการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังคมดั้งเดิมจนถึงสังคมในปัจจุบัน มองว่า การเมืองการปกครองท้องถิ่นนั้นเป็นเรื่องของบุรุษมากกว่าสตรี โดยเฉพาะการเข้ามามีบทบาททางการเมืองท้องถิ่น ซึ่งการมีตำแหน่งในทางการเมืองท้องถิ่น ไม่ว่าจะเข้ามาโดยวิธีการเลือกตั้งหรือการแต่งตั้งก็ตาม เนื่องจากค่านิยมของคนในสังคมไทยกำหนด และมีการยกย่องให้บุรุษเป็นผู้นำมายาวนาน แต่เมื่อกาลเวลาเปลี่ยนสังคมก็เริ่มเปลี่ยนไปสตรีเริ่มมีการศึกษาที่สูงและยิ่งมากขึ้นเรื่อย ๆ สตรีเริ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องของการบริหารงาน และการพัฒนาชุมชนมากขึ้น ดังนั้น ในปัจจุบันนักการเมืองท้องถิ่นสตรีจึงมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

3. บทบาทสตรีด้านครอบครัว สตรีมีบทบาทในการดูแลครอบครัว อบรมเลี้ยงดู บุตรและพัฒนาชุมชน โดยการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในฐานะที่ เป็นผู้ดูแลครอบครัว ผู้ให้การศึกษา ผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูบุตร รวมทั้งเป็นผู้บริโภคและผู้ผลิต ซึ่งสตรีมีบทบาทที่สำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งการเสื่อมสภาพของทรัพยากรธรรมชาติก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพความเป็นอยู่ และคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะเด็กผู้หญิงและสตรีในทุก ๆ วัย ซึ่งสตรีไม่ได้รับการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องและเป็นทางการเท่าที่ควร และสตรีไม่ได้เข้าร่วมในการตัดสินใจ การสั่งสมประสบการณ์ และทักษะในด้านต่าง ๆ ที่สตรีมีอยู่ก็ไม่มีผู้ให้การสนับสนุนเท่าที่ควร แม้องค์กรสตรีจะมีบทบาทในการเป็นผู้นำ แต่ในเรื่องของการประสานงานกับองค์กรระดับชาตินั้นยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

4. บทบาทสตรีด้านสังคม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในประเทศต่าง ๆ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านกระบวนการคิด การศึกษา และการมีส่วนร่วม ซึ่งหน้าที่ที่มนุษย์ต้อง

รับผิดชอบทางสังคมโดยการที่มนุษย์มีการรวมกลุ่มกันโดยอาศัยพื้นที่เฉพาะทางภูมิศาสตร์เดียวกัน ทำให้มีการจัดระบบต่าง ๆ ในสังคม ทั้งในเรื่องของการประกอบ อาชีพ ความเป็นอยู่ การส่งเสริม สนับสนุนซึ่งกันและกันในการพัฒนาชุมชน รวมถึงการร่วมกันแก้ไขปัญหาด้านสังคมที่เกิดจาก การรวมกลุ่มกันของมนุษย์ในสังคม

5. บทบาทสตรีด้านเศรษฐกิจ มีความสำคัญมากกับการดำรงอยู่หรือขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีส่วนในการส่งเสริมเศรษฐกิจในท้องถิ่น เพื่อความเป็นอยู่ที่ดี และประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

6. บทบาทสตรีด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การศึกษาถือว่าเป็นสิทธิมนุษยชนอย่างหนึ่ง และเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบรรลุความเสมอภาค และความเท่าเทียมกันทางเพศ การพัฒนา และสันติภาพ โดยภาพรวมสตรีในปัจจุบันมีการศึกษาที่สูงขึ้น และมีสิทธิ์ที่จะได้รับการศึกษาเท่าเทียมกับบุรุษ มีเพียงบางพื้นที่และบางประเทศเท่านั้นที่ยังคงมีการเลือกปฏิบัติอยู่ เนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ อาทิ เจตคติดั้งเดิมที่ให้สตรี อยู่ในกรอบของการเลือกปฏิบัติสตรีต้องแต่งงานมีครอบครัว และมีบุตรตั้งแต่ยังอายุยังน้อย ซึ่งควรมีการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาและการฝึกอบรมแก่เด็กผู้หญิงและสตรี ทั้งในระบบและนอกระบบ ซึ่งเป็นหนทางในการพิสูจน์ว่าจะสามารถสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาที่ยั่งยืนได้เป็นอย่างดี

จรุงทิพย์ คิดอ่าน (2562) กล่าวว่า การกำหนดบทบาททางเพศ มีขึ้นตามลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม และบทบาททางเพศที่สังคมกำหนด จะส่งผลกระทบต่อสถานภาพของหญิงชายในสังคมนั้น ๆ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างหญิงและชาย มักถูกกำหนดและมีการควบคุม โดยบรรทัดฐานและค่านิยมของแต่ละสังคม ทั้งนี้เพราะเมื่อสังคมกำหนดบทบาทความรับผิดชอบให้ชายหญิงแล้ว ซึ่งมีความแตกต่างของบทบาททางเพศ ดังนี้

1. บทบาทเพศชาย บทบาทหลัก คือ หารายได้สำหรับครอบครัว ลักษณะของบทบาทเป็นบทบาทเดียว และต่อเนื่องเป็นลำดับ และบทบาทรอง คือ จะทำต่อเมื่อพิจารณาเห็นสมควรจะทำ (ผู้ชายจะรับภาระ/บทบาท ในฐานะพ่อ สามี หรือสมาชิกในชุมชนก็ ต่อเมื่อไม่มีภาระทางด้านการหารายได้)

2. บทบาทเพศหญิง บทบาทหลัก คือ ดูแลความเป็นอยู่ของ ครอบครัวในฐานะภรรยาและแม่ ลักษณะ ของบทบาทจะเป็นหลายด้านและพร้อมกัน ถึงแม้จะมีส่วนในการทำงาน/หารายได้สังคมก็คาดหวังให้ทำหน้าที่แม่และภรรยาได้ด้วย ไม่ขาดตกบกพร่องซึ่งทำให้เกิดภาระหลายด้านสำหรับผู้หญิง

นพวรรณ นาสมตรอง (2562) กล่าวว่า ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาสตรีมีการตื่นตัวในเรื่องบทบาทของสตรีเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในประเทศตะวันตก จะมีการตื่นตัวทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความตื่นตัวในความเสมอภาคระหว่างเพศ การถูกกดขี่ทางเพศ การเกิดขบวนการต่าง ๆ เพื่อให้ได้รับความเสมอภาคกับเพศชาย สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้จนบางเรื่องไม่จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยเพศชาย เมื่อสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป ได้มีการศึกษา

สถานภาพและบทบาทของสตรีอย่างกว้างขวางขึ้นโดยแนวโน้มของการศึกษาส่วนใหญ่จากจุดยืนของผู้ที่เรียกร้องความเสมอภาค การศึกษาเรื่องของสตรีนั้นมิใช่เพียงเพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็นของนักวิชาการเท่านั้น หากมีจุดหมายที่จะเปลี่ยนแปลงสถานภาพที่สตรีด้อยกว่าเพศชายด้วย สตรีส่วนใหญ่จะมีความรู้สึกในเรื่องความสำนึกเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างเพศและจัดตั้งขบวนการสตรีต่าง ๆ ในการเรียกร้องสิทธิ ความเสมอภาค นอกจากนี้สตรียังเข้าร่วมในสมาคมหรือกลุ่มต่าง ๆ เพื่อแยกตัวออกจากสังคม การแยกตัวออกจากสังคมของสตรีในรูปการตั้งกลุ่มของตนเองหรือขบวนการนี้เป็นเพราะสตรี มีความสำนึกในเรื่องความแตกต่างระหว่างสถานภาพ และบทบาททางเพศเป็นหลักสำคัญ ซึ่งข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรีดังนี้

1. ข้อจำกัดทางด้านจิตวิทยา (Psychological Constraints) นับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้สตรีขาดบุคลิกภาพในการเป็นผู้นำ ประกอบกับความเชื่อตามคำสอนทางศาสนาที่เน้นบทบาทของบุรุษให้เป็นผู้ใช้อำนาจครอบครัว มีการให้ทัศนะเกี่ยวกับจุดกำเนิด สังคมที่ต้องอาศัยการใช้อำนาจบังคับในการจัดระเบียบของสังคม จึงทำให้สตรีเชื่อว่าการใช้อำนาจบังคับในสังคมนั้นเป็นเรื่องของบุรุษ

2. ข้อจำกัดทางวัฒนธรรม (Cultural Constraints) วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่กำหนดบุคลิกภาพที่แตกต่างกันระหว่างบุรุษและสตรี วัฒนธรรมจะเป็นตัวกำหนดบรรทัดฐานของเพศจำแนกพฤติกรรมและบทบาทของแต่ละเพศ โดยอาศัยกระบวนการสั่งสมและกล่อมเกลาทางการเมืองจึงเป็นที่เชื่อกันว่าวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดและจำกัดการพัฒนาตนเองของสตรีจำกัดทางเลือกและโอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี

3. ข้อจำกัดทางด้านบทบาท (Role Constraints) เชื่อว่าบุคคลจะพยายามรักษาบทบาทของตนและพยายามประพฤติปฏิบัติตาม ถูกคาดหวังจากสังคมภายนอก ดังนั้นเมื่อสตรีจำเป็นต้องปฏิบัติตามบทบาททางเพศที่สังคมคาดหวังในการเป็นภรรยาและมารดาจึงทำให้สตรีไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมอื่นได้

4. ข้อจำกัดจากการวางแผนร่วมกันของบุรุษ (Male Conspiracy) เพื่อผูกมัดให้สตรียึดติดอยู่กับบทบาทในการเป็นภรรยาและมารดา อาจจะยอมให้สตรี ได้เข้ามามีบทบาทในทางเศรษฐกิจการเมือง และสังคมบ้างในระดับต่ำ แต่ไม่ยอมรับให้สตรีได้มีโอกาสก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำทั้งนี้มีสาเหตุมาจากความเชื่อที่ว่าบุรุษต้องการรักษาอำนาจและตำแหน่งที่มีอิทธิพลทางการเมืองของตนไว้นั่นเอง

มัทนา ปิ่นลออ (2562) กล่าวว่า การกำหนดบทบาททางเพศสิทธิหน้าที่หรือพฤติกรรมอันพึงคาดหมายของบุคคลแต่ละคนในสังคมภายใต้วัฒนธรรมที่สังคมนั้น ๆ กำหนดขึ้นซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ถูกคาดหวัง โดยผู้อื่นเป็นการกระทำของบุคคลตามสถานภาพที่ตนดำรงบทบาทเป็นสิ่งที่คู่กับสถานภาพซึ่งเป็นโครงสร้างของสังคม สามารถแบ่งได้ดังนี้

1. บทบาททางเศรษฐกิจ ในปัจจุบันนั้นสตรีมีความสำคัญมากมายเกินกว่าการเป็นเพียงแค่พนักงานลูกจ้างในการทำงาน ในโรงงานการผลิตส่งออกสินค้า แต่สตรียังผู้ที่มีส่วนได้เสียอย่างซับซ้อนในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมด้วย ซึ่งมีส่วนได้เสียต่อทั้งสตรีบุรุษและเด็ก สะท้อนให้เห็นในรูปแบบของ

ความไม่สมดุลและความขัดแย้งระหว่างหญิงกับชาย ในกระบวนการพัฒนาประชากรจะมีผลกระทบจากส่วนเสียนั้นด้วยเช่นกัน จะเห็นได้ว่าทั้งชายและหญิงมีส่วนสำคัญในการสร้างสรรค์และพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความแตกต่างที่สามารถนำทฤษฎีและวิชาการทางเศรษฐศาสตร์ไปปรับใช้ให้เกิดความสำคัญต่อบทบาทสตรีในปัจจุบันและทั้งนี้ยังไม่ได้ให้ความสำคัญต่อบทบาทของผู้หญิงเท่าที่ควร

2. บทบาททางสังคม ปัจจุบันการพัฒนาสตรีต้องเผชิญปัญหา ได้แก่ เศรษฐกิจและสังคมของประเทศกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วหากการพัฒนาดำเนินไปอย่างไม่ระมัดระวังกลุ่มสตรีจะถูกละเลยและทอดทิ้งไว้เบื้องหลังทำให้ทรัพยากรกลุ่มนี้ไม่สามารถมีส่วนช่วยพัฒนาประเทศได้ ดังนั้นการพัฒนาสตรีจึงควรส่งเสริมความเสมอภาคและความคุ้มครองทางสังคม ความไม่เสมอภาคทางโอกาสของสตรีในการได้รับบริการด้านเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งการไม่ได้รับส่วนแบ่งหรือผลประโยชน์จากการพัฒนาและทรัพยากรในรูปแบบต่าง ๆ ค่านิยมและเจตคติต่อสตรีในเชิงลบยังมีอยู่ทั่วไปสะท้อนในรูปการกีดกันและการปฏิบัติ และสตรีขาดการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการเป็นผู้นำโดยเฉพาะกระบวนการพัฒนาและการเมืองทำให้ไม่สามารถดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมหลายด้านที่เกี่ยวกับสตรี

3. บทบาททางการเมืองและการบริหาร ทั้งชายและหญิงนั้นมีบทบาททางการเมืองที่แตกต่างกันออกไปจากความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน แต่เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันอำนาจในการตัดสินใจทางการเมืองในทุกระดับยังคงอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้ชายการตัดสินใจในจึงเป็นไปในลักษณะที่ผู้หญิงแทบจะไม่มีส่วนร่วมเลย จากการเปลี่ยนแปลงการ ปกครองใน ปี พ.ศ. 2475 เพื่อเปลี่ยนแปลงทางการเมืองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐบาลโดยคณะราษฎร์ด้วย ดังนั้นจึงมีความเกี่ยวข้องกับการเมืองในการพัฒนาความเชื่อมโยงไปถึงระดับการดำเนินชีวิตของปัจเจกบุคคลด้วยการเข้าไปมีบทบาททางการเมืองนั้นผู้หญิงจึงเป็นสิ่งที่สำคัญในการมีส่วนร่วมในประเทศด้วย

4. สตรีกับการเมืองท้องถิ่น มุมมองของผู้หญิงและผู้ชายที่มีความแตกต่าง กันในเรื่องทางการเมือง ซึ่งบทบาทหญิงชายมีผู้ที่ได้รับการอบรมตามโครงการพัฒนาในกลุ่มขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการกำหนดขึ้น รวมถึงการมีส่วนร่วมของหญิงที่จะมีโครงการที่เน้นกลุ่มเป้าหมาย เช่น โครงการฝึกอาชีพจัดตั้งศูนย์เลี้ยงเด็ก เช่น การสร้างถนนลาดยางซึ่งเป็นกลุ่มโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลชายให้ความสำคัญก็ตามแต่เหตุผลในการเสนอโครงการนั้นแตกต่างกัน

ฉัตรชัย ศรีเมืองกาญจนา (2561) กล่าวว่า บทบาทสตรีทางการเมืองในฐานะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมือง ได้แก่

1. การให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชนทั่วไป

2. การรับฟังปัญหาความเดือดร้อนและความคิดเห็นในนโยบายสาธารณะจากสมาชิกและประชาชนในพื้นที่

3. การเป็นสื่อกลางระหว่างพรรคการเมืองกับสมาชิกพรรคการเมืองและประชาชนทั่วไปในการนำนโยบายของภาคมาสู่การปฏิบัติรวมถึงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในนโยบายของพรรคให้เป็นที่รู้จัก

4. ในการดำเนินกิจการทางการเมืองตามนโยบายของพรรค

5. บทบาทอื่น ๆ เท่าที่เห็นสมควรและไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายรวมถึงนโยบายและข้อบังคับของพรรค

วชิรพงศ์ ศรีเจริญวงศ์ (2564) กล่าวว่า บทบาทของสตรีในทางการเมืองว่าเป็นความพยายามที่จะกำหนดทิศทางการคลี่คลายของสังคมจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างเศรษฐกิจ การเมืองและการแบ่งงานระหว่างเพศที่จะเอื้ออำนวยให้กับสมาชิกในสังคม ไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชายได้รับผลประโยชน์จากการอยู่ร่วมกันในสังคมกันอย่างเท่าเทียมกันในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้ทั้งชายและหญิง ดังนี้

1. การเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติ

2. การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ได้แก่ การตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

ไพลิน ภู่จีนาพันธุ์ (2563) กล่าวว่า ในอดีตที่ผ่านมาข้อโต้แย้งหลายประเด็นที่เชื่อว่าผู้หญิงเองที่ไม่พร้อมที่จะออกมาทำงานทางการเมืองหรือมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยมีทั้งข้อจำกัดทางสรีระและโครงสร้างทางสังคมในเรื่องของบทบาทหน้าที่ทางเพศ หากมองประเด็นเรื่องประเภทของพลเมืองกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการที่คนไม่มีส่วนร่วมทางการเมือง (The Apolitical Strata) มักมีเหตุผลมาจาก

1. การเกี่ยวข้องกับการเมืองหรือมีส่วนร่วมให้ผลประโยชน์ตอบแทนต่อตนเองน้อยกว่าการร่วมกิจกรรมอื่น ๆ

2. การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ได้ทำให้เห็นความแตกต่างเปลี่ยนแปลงใด ๆ ของทั้งทางเลือกทางการเมืองและพรรคการเมือง ทางเลือกที่มีไม่ได้ทำให้สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอะไรได้

3. ความเชื่อมั่นในตนเองและพลังทางการเมืองของบุคคลที่เชื่อว่าตนเองจะสามารถเปลี่ยนแปลงสังคมหรือสิ่งต่าง ๆ ได้มีผลให้คนมีแนวโน้มในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น

4. หลายคนไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองและเข้ามาเกี่ยวข้องเพราะคิดว่าตนเองมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองน้อย ซึ่งการที่บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการเมืองมีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง หรือมีส่วนร่วมในระดับต่าง ๆ

5. บุคคลมีแนวโน้มที่จะไม่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองเพราะเห็นว่ามีอุปสรรคมากและมีต้นทุนสูง อุปสรรคต่าง ๆ เช่น บุคลิกภาพของบุคคลนั้น ๆ ไม่โดดเด่น การเป็นคนกล้าแสดงออกทางความคิด การทนต่อการวิพากษ์ทางการเมือง สถานะทางเศรษฐกิจของตนเองที่อาจไม่ดีพอ การมีความรู้น้อย และกฎหมายการเลือกตั้งไม่เอื้ออำนวย ดังนั้น ไม่มีประโยชน์หรือแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการเมือง

สามารถสรุปได้ว่า การกำหนดบทบาทของสตรีกับการเมือง เป็นปัจจัยทางเพศที่สำคัญประการหนึ่งในการยอมรับการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งระหว่างหญิงชายที่กำหนดขึ้นในสังคมหลายแห่งมักจะอยู่ในลักษณะตรงกันข้ามกัน ลักษณะที่ตรงกันข้ามนี้บ่งบอกถึงการแบ่งแยกกิจกรรมและหน้าที่ของเพศหญิงและเพศชาย รวมถึงการกำหนดให้ผู้หญิงต้องอยู่ในฐานะที่พึ่งพาผู้ชาย ซึ่งสามารถจำแนกความแตกต่างของบทบาทเพศหญิงและเพศชาย โดยสตรียังมีปัญหาความเป็นผู้นำ มาจากสภาพทางสรีระและจิตใจที่อ่อนไหวง่าย ไม่เข้มแข็งและขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง ไม่กล้าตัดสินใจ ไม่มีความมุ่งมั่น ไม่มีความเพียรพยายาม ไม่มีความอดทนเมื่อเผชิญกับปัญหา ทำให้สตรีขาดการยอมรับทางสังคมซึ่งส่วนใหญ่ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จะมุ่งเน้นศึกษาบทบาททางเพศของสตรีหรือเพศหญิงที่ได้รับการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาประชาธิปไตย

บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาประชาธิปไตย เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ที่ทางกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2560-2569 โดยมีการดำเนินการดังนี้

2.5.1 วัตถุประสงค์

1. เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเป็นกลไกระดับพื้นที่เพื่อสนับสนุน และพัฒนาการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้เข้มแข็ง

2. เพื่อเสริมสร้างความพร้อม และผนึกกำลังทุกภาคส่วนในระดับท้องถิ่น สังคมในภาพกว้าง ทั้งประชาชนเอกชน และส่วนราชการให้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริม และสนับสนุนท้องถิ่นให้มีขีดความสามารถในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการสนับสนุนการดำเนินงานการปกครองท้องถิ่นให้เข้มแข็ง

3. เพื่อสร้างความสอดคล้องระหว่างนโยบายยุทธศาสตร์ และการพัฒนาของการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกับความจำเป็นในทิศทางนโยบาย และยุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศในด้านการพัฒนาการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และการปฏิรูปประเทศ

4. เพื่อการจัดระบบการเรียนรู้ในการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความยั่งยืน เสริมสร้างความเข้มแข็ง และการระเบิดจากภายในแก่ท้องถิ่น ชุมชน ประชาชนในการดำเนินชีวิตสร้างวิถีชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามบริบทภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2560)

2.5.2 เป้าประสงค์และตัวชี้วัด

1. ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขในระดับท้องถิ่นมีความเข้มแข็งมากขึ้น ประชาชนมีความตื่นรู้ มีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตยใน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระบอบการบริหารของท้องถิ่นของประเทศได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ฉบับปี พ.ศ. 2560 ซึ่งมีตัวชี้วัด (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2560) คือ

1.1 ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เรียนรู้ประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น

1.2 ระดับความสำเร็จในการปรับปรุงระเบียบกฎหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นตามรัฐธรรมนูญ ฉบับปี พ.ศ.2560

1.3 จำนวนปัญหาข้อขัดแย้ง การฟ้องร้องในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่เป็นไปตามแนวทางของประชาธิปไตย

1.4 ร้อยละของประชาชนในท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมของประชาชนต่อกระบวนการประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

1.5 ร้อยละของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมาตรฐานการส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

1.6 จำนวนยุวประชาธิปไตยในท้องถิ่นทั่วทั้งประเทศ

2. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และหลักการพัฒนาของพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ได้รับการถ่ายทอดสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีบทบาทเด่นในการส่งเสริม สนับสนุนโครงการพัฒนาของพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นให้เข้มแข็งเกิดความยั่งยืน ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาและนำไปสู่การปฏิบัติในท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม ชุมชน ประชาชน มีความตื่นตัว และนำไปใช้ทั่วทั้งท้องถิ่นไทย ซึ่งมีตัวชี้วัด (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2560) คือ

2.1 ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานแห่งชาติเพื่อความเป็นเลิศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 จำนวนชุมชนมาตรฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับการส่งเสริมและขับเคลื่อนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จนมีความเข้มแข็งอย่างเป็นรูปธรรมตามมาตรฐานท้องถิ่นพอเพียง

2.3 ร้อยละของท้องถิ่นที่มีการดำเนินงานกิจกรรมเพื่อการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์และการร่วมขับเคลื่อนโครงการการพัฒนาของพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ตามแนวทางและมาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

2.4 จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาภายใต้โครงการรักน้ำ รักป่า รักษาแผ่นดินตามโครงการของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

2.5.3 กลยุทธ์ และแนวทางการพัฒนา

สามารถแบ่งกลยุทธ์ และแนวทางการพัฒนา ได้ดังนี้

1. สร้างและพัฒนากระบวนการประชาธิปไตยแก่เยาวชนในสถานศึกษาของท้องถิ่นและเยาวชนในท้องถิ่น เพื่อสร้างหลักประกันประชาธิปไตยของท้องถิ่นในอนาคต ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2560) ดังนี้

1.1 ศึกษา ค้นคว้า รูปแบบการพัฒนากระบวนการประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สำหรับสถานศึกษาในสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการส่งเสริมตามภารกิจของท้องถิ่น

1.2 สร้างและพัฒนาเกณฑ์มาตรฐาน ระบบการตรวจติดตาม ประเมินผลและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาโรงเรียนประชาธิปไตยในโรงเรียนสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้มแข็ง เพื่อปลูกฝังการเรียนรู้ประชาธิปไตยแก่นักเรียน พร้อมทั้งการส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเสริมสร้างประชาธิปไตยในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการร่วมระหว่างสถานศึกษาของท้องถิ่นกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามแนวทางดังนี้

1.2.1 สร้างหลักสูตรการเรียนรู้ด้านประชาธิปไตยในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ จัดทำและพัฒนาหลักสูตรภาคพลเมืองให้กับกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยการศึกษาทุกฉบับ

1.2.2 ปรับปรุงแนวทางการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการพัฒนากระบวนการประชาธิปไตย เช่น จัดห้องเรียนเพื่อสร้างบรรยากาศให้ทุกคนมีส่วนร่วม ครูรับฟังเด็กมากขึ้น กระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็น ใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์/ทำงานเป็นทีมในการเรียนการสอนเพิ่มการใช้ Role-play ในการเรียนการสอนเกี่ยวกับประชาธิปไตย

1.2.3 ริเริ่มดำเนินการ “1 โรงเรียนท้องถิ่น 1 ครูท้องถิ่นพันธุ์ใหม่สร้างประชาธิปไตยในโรงเรียน” โดยคัดเลือกจากคนรุ่นใหม่และมีทัศนคติที่ดี และจัดให้มี “1 ท้องถิ่น 1 โรงเรียนประชาธิปไตย”

1.2.4 นำโมเดลโรงเรียนผู้สูงอายุมาประยุกต์ใช้เป็น “โมเดลผู้นำโรงเรียนท้องถิ่น” จัดให้มีการคัดสรร “ครูท้องถิ่นพันธุ์ใหม่ มุ่งสร้างประชาธิปไตยในโรงเรียน” โดยให้รางวัลจูงใจ

1.3 ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนายุวประชาธิปไตยในท้องถิ่นจากสถานศึกษาของท้องถิ่น โดยดำเนินการในระดับหมู่บ้านอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 10 คนต่อหมู่บ้าน เพื่อหนุนเสริมกระบวนการทางประชาธิปไตยของท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง ให้เยาวชนของสถานศึกษาของท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเหมาะสม เพื่อปลูกฝังความรักในประชาธิปไตย และความรักในถิ่นเกิด และความมุ่งมั่นในการพัฒนาท้องถิ่นตามแนวทางดังนี้

1.3.1 กำหนดระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งเสริม/พัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ถือปฏิบัติให้ชัดเจน

และกำหนดนโยบายแนวทางการพัฒนาประชาธิปไตยให้แก่เยาวชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในและนอกระบบการศึกษา พร้อมทั้ง รื้อฟื้น/กระตุ้น/ส่งเสริมการจัดตั้งสภานักเรียนในทุกโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.3.2 ส่งเสริมสถานศึกษาท้องถิ่นกำหนดหลักสูตรเกี่ยวกับประชาธิปไตยและกระบวนการในระบอบประชาธิปไตยให้ชัดเจน โดยกำหนดเป็นวิชาเฉพาะเพื่อสร้างสำนึกประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น และให้ความสำคัญกับการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกระบวนการประชาธิปไตยในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและชัดเจน

1.3.3 จัดการประกวดเยาวชนสถานศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่นด้านการมีส่วนร่วมในกระบวนการเสริมสร้างประชาธิปไตย ในสถานศึกษา/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีเงินรางวัลหรือปัจจัยกระตุ้นเป็นสิ่งจูงใจ พร้อมทั้งกำหนดให้เป็น KPI ในการประเมิน LPA ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การประกวดจัดอันดับและให้รางวัล

1.3.4 พัฒนา “ยุวประชาธิปไตย” ในโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเป็นผู้นำในการเผยแพร่องค์ความรู้และเป็นแกนนำในการทำกิจกรรมในโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษาในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.3.5 ตั้งสภานักเรียน สภาเยาวชน เพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในระดับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับชุมชน และระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.3.6 จัดตั้งกองทุนพัฒนาประชาธิปไตยเพื่อเยาวชนไทยในโรงเรียนท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้จ่ายในการจัดทำโครงการ/กิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนในการเรียนรู้ระบอบประชาธิปไตย โดยเงินกองทุนมีที่มาจากงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หักจากค่าธรรมเนียมหรือค่าเล่าเรียนสถานศึกษา 5% เงินสนับสนุนจากรัฐบาล (เช่น เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ)

1.4 ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายองค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการร่วมพัฒนากระบวนการประชาธิปไตยในสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบของภาคีความร่วมมือ ผ่านกลไกการประสานเชิงนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ตามแนวทางดังนี้

1.4.1 สร้างและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นวิทยากรเฉพาะทาง ผู้เชี่ยวชาญเรื่องกระบวนการเสริมสร้างประชาธิปไตยในสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (คล้ายครู D.A.R.E ของ ป.ป.ส./ตำรวจ) พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนเรื่องประชาธิปไตย และวิทยากรร่วมกับ กกต. สพฐ. กศน. สถาบันพระปกเกล้า ฯลฯ

1.4.2 ส่งเสริม/เพิ่มบทบาทสภาเด็กและเยาวชนโดยกำหนดให้การทำประชาคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีผู้แทนสภาเด็กและเยาวชนเข้ามาร่วมด้วยทุกครั้ง และสร้างสภาเด็กและเยาวชนให้เกิดขึ้นในทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและส่งเสริมให้รวมตัวกันเป็นระดับจังหวัดและระดับประเทศ และให้การส่งเสริมให้ผู้แทนสภาเด็ก และเยาวชนใน

ระดับประเทศเป็นตัวแทนในคณะกรรมาธิการของสภาผู้แทนราษฎรในประเด็นด้านการศึกษา ด้านสิทธิสวัสดิการของเด็กและเยาวชน

1.4.3 สร้างเครือข่ายยุวชนประชาธิปไตยเพื่อต่อยอดการใช้เครือข่ายเยาวชนในการเผยแพร่ และพัฒนาประชาธิปไตย และสร้าง “เยาวชนอาสาประชาธิปไตย” ให้เยาวชนเป็นผู้นำความรู้ไปถ่ายทอดให้ผู้ปกครองเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ในระบอบประชาธิปไตย

1.4.4 จัดให้มีเวทีภาคีเครือข่ายความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนรูปแบบการจัดกิจกรรมกระบวนการประชาธิปไตยระหว่างสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.5 ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาชุดองค์ความรู้ สื่อการเรียนการสอน การศึกษาดูงาน และการสร้างสรรค์ การพัฒนากิจกรรมเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ในกระบวนการประชาธิปไตยในสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามแนวทางดังนี้

1.5.1 นำแนวทาง/รูปแบบ/วิธีการ Best Practice ของญี่ปุ่นและประเทศในยุโรปมาปรับใช้เป็นหลักสูตรในโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเน้นการมีวินัย พื้นฐานประชาธิปไตย และการนำหลักประชาธิปไตยไปใช้ในชีวิตประจำวัน - จัดให้มีเครื่องมือประเมินการศึกษาด้านประชาธิปไตยในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.5.2 สร้างโรงเรียนต้นแบบด้านประชาธิปไตยในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นต้นแบบให้โรงเรียนอื่น ๆ ศึกษาเรียนรู้

2. พัฒนากระบวนการประชาธิปไตยและกระบวนการทางสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้มแข็งเพื่อเป็นหลักทางประชาธิปไตยให้กับท้องถิ่น และประชาชน ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2560) ดังนี้

2.1 ส่งเสริม สนับสนุนกระบวนการเพื่อการพัฒนาการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในการเปิดเผยข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบรวมตลอดทั้งการสร้างกลไกให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในกระบวนการประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเหมาะสม ตามแนวทางดังนี้

2.1.1 ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านกระบวนการของสภาท้องถิ่นและส่งเสริมให้ประชาชนมีความกระตือรือร้น และสนใจในกระบวนการเสนอกฎหมายและร่วมรับฟังในการประชุมสภาท้องถิ่น

2.1.2 กำหนดแนวทางแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยให้มีกระบวนการเปิดเผยข้อมูล และรายงานผลให้ประชาชนทราบ และการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนทุกระดับเพื่อเข้าใจในหลักประชาธิปไตย บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด เพิ่มบทลงโทษแก่ผู้ซื้อสิทธิขายเสียง พร้อมสร้างความรู้และสร้างจิตสำนึกให้กับสมาชิกสภาท้องถิ่น เพื่อให้ทราบถึงอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

2.1.3 ศึกษาแนวทาง ระเบียบปฏิบัติในการกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานผลการให้ประชาชนร่วมเสนอกฎหมายและร่วมรับฟังการประชุมสภาให้ผู้กำกับดูแลรับทราบ

2.1.4 วางแนวทางการประชาสัมพันธ์สิทธิหน้าที่ของประชาชนในท้องถิ่นด้านการให้ประชาชนเข้าร่วมเสนอกฎหมายและร่วมรับฟังการประชุมสภา และพัฒนารูปแบบการจัดเวทีดีเบตนโยบายเพื่อให้ผู้สมัครได้ชี้แจงแนวทางนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่นและถ่ายทอดสดการจัดเวทีดีเบตดังกล่าวเผยแพร่โดยทั่วไป พร้อมทั้งการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนสามารถใช้สิทธิได้ทุกเขตเลือกตั้ง

2.1.5 สร้างกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานของสมาชิกสภาโดยให้ประชาชนในพื้นที่เป็นผู้ประเมิน

2.1.6 ศึกษารูปแบบแนวทางพัฒนาฐานข้อมูลผู้มีสิทธิการเลือกตั้งให้สามารถใช้สิทธิข้ามเขตได้

2.1.7 สร้างนวัตกรรมในการประเมินสมาชิกสภาและผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชนอย่างถูกต้องแม่นยำ พร้อมนำนวัตกรรมมาใช้ในกระบวนการเลือกตั้ง เช่น ในการลงคะแนนเสียงให้มีความถูกต้องแม่นยำ และนับคะแนนโดยใช้เครื่องประมวลผล

2.1.8 การกำหนดกิจกรรม/โครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มมวลชน จะต้องผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในกลุ่มนั้น ๆ โดยจัดให้มีเวทีแสดงความคิดเห็นปัญหาหรือความต้องการของกลุ่มทั้งโดยการประชุม/ประชาพิจารณ์ ฯลฯ

2.2 ปรับปรุง พัฒนา สร้างสรรค์กฎหมาย ระเบียบ เพื่อการยกระดับกระบวนการสภาท้องถิ่นของท้องถิ่นให้มีความทันสมัยเป็นสากลสอดคล้องกับสถานการณ์การเสริมสร้างประชาธิปไตยในประเทศ และการพัฒนาประชาธิปไตยที่สามารถเทียบเคียงได้กับประเทศที่มีความโดดเด่นด้านประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นโดยเฉพาะระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบการทำงานของข้าราชการการเมืองของท้องถิ่น ตามแนวทางดังนี้

2.2.1 กำหนดระเบียบ/แบบแผนในการเปิดเผยข้อมูล เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมทั้งก่อน และหลังการประชุมสภา

2.2.2 ศึกษา วางแนวทางเพื่อการกำหนดบทลงโทษผู้เกี่ยวข้องในกรณีการประชุมสภาไม่เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับการประชุมสภา และให้มีการกำหนดกระบวนการการเลือกตั้งสมาชิกสภาและผู้บริหารท้องถิ่นอย่างรัดกุม ชัดเจน และเป็นไปตามกฎหมายเลือกตั้ง และศึกษาวิเคราะห์ถึงการดำเนินงานที่ควรมีบทลงโทษกรณีการสอบสวนสมาชิกสภาและผู้บริหารท้องถิ่นไม่แล้วเสร็จตามกรอบเวลาของระเบียบกระทรวงมหาดไทย

2.2.3 ศึกษาความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพิ่มช่องทางการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจการของสภา เช่น การประชุม

สภามติของสภา เป็นต้น และการกำหนดให้ท้องถิ่นต้องมีหนังสือแจ้งประชาสัมพันธ์เชิญชวนผู้นำชุมชน กลุ่มมวลชน คณะกรรมการหมู่บ้าน ฯลฯ เพื่อเข้าร่วมรับฟังการประชุมสภาท้องถิ่น พร้อมทั้งการกำหนดให้ต้องมีการถ่ายทอดสดการประชุมสภาท้องถิ่น (ยกเว้นกรณีที่กฎหมายกำหนดให้เป็นการประชุมลับ) เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่นเสียงตามสาย ระบบเว็บคอนเฟอร์เรนซ์ของท้องถิ่น ฯลฯ และการเผยแพร่ผลการประชุมสภาให้ประชาชนทราบทั่วกันผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น กำหนดสถานที่สาธารณะในพื้นที่ชุมชนเพื่อปิดประกาศผลการประชุม การออกเสียงตามสายสำหรับมติสภาที่มีผลกระทบสำคัญต่อความเป็นอยู่ของประชาชน หรือผ่านสื่อสารสนเทศด้านต่าง ๆ

2.2.4 ศึกษาแนวทางในการสร้างองค์กรอิสระในระดับชาติเพื่อตรวจสอบเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการดำเนินการในกิจการของสภาท้องถิ่น

2.3 การพัฒนาคุณภาพของบุคลากรทางการเมืองของท้องถิ่น ให้มีขีดความสามารถในการดำเนินการตามกระบวนการทางภารกิจท้องถิ่นผ่านการฝึกอบรมอย่างเข้มข้นในรายบุคคล พร้อมปรับปรุงคู่มือปฏิบัติการติดตามผลการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการเมืองในรายบุคคลโดยใช้กระบวนการทางกฎหมาย และการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีเครือข่าย ตามแนวทางดังนี้

2.3.1 ศึกษาแนวทางการได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่น ควรจัดการอย่างรัดกุมโดยยึดตามขั้นตอนการดำเนินการของพระราชบัญญัติว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น และจัดให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการตรวจสอบกระบวนการเลือกตั้ง

2.3.2 จัดทำคู่มือด้านการปฏิบัติงานให้สมาชิกสภาท้องถิ่นควรมีผู้แทนชุมชนเข้าไปตรวจสอบกระบวนการจัดการเลือกตั้ง และควรให้มีการประกาศประวัติของผู้สมัครอย่างเปิดเผย เพื่อให้ประชาชนได้ตรวจสอบ และคัดค้านโต้แย้งการลงสมัคร และควรจัดสร้างคู่มือและแนวทางปฏิบัติให้สมาชิกสภาท้องถิ่นรับรู้บทบาทและอำนาจหน้าที่ของตนเอง

2.3.3 จัดทำคู่มือและแนวทางปฏิบัติให้กับเจ้าพนักงานผู้ทำหน้าที่ตรวจสอบสอบสวนการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และควรกำหนดให้มีแนวทางคุ้มครองผู้มีหน้าที่สอบสวนและมีการกำหนดค่าตอบแทน ไปจนถึงมีการกำหนดแนวทางความก้าวหน้าในสายอาชีพด้วย

2.4 พัฒนารูปแบบ มาตรการ กลไกเพื่อการส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนร่วมในการตรวจสอบติดตามการทำงานของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโซเชียลมีเดียที่เป็นระบบที่ประชาชนสะดวก เข้าถึงง่าย เป็นธรรม และทันสมัย ตามแนวทางดังนี้

2.4.1 สนับสนุนส่งเสริมการปลุกจิตสำนึกให้เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้าใจหลักการประชาธิปไตย โดยกำหนดให้มีสภานักเรียน และกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบูรณาการและสร้างเครือข่ายร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่ในการสร้างจิตสำนึกด้านประชาธิปไตยผ่านทางสภานักเรียน เปิดโอกาสให้ประธานสภานักเรียน ผู้แทนสภานักเรียน ของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาใน

เขตพื้นที่เข้าร่วมรับฟังการประชุมสภาท้องถิ่นในวาระสำคัญๆ เช่น งบประมาณ รายจ่ายประจำปีท้องถิ่น นโยบายสาธารณะ หรือเรื่องที่กระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชน

2.4.2 เพิ่มบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนได้โดยตรง

2.5 การกำหนดหลักเกณฑ์ กระบวนการคัดเลือกบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพร้อมพัฒนาเป็นบุคลากรคุณภาพ และสร้างหอเกียรติยศระดับจังหวัด และระดับประเทศ (Hall of Fame) เพื่อการประกาศเกียรติคุณยกย่องบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นนักประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

2.6 แสวงหาความร่วมมือกับองค์กรท้องถิ่นในระดับนานาชาติเพื่อการเรียนรู้และยกระดับการปกครองท้องถิ่นไทยสู่สากล และส่งเสริม สนับสนุนองค์กรภาคีในสถาบันอุดมศึกษา ภาคประชาสังคม ร่วมวิจัยพัฒนาสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรมเพื่อการพัฒนากระบวนการประชาธิปไตยในการปกครองท้องถิ่นของประเทศตามแนวทาง ควรจัดให้สถาบันอุดมศึกษาทำวิจัยเพื่อนำแนวทางที่ประสบความสำเร็จของต่างประเทศในการพัฒนากระบวนการทางสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาใช้กับประเทศไทย

3. เสริมสร้างความสมานฉันท์ และเสริมสร้างความเข้าใจแก่ประชาชน บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2560) ดังนี้

3.1 ส่งเสริมประชาชนในการร่วมพัฒนาการปกครองในท้องถิ่น เพื่อการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นตามกรอบความเปลี่ยนแปลงของการพัฒนาประเทศในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และทิศทางการปฏิรูปประเทศ พร้อมทั้งการให้ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่ถูกต้อง ปรับเปลี่ยนทัศนคติแก่บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งฝ่ายข้าราชการ และฝ่ายการเมือง ถึงการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามแนวทางดังนี้

3.1.1 ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายพัฒนาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและความต้องการของชุมชน และส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย

3.1.2 ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเข้าใจ และให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นและการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข – อบรมผู้นำชุมชนและขยายผลถึงประชาชนในชุมชนและหมู่บ้านให้มีความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นและการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

3.2 สร้างมาตรการแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนความสามัคคีสมานฉันท์ของประชาชนในท้องถิ่นที่เกิดความแตกแยก จากกระบวนการทางการเมืองของท้องถิ่น พร้อมทั้งหนุน

เสริมความสมานฉันท์เพื่อการร่วมแก้ปัญหาของประเทศด้วยกลไกและภารกิจของการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ตามแนวทางดังนี้

3.2.1 สร้างธรรมนูญชุมชนที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นและการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขครบทุกหมู่บ้าน และชุมชนด้วยกลไกของชุมชน พร้อมสร้างมาตรฐานกลางและธรรมนูญในกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นและการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และให้ทุกชุมชน/หมู่บ้าน มีธรรมนูญเพื่อพัฒนาท้องถิ่นและการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการทำประชาคม ประชาพิจารณ์ส่งเสริมให้เกิดการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

3.2.2 สร้างจิตสำนึกในการเคารพสิทธิซึ่งกันและกันโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นในสังคม และสร้างความรู้ความเข้าใจให้รู้จักหน้าที่ บทบาท สิทธิ หน้าที่ของตนเองให้ถูกต้องครบถ้วน พร้อมสร้างแนวความคิดในการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และรับฟังเสียงข้างมากในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

3.2.3 ส่งเสริมการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ในชุมชน ภายใต้นโยบายการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติด้วยพลังคนท้องถิ่น

3.2.4 มุ่งเน้นส่งเสริมให้ชุมชนเกิดความสมานฉันท์ด้วยวัฒนธรรมสันติวิธี ยึดหลักความเป็นกลาง และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยเน้นการลดความขัดแย้งแตกแยกในเชิงความคิด โดยเน้นการเคารพความคิดต่าง ๆ ผ่านการส่งเสริมการสร้างโรงเรียนประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นและการเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมชุมชนเข้มแข็ง มีจิตใจมุ่งมั่น รู้รักสามัคคีพร้อมทั้งการเสริมสร้างให้มีความสัมพันธ์เชิงสาธารณะ ความสัมพันธ์ของชุมชนบนพื้นฐานของความร่วมมือ และการสร้างโรงเรียนประชาธิปไตยในระดับชุมชนตามวิถีแห่งการปฏิบัติการสร้างชุมชนเข้มแข็ง

3.2.5 เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในประเด็นด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เพื่อไม่ให้ประชาชนและชุมชนถูกชี้นำจากผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นจนไม่สามารถแสดงออกตามความต้องการของตนเองได้

3.3 ระดมพลังจากทุกภาคส่วนในการหนุนเสริมการเสริมสร้างความสมานฉันท์ในพื้นที่ผ่านกลไกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมทั้งการพัฒนาระบบการติดตามการทำงานของข้าราชการการเมืองของท้องถิ่นในการเป็นกลไกบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความรักความสามัคคีแก่ประชาชนในท้องถิ่น ตามแนวทางดังนี้

3.3.1 ส่งเสริมให้มีกระบวนการเรียนรู้ การกระจายโอกาสเรียนรู้ ในรูปแบบโรงเรียนพัฒนาเมืองพัฒนาชุมชนให้มีอิสระพึ่งพาตนเอง คิดแบบสร้างสรรค์มาจากความต้องการของท้องถิ่น โดยวิธีสนับสนุนเท่านั้น - พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อบรมความเข้าใจ ทัศนคติในกลุ่ม

และแนวคิดการพัฒนาความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขผ่านความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. เสริมสร้างขีดความสามารถแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อร่วมเป็นกำลังหลักสำคัญของกระทรวงมหาดไทยในระดับพื้นที่ในการระดมพลังขององค์กรภาคีทุกภาคส่วนของท้องถิ่นร่วมขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อการแสดงความจงรักภักดีแก่สถาบันพระมหากษัตริย์ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2560) ดังนี้

4.1 การผสานเชิงนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกับกรมต่าง ๆ ของกระทรวงมหาดไทยในการร่วมในกิจกรรมเพื่อการแสดงความจงรักภักดีแก่สถาบันพระมหากษัตริย์เนื่องในวันสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ตามแนวทางดังนี้

4.1.1 สร้างกิจกรรมในเชิงสัญลักษณ์เพื่อการแสดงความจงรักภักดีแก่สถาบันพระมหากษัตริย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กระทำร่วมกันทั่วทั้งประเทศ กระทำจนเป็นภารกิจหลักที่สำคัญ ทั้งนี้คำนึงถึงบริบทของภารกิจที่ต้องเชื่อมโยงกับลักษณะจำเพาะของการเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ

4.1.2 ส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมเพื่อการแสดงออกซึ่งความจงรักภักดีของบุคลากรของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ในวันสำคัญๆ ของทุกพระบรมวงศานุวงศ์ด้วยกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นอัตลักษณ์จนเป็นที่ประจักษ์ทั้งประเทศ

4.1.3 การผสานเชิงนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกับกรมต่าง ๆ ของกระทรวงมหาดไทยในการร่วมกิจกรรมเพื่อการแสดงความจงรักภักดีแก่สถาบันพระมหากษัตริย์ในวันสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์

4.1.4 ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างกิจกรรมในเชิงสัญลักษณ์เพื่อการแสดงความจงรักภักดีแก่สถาบันพระมหากษัตริย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทำร่วมกันทั่วประเทศจนเป็นภารกิจหลักที่สำคัญ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงบริบทของภารกิจที่ต้องเชื่อมโยงกับลักษณะจำเพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ

4.2 เสริมสร้างความเป็นชาติไทยแก่เยาวชนในท้องถิ่น พร้อมปลูกฝังความรักการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์แก่เด็ก เยาวชนในโรงเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเป็นพื้นฐานการสร้างสิ่งยึดเหนี่ยวร่วมกันเพื่อการพัฒนาสู่ความสามัคคีสมานฉันท์ตามแนวทางดังนี้

4.2.1 ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนตระหนักในคุณูปการที่สถาบันพระมหากษัตริย์มีต่อชาติไทยโดยเรียนรู้จากพระราชกรณียกิจ

4.2.2 แจ้งเบาะแสบุคคล กลุ่มบุคคลที่ละเมิดในท้องถิ่น จาบจ้วงสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อดำเนินมาตรการตามกฎหมายโดยเด็ดขาด

4.2.3 สร้างการรับรู้ถึงความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ และสร้างความรู้ความเข้าใจในพระราชกรณียกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์โดยจัดตั้งศูนย์ข้อมูล/ศูนย์

การเรียนรู้สถาบันพระมหากษัตริย์กับความเป็นชาติไทยในทุกส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมู่บ้าน ชุมชน และจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนตระหนักในพระราชกรณียกิจของสถาบัน เช่น การประกวดเรียงความ การประกวดสุนทรพจน์

4.3 ใช้กลไกของท้องถิ่นในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามาศึกษาเรียนรู้การพัฒนาตามแนวทางของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการของทุกพระบรมวงศานุวงศ์พร้อมทั้งเชื่อมโยงการเรียนรู้กับกระบวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการของทุกพระบรมวงศานุวงศ์ของทุกพระองค์ที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่น และให้การส่งเสริมเชื่อมโยงการท่องเที่ยวของท้องถิ่นกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของทุกพระองค์ ตามแนวทางดังนี้

4.3.1 รวบรวมข้อมูล พร้อมจัดทำฐานข้อมูลโครงการ โดยจำแนกตามสถานที่ของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นและบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมการดำเนินงานของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของทุกพระองค์

4.3.2 จัดทำหนังสือรวบรวมพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในราชวงษ์จักรีทุกพระองค์ในโอกาสที่สำคัญ และที่เกี่ยวข้องกับภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นการพัฒนาท้องถิ่น หรือแนวคิดต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในท้องถิ่นรวมทั้งการร่วมสนับสนุนการจัดทำสื่อเพื่อการเผยแพร่พระราชกรณียกิจ พระราชดำรัส และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สังคมในภาพกว้างด้วยกลไกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และร่วมเผยแพร่พระราชกรณียกิจ พระราชดำรัสของทุกพระองค์ และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สังคมให้เข้าถึงประชาชนในท้องถิ่นในระดับครัวเรือนด้วยกลไกของท้องถิ่น

4.3.3 ใช้กลไกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามาศึกษาเรียนรู้การพัฒนาตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและโครงการของทุกพระบรมวงศานุวงศ์ พร้อมทั้งเชื่อมโยงการเรียนรู้กับกระบวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการของทุกพระบรมวงศานุวงศ์ของทุกพระองค์ที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่น และให้การส่งเสริมเชื่อมโยงการท่องเที่ยวของท้องถิ่นกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของทุกพระองค์

4.3.4 รวบรวม จัดทำฐานข้อมูลของงาน/โครงการ ตามแนวพระราชดำริของพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ และเผยแพร่ในทุกโอกาสเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนเห็นคุณค่าของการทรงงานและปฏิบัติพระราชกรณียกิจ และส่งเสริม สนับสนุน ติดตามให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้ามามีบทบาทในการทำนุบำรุงรักษาและต่อยอดโครงการพระราชดำริในพื้นที่

4.3.5 ส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้ ตระหนักถึงความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์กับสังคมไทย

4.3.6 ส่งเสริม สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้นำแนวทาง/โครงการพระราชดำริ สู่การปฏิบัติเพื่อสร้างต้นแบบความสำเร็จของการพัฒนาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ เช่น สร้างแก้มลิง เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วม/แล้ง - ส่งเสริม สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สร้างอาสาสมัคร “จิตอาสา” ที่มีกิจกรรมเชื่อมโยงและผูกพันกับสถาบันพระมหากษัตริย์รวมถึงเข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังการกระทำที่จะกระทบต่อสถาบัน เพื่อส่งต่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาดำเนินการ

4.4 สร้างหลักสูตรการฝึกอบรมและพัฒนาที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างจิตสำนึกและการแสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

4.5 จัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในส่วนกลาง จัดตั้งส่วนส่งเสริมความมั่นคงท้องถิ่นในสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด สร้างกลุ่มงานส่งเสริมความมั่นคงท้องถิ่น

5. ส่งเสริม สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้วยการระเบิดจากภายในท้องถิ่น สู่การพัฒนาด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2560) ดังนี้

5.1 สร้างแนวทางการบริหารจัดการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามบริบทของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ตามแนวทางดังนี้

5.1.1 จัดทำมาตรฐานแห่งชาติเพื่อการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยคำนึงถึงความแตกต่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทและคำนึงถึงการอยู่ในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ พื้นที่ท่องเที่ยวนานาชาติ หรือพื้นที่ที่มีความเหลื่อมล้ำในการพัฒนา พร้อมสร้างระบบการประเมิน รับรองมาตรฐานการพัฒนาผู้ตรวจประเมินรับรองมาตรฐาน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน มุ่งเน้นการเปลี่ยนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สมบูรณ์ พร้อมแล้วค่อยกระจายบทเรียนสู่ประชาชนในท้องถิ่น

5.1.2 พัฒนาขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศักยภาพและประสบความสำเร็จ ในการเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบการเสริมสร้างการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้เป็นศูนย์เรียนรู้การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่ประชาชนใช้เป็นห้องเรียนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต พร้อมทั้งส่งเสริม สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศักยภาพและผ่านการรับรองมาตรฐานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาตรฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สร้างสรรค์นวัตกรรม และพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แก่ประชาชนในพื้นที่ที่รับผิดชอบ หรือพื้นที่ใกล้เคียงและสร้างเวทีเพื่อให้ท้องถิ่นที่ผ่านการรับรองมาตรฐานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แสดงผลงานเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน และต่อยอดการพัฒนาให้เป็นนวัตกรรม เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่มั่นคง และยั่งยืน พร้อมสื่อสารความสำเร็จให้เป็นที่รับรู้ในภาพกว้างทั้งในประเทศและระดับนานาชาติ

5.1.3 กำหนดให้มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่นเดียวกับที่กรมพัฒนาชุมชนมีหมู่บ้านที่ใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.1.4 การส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญอันดับต้นกับปัญหาเรื่องปากท้อง และการส่งเสริมอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่าโครงการสาธารณประโยชน์บางประเภทที่ไม่ได้เกิดจากข้อเรียกร้องและความต้องการของประชาชนในพื้นที่

5.1.5 สร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพอเพียง หนึ่งอำเภอ หนึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพอเพียง โดยพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศักยภาพเหมาะสม เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมทั้งส่งเสริมให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดให้มีการนำผลงานของหมู่บ้าน/ชุมชน ที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้อย่างได้ผล และนำแสดงในงานนิทรรศการในวันท้องถิ่นไทยให้ความสำคัญกับการจัดโครงการ “หมู่บ้าน/ชุมชนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่นด้านการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และการนำตัวอย่างที่มีความเป็นเลิศด้านการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้งในระดับบุคคล ภาคเอกชน และภาครัฐบาลมาศึกษา

5.1.6 สร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบเพื่อเป็นตัวอย่างให้แก่ประชาชน เช่น โครงการน้ำเพื่อชีวิตที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีโครงการตัวอย่างทางด้านเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ประชาชน

5.1.7 วางแนวทางปฏิบัติเพื่อการยกระดับศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นโรงเรียนหรือสถาบันที่สอนหลักสูตรด้านเศรษฐกิจพอเพียงโดยเฉพาะ เมื่อสำเร็จหลักสูตรจะมีการให้ใบประกาศเพื่อนำความรู้ไปประกอบอาชีพ หรือไปเป็นวิทยากรขยายผลการดำเนินการของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมอบให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ไปดำเนินการ

5.2 พัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาให้เป็นที่ปรึกษาการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชนและชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามแนวทางดังนี้

5.2.1 ส่งเสริมทัศนคติของผู้บริหารท้องถิ่น และพนักงานส่วนท้องถิ่นให้ยึดมั่นแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยการพัฒนาศักยภาพเกี่ยวกับองค์ความรู้ควบคู่กับการพัฒนาเรื่องคุณธรรม จริยธรรม

5.2.2 พัฒนาวิทยากรมืออาชีพด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด ให้มีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนรับทราบ (แก้ปัญหาขาดแคลนวิทยากรมืออาชีพ)

5.2.3 กำหนดภารกิจด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ชัดเจนโดยระบุไว้ในกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งกำหนดแนวทางการดำเนินการและอำนาจหน้าที่เอาไว้ด้วย

5.2.4 สร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดกิจกรรม/หลักสูตรขยายผลไปยังนักเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีการเรียน การสอนปลูกฝังเยาวชนตั้งแต่เริ่มต้น

5.2.5 คัดเลือกผู้บริหาร, องค์กร, บุคลากรท้องถิ่นเพื่อฝึกฝนอบรมให้เป็นต้นแบบ ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้

5.3 ศึกษา วิจัย พัฒนาสร้างองค์ความรู้รองรับการสนับสนุนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรสู่มาตรฐานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมทั้งจัดทำคู่มือและแนวทางในการเชื่อมโยงการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละประเภทและทุกระดับ ตามแนวทางดังนี้

5.3.1 จัดทำและเผยแพร่ชุดความรู้ ด้านการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงท้องถิ่น เพื่อให้ชุมชนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้โดยเหมาะสมกับบริบทภูมิสังคมในท้องถิ่นอย่างเข้าถึงประชาชน

5.3.2 ศึกษาแนวทางการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริซึ่งมีตัวอย่างความเป็นเลิศในการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนเผยแพร่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.3.3 ปรับใช้แนวทางด้านองค์ความรู้ การขยายผลเศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมาปรับใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.4 พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการสร้างฐานข้อมูลเพื่อรองรับการสนับสนุนการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมทั้งการพัฒนาระบบการสื่อสารข้อมูล ความรู้ และความสำเร็จตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ประชาชนในพื้นที่ได้ใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง ตามแนวทางดังนี้

5.4.1 ศึกษารูปแบบการจัดทำกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรองรับการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดหน่วยงานปฏิบัติและอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน และชี้แจงทำความเข้าใจให้ประชาชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ปฏิบัติได้ถูกต้องเป็นแนวทางเดียวกัน

5.4.2 การจัดทำข้อมูลจำนวนหมู่บ้านชุมชนที่เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงและโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียงที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.4.3 ต่อยอดความสำเร็จในด้านการจัดทำฐานข้อมูล เช่น LSEPต่อยอดการพัฒนาและนำข้อมูลไปใช้โดยต้องทำให้ฐานข้อมูลถูกต้อง เป็นปัจจุบัน และเป็นที่ยอมรับ และนำโครงสร้างเชิงข้อมูลเหล่านี้ไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ประกอบการจัดทำแผนงาน/งบประมาณในการเสริมสร้างความพอเพียงแก่ท้องถิ่น

5.4.5 เชื่อมระบบข้อมูลสารสนเทศกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีฐานข้อมูลเฉพาะด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของตนในด้าน หมู่บ้าน/ชุมชน หรือบุคคล และสร้างกระบวนการบูรณาการข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (สมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล) ในการขับเคลื่อนแนวทางการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นที่ประจักษ์พร้อมทั้งนำฐานข้อมูลเข้ามาใช้ในการควบคุมคุณภาพและเพื่อเป็นฐานข้อมูลเพื่อการปรับปรุงงานให้ครบครันทุกหมู่บ้าน/ชุมชน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยอาจใช้ตัวแบบของหน่วยงานเอกชน

5.4.6 กำหนดหลักเกณฑ์ระเบียบปฏิบัติในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่ออำนวยความสะดวกกับการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ขั้นตอนการจัดทำประชาคม การกำหนดสัดส่วนการใช้จ่ายเงิน

5.4.7 สร้างความต่อเนื่องการดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการจัดกิจกรรมโครงการอย่างต่อเนื่อง ฯลฯ

5.4.8 จัดระบบข้อมูลสารสนเทศให้มีฐานข้อมูลหมู่บ้าน/ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้

5.4.9 เสริมสร้างบทบาทของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในการบูรณาการความร่วมมือเชิงนโยบายขององค์กรภาครัฐและเอกชนเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนภารกิจท้องถิ่นพอเพียงด้วยกลไกประชารัฐตามแนวทางดังนี้

5.4.10 สนับสนุนให้จัดตั้งสภาชุมชนเพื่อสนับสนุน ขับเคลื่อนสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.4.11 สร้างกระบวนการความร่วมมือกับภาคเอกชนในพื้นที่หรือสถาบันองค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนชุมชนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การใช้พลังงานทางเลือก การสร้างตลาดหรือร้านค้าชุมชน

2.5.4 แผนงาน โครงการที่สำคัญ

ได้มีการแบ่งแผนงาน โครงการที่สำคัญ ไว้ดังนี้

1. แผนงานการเสริมสร้างกระบวนการประชาธิปไตยในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและท้องถิ่นให้เข้มแข็ง ประกอบด้วยโครงการ และหน่วยดำเนินงานหลัก ดังนี้

1.1 โครงการโรงเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นห้องเรียนประชาธิปไตยของประชาชน (กศ.)

1.2 โครงการพัฒนาท้องถิ่นไทยสู่มาตรฐานประชาธิปไตยระดับสากล (กพส.)

1.3 โครงการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้มแข็ง (กพส.)

2. แผนงานการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและท้องถิ่นด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยโครงการ และหน่วยดำเนินงานหลัก ดังนี้

2.1 โครงการมาตรฐานแห่งชาติเพื่อการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กพส.)

2.2 โครงการส่งเสริมประชาชนในท้องถิ่นเรียนรู้ศาสตร์พระราชาและพระบรมวงศานุวงศ์ (กพส.)

2.5.5 การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นกับการพัฒนาทางการเมือง

การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมทางตรง เพื่อส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นด้วย ทั้งนี้รูปแบบหนึ่งของการส่งเสริมระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมนั้น ต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นระดับฐานรากที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดจึงมีความสำคัญมาก เนื่องจากระดับท้องถิ่นมักจะเกี่ยวข้องกับวิถีในการดำเนินชีวิตของประชาชนโดยตรง นอกจากนี้ยังเป็นเสมือนสถาบันฝึกสอนให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจ และตระหนักถึงคุณค่าและบทบาทของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่น ยังเป็นส่วนช่วยเสริมสร้างพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง พร้อมกันนี้การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนระดับท้องถิ่นเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เนื่องจากแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน ทั้งสภาพภูมิศาสตร์ภูมิประเทศ ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการประกอบอาชีพของประชาชนแต่ละท้องถิ่น ฉะนั้นประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นที่ย่อมรู้ปัญหาและความต้องการท้องถิ่นของตนเองดีกว่าบุคคลอื่น จึงสามารถเสนอแนะแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นนั้น ๆ ได้อย่างเข้าถึงปัญหาอย่างแท้จริง (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557)

การกระจายอำนาจจากรัฐส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น จะเป็นแนวทางในการบริหารจัดการท้องถิ่นที่สามารถตอบสนองแก้ไขปัญหาของชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรมอีกทางหนึ่ง ซึ่งเป็นลักษณะโครงสร้างความสัมพันธ์ทางอำนาจของกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประชาคม และองค์กรชาวบ้านต่าง ๆ การเข้าถึงการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่นนั้นต้องเข้าถึงภาคประชาสังคมในระดับท้องถิ่น ที่มุ่งเน้นในการแก้ไขปัญหาในระดับท้องถิ่น และการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ซึ่งมิติการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมที่ถูกกำหนดไว้คงจะเป็นกลไกของประชาคมที่มีหลายระดับไม่ว่า กลไกประชาคมในระดับหมู่บ้านกลไกประชาคมในระดับตำบลและระดับอำเภอ เนื่องจากกลไกนี้เองได้กำหนดถึงบทบาท หน้าที่ในการจัดทำ และเสนอแผนพัฒนาในระดับชุมชนรวมถึงใน

ระดับองค์กรปกครองสวนท้องถิ่นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น ไม่ได้จำกัดอยู่แค่ขอบเขตของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพียงแค่นั้น แต่หมายรวมถึงการเข้าร่วมในการกำหนด ติดตามสนับสนุนการทำงานในระดับท้องถิ่นร่วมกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นจะเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลได้นั้น ต้องยกระดับศักยภาพองค์กรชาวบ้าน สถาปนากลไกการเมืองภาคประชาชนในระดับท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่ผลักดัน ติดตามตรวจสอบ สนับสนุนการทำงานร่วมกัน สร้างพื้นที่ในการทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการสร้างพื้นที่รูปธรรมการเรียนรู้ ภายใต้ทิศทางในการบริหารจัดการท้องถิ่นที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วม สร้างกลไกการทำงานร่วมกันการประสานความร่วมมือในหลายภาคส่วนทั้งในระดับนโยบาย ระดับเครือข่ายรวมถึงระดับ ท้องถิ่นเข้าด้วยกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557)

สามารถสรุปได้ว่า จากวัตถุประสงค์ เป้าประสงค์และตัวชี้วัด แผนงาน โครงการที่สำคัญ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นกับการพัฒนาทางการเมือง จากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาปรับใช้บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ด้านการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านให้การเรียนรู้ทางการเมือง ด้านการรวบรวมและแสดงออกถึงผลประโยชน์ และด้านการสื่อสารทางการเมือง ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดจะส่งผลให้ท้องถิ่นพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง อันจะนำไปสู่การพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของชาติต่อไป

2.6 ข้อมูลทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

องค์การบริหารส่วนตำบลได้การยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลวังสะพุง ตามประกาศกระทรวง มหาดไทย ลงวันที่ 19 มกราคม 2539 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 113 ตอนที่ 9 ง ลงวันที่ 30 มกราคม 2539

ภาพที่ 2.1 ตราสัญลักษณ์

ที่มา: องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย (2564)

ลักษณะที่ตั้ง ที่ตั้ง ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลวังสะพุง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอวังสะพุง ตั้งอยู่เลขที่ 123 หมู่ที่ 2 ตำบลวังสะพุง จังหวัดเลย ระยะห่างจากอำเภอวังสะพุงประมาณ 5 กิโลเมตร มีอาณาเขตพื้นที่อยู่ติดท้องถิ่น คือ ทิศเหนือ ติดต่อ ตำบลปากปวน ทิศใต้ ติดต่อ ตำบลผาบิ้ง ทิศตะวันออก ติดต่อ ตำบลศรีสงครามและตำบลผาน้อย ทิศตะวันตก ติดต่อ ตำบลเขาหลวงและตำบลทรายขาว มีเนื้อที่ทั้งหมด 44.3 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 27,688 ไร่ จำนวน หมู่บ้าน 8 หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลวังสะพุง มีหมู่บ้านที่รับผิดชอบ 8 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านน้ำอ้อม หมู่ที่ 2 บ้านเล้า หมู่ที่ 6 บ้านนาหลัก หมู่ที่ 7 บ้านนาอีเลิศ หมู่ที่ 11 บ้านวังน้ำเย็น หมู่ที่ 12 บ้านนำเจริญ หมู่ที่ 13 บ้าน เขตอุดมศักดิ์ และหมู่ที่ 14 บ้านหนองบัวทอง ซึ่งในปี 2563 มีจำนวนประชากรรวม 5,302 คน แบ่งเป็นเพศชาย 2,628 คน และเพศหญิง 2,674 คน ภายในพื้นที่มีราษฎรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำไร่ ทำนา บางส่วนประกอบอาชีพค้าขาย รับจ้างและรับ ราชการ ราษฎรส่วนใหญ่มีฐานะปานกลาง ซึ่งสามารถแบ่งอาชีพต่าง ๆ ได้ดังนี้ ปั๊มน้ำมัน โรงสี ร้านค้า ร้านขายอาหาร ร้าน ซ่อมมอเตอร์ไซด์ โกดังเก็บของ โรงทำเตา เรือนเก็บทราย ฯลฯ

วิสัยทัศน์ในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลวังสะพุง “ชุมชนเข้มแข็ง สังคมแห่งภูมิปัญญา พัฒนาเกษตรยั่งยืน”

พันธกิจการพัฒนา

พันธกิจที่ 1 ปรับปรุงและพัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการให้ได้มาตรฐาน

พันธกิจที่ 2 การส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

พันธกิจที่ 3 ส่งเสริมระบบบริหารจัดการที่ดี โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการวางแผนพัฒนา

พันธกิจที่ 4 พัฒนาระบบการศึกษา ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่น

พันธกิจที่ 5 ป้องกันบรรเทาสาธารณภัยและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่ดี

จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา

1. การคมนาคมสะดวก สาธารณูปโภค สาธารณูปการเพียงพอและทั่วถึง
2. พัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน
3. การบริหารจัดการที่ดี และให้บริการประชาชน
4. พัฒนาและส่งเสริมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม
5. ป้องกันบรรเทาสาธารณภัยและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี

โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย มีอำนาจในการบริหารจัดการดังนี้

1. อำนาจหน้าที่ขององค์กรบริหารส่วนตำบล

องค์กรบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วน ตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542) ประกอบไปด้วย

1.1 พัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรม (มาตรา 66)

1.2 มีหน้าที่ต้องทำตามมาตรา 67 ดังนี้

1.2.1 จัดให้มีและบำรุงทางน้ำและทางบก

1.2.2 การรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดขยะ มูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

1.2.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

1.2.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

1.2.5 ส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

1.2.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรีเด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุและพิการ

1.2.7 คุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

1.2.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

1.3 มีหน้าที่ที่อาจทำกิจกรรมในเขต อบต. ตามมาตรา 68 ดังนี้

1.3.1 ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร

1.3.2 ให้มีและบำรุงไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

1.3.3 ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

1.3.4 ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุมการกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ

1.3.5 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์

1.3.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว

1.3.7 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพ

1.3.8 การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

1.3.9 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริการส่วนตำบล

1.3.10 ให้มีตลาดท่าเทียบเรือ และท่าข้าม

1.3.11 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

1.3.12 การท่องเที่ยว

1.3.13 การผังเมือง

2. อำนาจหน้าที่ตามแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำาหนดให้องค์การบริการส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้อง ถิ่นของตนเองตามมาตรา 16 ดังนี้

2.1 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

2.2 การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบกทางน้ำ และทางระบายน้ำ

2.3 การจัดให้มีและควบคุมตลาดท่าเทียบเรือ ทฎข้าม และที่จอดรถ

2.4 การสาธารณูปโภคและการก่อสร้างอื่นๆ

2.5 การสาธารณูปการ

2.6 การส่งเสริมการฝึก และการประกอบอาชีพ

2.7 คุ้มครองดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

2.8 การส่งเสริมการท่องเที่ยว

2.9 การจัดการศึกษา

2.10 การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กสตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส

2.11 การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

2.12 การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

2.13 การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

2.14 การส่งเสริมกีฬา

2.15 การส่งเสริมประชาธิปไตยความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน

2.16 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

2.17 การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

2.18 การกำจัดมูลฝอยสิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย

2.19 การสาธารณสุขการอนามัยครอบครัวและการรักษาพยาบาล

2.20 การจัดให้มีและควบคุมสุสาน และฌาปนสถาน

2.21 การควบคุมการเลี้ยงสัตว์

2.22 การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์

2.23 การรักษาความปลอดภัยความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการอนามัย โรงมหรสพ และ สาธารณสถานอื่น ๆ

2.24 การจัดการการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.25 การผังเมือง

2.26 การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร

2.27 การดูแลรักษาที่สาธารณะ

2.28 การควบคุมอาคาร

2.29 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

2.30 การรักษาความสงบเรียบร้อยการส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน

2.31 กิจอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

สามารถสรุปได้ว่า จากอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบในการดูแลประชาชนในพื้นที่ ในการพัฒนา คมนาคมสะดวกให้เพียงพอและทั่วถึง พัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ได้การบริหารจัดการที่ดีให้แก่ประชาชน พัฒนาและส่งเสริมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม และป้องกันบรรเทาสาธารณภัยและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย จำเป็นจะต้องมีการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรี ให้สตรีในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการเข้าถึงประชาธิปไตยอีกด้วย

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พรศิริ นาคลำภา (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทผู้บริหารและผู้นำชุมชนในการส่งเสริมประชาธิปไตยทางตรง: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านซ่อง อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) บทบาทผู้บริหารและผู้นำชุมชนในการส่งเสริมประชาธิปไตยทางตรง2) สภาพปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อบทบาทผู้บริหารและผู้นำชุมชน ในการส่งเสริมประชาธิปไตยทางตรง และ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแสดงบทบาทของผู้บริหารและผู้นำชุมชนในการส่งเสริมประชาธิปไตยทางตรง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาลตำบลบ้านซ่อง ผู้นำชุมชน เช่น ประธานสภา ประธานชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รวมถึงข้าราชการในเทศบาลตำบลบ้านซ่อง และประชาชนในพื้นที่ รวมแล้วแบ่งเกณฑ์ออกเป็น 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มผู้บริหาร ผู้นำชุมชน เป็นผู้แสดงบทบาทการส่งเสริมประชาธิปไตยทางตรง และเกี่ยวข้องกับหน่วยงานเทศบาลตำบลบ้านซ่องโดยตรง ส่วนกลุ่มที่ 2 คือ ผู้ได้รับผลจากบทบาทผู้บริหาร ผู้นำชุมชนในการส่งเสริมประชาธิปไตยทางตรงในทางปฏิบัติและได้รับผลโดยตรง จากการปฏิบัติบทบาทเทศบาลในกระบวนการส่งเสริมประชาธิปไตยทางตรง และทำการวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทผู้บริหารและผู้นำชุมชนในการส่งเสริมประชาธิปไตยทางตรงของเทศบาลตำบลบ้านซ่อง มีกระบวนการที่ส่งเสริมในหลายรูปแบบ เช่น การรับฟังความคิดเห็น และการประชาคมในการจัดทำแผนชุมชน แผนพัฒนาท้องถิ่น แต่ยังคงยึดในตัวผู้บริหาร และผู้นำชุมชนเป็นส่วนใหญ่ 2) สภาพปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อบทบาทผู้บริหารและ

ผู้นำชุมชนในการส่งเสริมประชาธิปไตยทางตรงนั้นเกิดจากขาดการสื่อสารที่กระจายไม่ทั่วถึง และมีพื้นที่กว้าง 68.89 ตารางกิโลเมตร รวมถึงกิจกรรม/โครงการที่นำเสนอผ่านเวทีประชาคมนั้น เมื่อไม่ได้รับการแก้ไขก็ทำให้ประชาชนไม่เห็นความสำคัญด้วยเช่นกัน และ3) ข้อเสนอแนะนั้นยังคงต้องส่งเสริมในกระบวนการ เรียนรู้ประชาธิปไตยทางตรงในพื้นที่ให้หลากหลายกิจกรรมเพื่อให้เข้ากับวิถีชีวิตของประชาชนไปใน ตัว รวมถึงนำเสนอภายใต้ข้อมูลพื้นฐานของแต่ละชุมชน/หมู่บ้าน และกล้านำเสนอความคิดเห็นต่อ ผู้บริหารและผู้นำชุมชน

ศุภชัย คมขำ (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาประชาธิปไตยโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม และการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมความเข้มแข็งของชุมชน และการพัฒนาประชาธิปไตยในชุมชน ของผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วม และการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนกับการพัฒนาประชาธิปไตย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 3) หาแนวทางการพัฒนาประชาธิปไตยให้กับชุมชน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนขององค์กรปกครองท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 380 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วม ความเข้มแข็ง ของชุมชนและการพัฒนาประชาธิปไตยในชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก2) การบริหารแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความเข้มแข็งของชุมชน มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาประชาธิปไตยในชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) แนวทางการพัฒนาประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย การสร้าง ความมีส่วนร่วมใน 5 ระดับ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในระดับให้ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมในระดับการปรึกษาหารือ การมีส่วนร่วมในระดับให้เข้ามามีบทบาท การมีส่วนร่วมในระดับสร้างความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมในระดับเสริมอำนาจประชาชน

อณิษฐา หาญภักดีนิยม (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการขับเคลื่อนบทบาทสตรีต่อการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน ในศตวรรษที่ 21 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทและสภาพปัญหาการดำเนินงาน ของสตรีต่อการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนในศตวรรษที่ 21 2) ศึกษาการขับเคลื่อนบทบาทสตรีต่อการ พัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนในศตวรรษที่ 21 และ 3) เสนอรูปแบบการขับเคลื่อนบทบาทสตรีต่อการพัฒนา ชุมชนที่ยั่งยืนในศตวรรษที่ 21 เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีการดำเนินการ 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 บทบาท สภาพปัญหาการดำเนินงาน และการขับเคลื่อนบทบาทสตรี โดยศึกษาเอกสาร ใช้แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง เลือกตัวอย่างแบบเจาะจงเป็นตัวแทนของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา

ชุมชน มี 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) ข้าราชการพัฒนาชุมชนและพัฒนาสังคม 2) คณะกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี 3) สตรี และ 4) นักวิชาการ จำนวน 22 คน และระยะที่ 2 รูปแบบการขับเคลื่อนบทบาทสตรีต่อการพัฒนาชุมชน สนทนากลุ่ม จำนวน 10 คน ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสรุปภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของสตรีคือ ดูแลครอบครัว ขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน และมีส่วนร่วมในสังคม และปัญหาการดำเนินงาน มี 4 ด้าน ได้แก่ 1.1) ครอบครัว 1.2) สังคม 1.3) การศึกษาและ 1.4) นโยบายภาครัฐ 2) การขับเคลื่อนบทบาทสตรี มี 4 ด้าน ได้แก่ 2.1) เศรษฐกิจ 2.2) สังคมวัฒนธรรม 2.3) การเมือง และ 2.4) ทรัพยากรธรรมชาติ และ 3) รูปแบบคือ “1 ปรับ 2 สร้าง 4 พัฒนา” เรียกว่า ACD Model ได้แก่ 1 ปรับคือ ปรับกระบวนการคิดและ ค่านิยมต่อสิทธิเสรีภาพของสตรี 2 สร้างคือ สร้างทักษะผู้นำและการคิดสร้างสรรค์ และ 4 พัฒนา คือ การพัฒนาบทบาสตรี 4 ด้าน ได้แก่ 1) เศรษฐกิจ ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน สร้างงาน รายได้ 2) สังคมและวัฒนธรรม พัฒนาทักษะฝีมือเป็นที่ยอมรับ 3) การเมือง สร้างเครือข่าย และ 4) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มศักยภาพสตรีด้านอาชีพ รายได้ และพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนยั่งยืน

กิติญา มุขสมบัติ (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นสตรีไทยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี ไทยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นสตรีไทยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ และ 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีไทยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกร่วมกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วมจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่ นักการเมืองท้องถิ่นสตรี นักการเมืองท้องถิ่นบุรุษในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และนักวิชาการ ผลจากการศึกษาวิจัย พบว่า 1) นักการเมืองท้องถิ่นสตรีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการเมือง ด้านการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านสังคม ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ และด้านการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นบทบาทที่ประชาชนคาดหวังต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในการเป็นตัวแทนของประชาชนเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้น สำหรับบทบาทที่โดดเด่นของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี ได้แก่ บทบาทด้านสังคม ในการส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งกิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมพัฒนาอาชีพ กิจกรรมที่เกี่ยวกับสวัสดิการของประชาชน รวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวกับเด็กและสตรี 2) ปัญหาและอุปสรรคของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีไทยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ เป้าหมายหลักที่ 3 คือ การส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศและการส่งเสริมบทบาทสตรี พบว่า ปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ ความไม่เสมอภาคและความเท่าเทียมกันของสตรีและบุรุษในสังคมไทย อันเป็นผลมาจากค่านิยมและเจตคติดั้งเดิม เนื่องจากสังคมไทยยังยึดติดภาพลักษณ์ที่ให้สตรีเป็นคนดูแลครอบครัว นอกจากนั้นนักการเมืองท้องถิ่นสตรียังมีข้อจำกัด

ด้านสรีระและความปลอดภัยในการลงพื้นที่ในเขตที่รับผิดชอบ ความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่น รวมถึงความไม่โปร่งใสทางการเมืองในท้องถิ่น อาทิการซื้อสิทธิ์ขายเสียง และนักการเมืองท้องถิ่นสตรีบางท่านขาดความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งอาจเป็นผลจากการขาดความรู้ การมีภาวะผู้นำและประสบการณ์ด้านการเมืองท้องถิ่น ในทางกลับกัน สตรีที่มีความรู้ความสามารถ มีความพร้อม กลับไม่มีความสนใจทางการเมืองในท้องถิ่น และ 3) แนวทางการพัฒนาบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นสตรีไทยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ ควรเริ่มต้นจากนักการเมืองท้องถิ่นสตรีควรมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง พัฒนาภาวะผู้นำ พัฒนาด้านความรู้ความสามารถในทุกด้าน มีจิตอาสา มีจิตวิทยาในการชักจูงโน้มน้าวประชาชน ที่สำคัญต้องมีคุณธรรม จริยธรรม และรัฐบาลควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดอบรมให้ความรู้ทางการเมืองท้องถิ่นแก่สตรี และส่งเสริมให้มีการประกันความปลอดภัยให้กับนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในการลงพื้นที่เพื่อช่วยเหลือประชาชน และป้องกันความรุนแรงที่เกิดจากความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่น รวมถึงการป้องกันความไม่โปร่งใสทางการเมืองในท้องถิ่น อาทิการซื้อสิทธิ์ขายเสียง เพื่อให้สตรีสามารถพิสูจน์ตนเองในการเป็นผู้นำได้เช่นเดียวกับบุรุษ สนับสนุนให้มีโอกาสการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เพื่อเพิ่มสัดส่วนนักการเมืองท้องถิ่นสตรีให้มีมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ เป้าหมายหลักที่ 3 คือ ส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศและส่งเสริมบทบาทสตรีที่สิ้นสุดลงเมื่อปี พ.ศ. 2558 และเชื่อมโยงไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 5 คือ การเสริมสร้างศักยภาพของสตรี และความเท่าเทียมกันทางเพศต่อไป

จรุงทิพย์ คิดอ่าน (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับนักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นเพศหญิงของเทศบาล ตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการยอมรับนักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นเพศหญิงของเทศบาลตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง และ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับนักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นเพศหญิงของเทศบาลตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง จำนวน 7 หมู่บ้าน ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้มา 369 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าสถิติ ค่าร้อยละ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า Chi-Square โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อการวิเคราะห์ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษาพบว่า ระดับการยอมรับนักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นเพศหญิงของเทศบาลตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก คือ คุณลักษณะทางด้านคุณธรรมจริยธรรม รองลงมา คือ คุณลักษณะด้านการบริหาร คุณลักษณะทางด้านพฤติกรรม คุณลักษณะด้านความคิด คุณลักษณะทางด้านความรู้ และคุณลักษณะด้านจิตใจ ตามลำดับ การยอมรับนักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นเพศหญิงของเทศบาล ตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม มีผลต่อ

การยอมรับนักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นเพศหญิง ทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ยกเว้นด้านคุณลักษณะทางด้านความรู้

พระมหาสนอง ปจฺโจปการ และมานิตย์ แขวงเมือง (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ในเขตตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ประชากรกลุ่มตัวอย่างคือ คณะผู้บริหาร พนักงานเทศบาลตำบลดงหลวง ผู้ใหญ่บ้าน และอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) จำนวน 59 คน โดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นการพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้าน การเลือกตั้ง ด้านการแสดงออกของประชาชน ด้านการเสนอความคิดเห็น ด้านการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรม องค์กร และด้านการจัดตั้งและรวมกลุ่มผลประโยชน์ ตามลำดับ 2) แนวทางการพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร มีดังนี้ 2.1) ด้านการเลือกตั้ง เสนอว่าควรไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง และตรวจสอบ ผู้ลงสมัครเพื่อ ไม่ให้เกิดการทุจริต 2.2) ด้านการเสนอความคิดเห็นเสนอว่าควรเข้าร่วมเสนอความคิดเห็นในเวทีประชาคม ของตำบลทุกครั้งเมื่อมีโอกาสและควรเข้าร่วมรับฟังการประชุมและเสนอความคิดเห็น 2.3) ด้านการจัดตั้งและรวมกลุ่มผลประโยชน์ เสนอว่า ควรชักชวนคนในชุมชนรวมตัวกัน จัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ เพื่อทำกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ส่วนรวม 2.4) ด้านการแสดงออกของประชาชนเสนอว่า ควรเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่เทศบาลจัดขึ้น เช่น การฝึกอบรมอาชีพ กิจกรรมวันพ่อและควรชักชวนญาติให้เข้าร่วมกิจกรรม และ 2.5) ด้านการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร เสนอว่า ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นกับหน่วยงานรัฐ และควรเป็นตัวแทนของประชาชน เพื่อตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ

รัฐธรรมนูญ รุ่งเรือง (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทที่เหมาะสมของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมประชาธิปไตยในชุมชน เขตอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมประชาธิปไตยในชุมชน เขตอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมประชาธิปไตยในชุมชมเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ โดยจำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา รตะยะเวลาดำรงตำแหน่ง และการยกย่องเชิดชูเกียรติทางการปกครอง และ 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาบทบาทที่เหมาะสมของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมประชาธิปไตยในชุมชน เขตอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้การศึกษาวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 168 ราย ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ใช้แบบสอบถามที่จัดทำขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะของแบบสอบถามเป็นทั้ง

ปลายปิด ปลายเปิดผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที ค่าเอฟ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ในกรณีที่พบความแตกต่างกันอย่างมีวินัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะทำการวิเคราะห์ความแตกต่างด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดส่วนการเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 15 ราย ได้แก่ ปลัดอำเภอ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ครูและอาจารย์ เจ้าอาวาสผู้ช่วยเจ้าอาวาส อดีตผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ประกอบการร้านค้า นักเรียนนักศึกษาและนักจัดรายงานวิทยุ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมประชาธิปไตยในชุมชนเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านหลักภราดรภาพ รองลงมา คือ ด้านหลักความเสมอภาค ด้านหลักการยึดเสียงข้างมาก ด้านหลักการเหตุผล ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ ซึ่งทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมประชาธิปไตยในชุมชนเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จำแนกสภาพส่วนบุคคล พบว่า กำนันและผู้ใหญ่บ้านที่มี เพศ ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง และการยกย่องเชิดชูเกียรติทางปกครองงานคนในเป็นกันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนกำนันและผู้ใหญ่ที่มีอายุและระดับการศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และ 3) แนวทางการพัฒนาบทบาทที่เหมาะสมของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมประชาธิปไตย ในชุมชนเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า หลักสิทธิ์เสรีภาพกำนันและผู้ใหญ่บ้านอำมายเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ควรมีความรู้ความเข้าใจในสิทธิเสรีภาพปฏิบัติตนเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานภาครัฐและไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพซึ่งกันและกัน หลักเหตุผลควรเป็นผู้รับฟังที่ดี มีการใช้เหตุผลในการตัดสินใจโดยยึดหลักอริยสัจ 4 ในการทำงาน หลักความเสมอภาคยึดความเท่าเทียมเป็นหลัก หลักการยึดเสียงข้างมากควรยึดหลัก การประนีประนอมสามารถส่งเสริมให้เสียงข้างมากเป็นเสียงที่มีคุณภาพควรสร้างโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น และสามารถติดต่างได้ หลังภราดรภาพ ควรปฏิบัติหน้าที่โดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ควรมีการปฏิบัติต่อกันเหมือนพี่น้อง และสนับสนุนให้ประชาชนมีโอกาสได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีน้ำใจเอื้ออาทรต่อกัน

ศิรินันท์ มุ่งหมาย (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทภาคประชาชนในการขับเคลื่อนภารกิจหมู่บ้านด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในเขตอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทภาคประชาชนในการขับเคลื่อนภารกิจหมู่บ้านด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในเขตอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทภาคประชาชนในการขับเคลื่อนภารกิจหมู่บ้านด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในเขตอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

จำนวน 397 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรทาโร่ ยามาเน่ และการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ดังนี้ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วย ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทภาคประชาชนในการขับเคลื่อนภารกิจหมู่บ้านด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในเขตอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทภาคประชาชนในการขับเคลื่อนภารกิจหมู่บ้านด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในเขตอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ได้แก่ วัฒนธรรมทางการเมือง การพัฒนาทางการเมือง ค่านิยมพื้นฐานทางการเมืองแบบประชาธิปไตย โดยมีคำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น 0.731 และสามารถร่วมกันพยากรณ์บทบาทภาคประชาชนในการขับเคลื่อนภารกิจหมู่บ้านด้านการส่งเสริมประชาธิปไตย ในเขตอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ได้ร้อยละ 5340 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ข้อเสนอแนะ ได้แก่ บทบาทในการขับเคลื่อนภารกิจหมู่บ้านแบบประชาธิปไตยต้องเป็นผู้ที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดี มีทัศนคติทางการเมืองและยึดมั่นในค่านิยมพื้นฐานทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

กรภัทร์ นามบุญเรือง (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของสตรีที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปและมีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองนครพนม ที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และที่เขตเลือกตั้งเทศบาลที่สังกัดต่างกัน รวมถึงข้อเสนอแนะกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สตรีที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และมีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองนครพนม จำนวน 389 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มอย่างโดยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ การสุ่มแบบอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนมโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านการเลือกตั้ง ด้านการเข้าฟังอภิปรายปราศรัยหาเสียงทางการเมือง และด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง 2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และเขตเลือกตั้งเทศบาลที่สังกัดต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะของสตรีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ปรากฏแต่ละด้านที่มีค่าความถี่สูงสุด ปรากฏ ดังนั้นสตรีควรติดตามข่าวสารทางการเมืองทางสื่อมวลชนอย่างสม่ำเสมอ

สตรีควรติดตามการเข้าฟังอภิปรายปราศรัยหาเสียงทางการเมืองบ่อย ๆ สตรีทุกคนควรสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ตนชอบ และควรตั้งกลุ่มสตรีต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียงอย่างจริงจัง

สมฤทัย ด่านซ้าย (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน และ3) รวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอ โพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และมีสิทธิ์เลือกตั้งในชุมชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง จำนวน 375 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 29 ข้อ มีระดับค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t – test, F-test โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ ผลการศึกษาพบว่า 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ดพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน และระดับน้อย 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง ด้านความเสมอภาค ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี และด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน จำแนกตาม เพศ และอายุ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษา และอาชีพ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด เรียงลำดับตามความถี่จากมากไปน้อยสามอับดับแรก ได้แก่ ควรให้สตรีมีความเสมอภาคในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองทุกระดับควรให้โอกาสสตรีแสดงความเห็นในการพัฒนาพรรคการเมืองที่ตนชอบ และสตรีควรมีโอกาสในการช่วยพรรคการเมืองที่ตนสนับสนุนในการรณรงค์หาเสียง

มัทนา ปิ่นลออ (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในตำบลดอนยาง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี 2) เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี และ 4) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในตำบลดอนยาง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่ม

ตัวอย่าง คือ สตรีที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป และมีส่วนร่วมทางการเมืองในตำบลดอนยาง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การทดสอบสมมติฐานจากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยใช้วิธีการแจกแจงความถี่ และพรรณนาความ ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในตำบลดอนยาง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในตำบลดอนยาง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในตำบลดอนยาง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ปัจจัยวัฒนธรรมทางการเมือง และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเมืองส่งผลให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 4) ข้อเสนอแนะและแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมือง เรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย

นพวรรณ นาสมตรอง (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบลปอพาน อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบลปอพาน อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบลปอพาน อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามและเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบลปอพาน อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มผู้นำสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบลปอพาน อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 153 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบลปอพาน อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดสามอันดับแรกคือ ด้านการไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง และด้านการรวมกลุ่มผลประโยชน์ ส่วนด้านที่น้อยที่สุดคือ การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ปัจจัยด้านอายุ และด้านระดับการศึกษา มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและมีข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ ด้านการไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง ควรไปใช้สิทธิ์ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง เพื่อให้คนอื่นเห็นเป็นตัวอย่างด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ควรติดป้ายประกาศเกี่ยวกับการเลือกตั้งให้ครอบคลุมทุกที่เพื่อดึงดูด ความสนใจให้ไปเลือกตั้ง ด้านการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ ให้รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น การแสดงความคิดเห็นอยู่ในขอบเขต และเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นได้ทุกคน ด้านการติดตามข่าวสาร

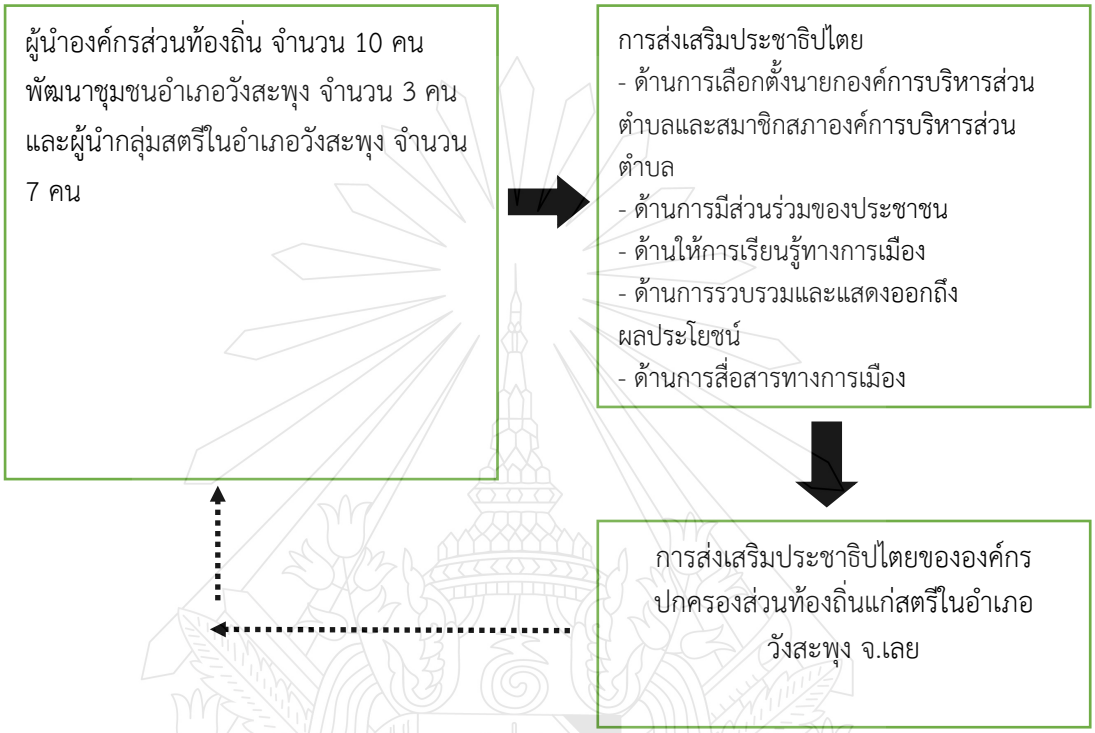
ชิตกานต์ จงวัชรสถิตย์ (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเข้ามาดำรงตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้านของสตรี กรณีศึกษา อำเภอเมืองสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้ผู้หญิงเข้ามาทำงานในตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ศึกษาและเปิดโอกาสเสนอแนะแนวทางทางทำให้

ผู้หญิงเข้ามาในตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมากขึ้น โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาจากการสัมภาษณ์กำนัน ผู้ใหญ่บ้านสตรีของอำเภอเมืองสุพรรณบุรีจำนวน 20 ท่าน ในเรื่องของปัจจัยที่เข้ามาดำรงตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ 1) ปัจจัยภายในด้านครอบครัว ส่งผลต่อการเข้ามาดำรงตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้านของสตรี อันเนื่องมาจากการสนับสนุนและมีความพร้อมจากครอบครัวเป็นพื้นฐาน คนในครอบครัวต้องมีความเข้าใจ เพราะเป็นอาชีพที่ต้องให้ความสำคัญกับประชาชนและต้องเป็นที่พึ่งให้ประชาชนได้ 2) ปัจจัยภายนอกด้านลักษณะงาน ด้านแรงจูงใจ และด้านการได้รับการยอมรับจากสังคมส่งผลต่อการเข้ามาดำรงตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้านของสตรี อันเนื่องมาจากมีลักษณะการทำงานที่ต้องทำงาน 24 ชั่วโมง ทำงานทุกวัน และไม่มีวันหยุดในการช่วยเหลือชาวบ้าน เพราะต้องการพัฒนาชุมชนให้ดีกว่าเดิม อยากพัฒนาหมู่บ้านให้เจริญขึ้น ใช้ตำแหน่งประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่ประสานได้ ให้ได้ประโยชน์กับชาวบ้าน เพื่อให้เกิดการยอมรับของลูกบ้านผู้อยู่อาศัย

จุฑาทิพชูมณี วรรณดีกุลภัทร (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในจังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในจังหวัดนครปฐม เปรียบเทียบปัจจัยส่วนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในจังหวัดนครปฐมและศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในจังหวัดนครปฐม ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานใช้สถิติ T-test และ F-test (One-Way ANOVA) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาพบว่า 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในจังหวัดนครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรมที่แสดงออกทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแบบประชาธิปไตย อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านเจตคติที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีตามวิถีประชาธิปไตย 2) ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแบบประชาธิปไตย พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในจังหวัดนครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับมาก อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ คือ การร่วมประชุมในชุมชน เพื่อร่วมรณรงค์ในการมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็น การรวมกลุ่มเล็กๆ ในชุมชน เพื่อแสดงความคิดเห็นในทางการเมือง มีส่วนร่วมในการร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ คือ มีส่วนร่วมในแสดงสิทธิออกเสียงเลือกตั้งและมีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรมกับกลุ่มทางการเมือง และ 3) ด้านเจตคติที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีตามวิถีประชาธิปไตย พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในจังหวัดนครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ คือ มีการเข้าร่วมพัฒนาความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอ และมีการเข้าร่วมทางการเมืองอย่างเสมอภาค อยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ คือ การเข้าร่วมพัฒนาเจตคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างเป็นประจำ มีการเข้าร่วมทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกันไม่แบ่งแยก มีการเข้าร่วมปลูกฝังเจตคติให้ลูกหลานเป็นประจำ และมีการเข้าร่วมทางการเมืองอย่างเสมอภาค

2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรี ในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

บทที่ 3
วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จ.เลย 2) เพื่อศึกษาผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย และ 3) เพื่อเสนอแนวทางในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) รูปแบบในการสัมภาษณ์แบบคำถามโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มาทำการศึกษาและวิเคราะห์ สังเคราะห์ โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้นำองค์กรส่วนท้องถิ่น จำนวน 10 คน พัฒนาชุมชนอำเภอวังสะพุง จำนวน 3 คน และผู้นำกลุ่มสตรีในอำเภอวังสะพุง จำนวน 7 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 20 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 เชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เลือกใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ จำนวน 20 คน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ส่วนที่ 2 สภาพการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จ.เลย จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย

1. ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย มีการส่งเสริมประชาธิปไตยให้แก่สตรีอย่างไรบ้าง

2. ท่านคิดว่าการมีส่วนร่วมของสตรีในการเลือกตั้งท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย เป็นอย่างไร

3. ท่านคิดว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีในด้านการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านให้การเรียนรู้ทางการเมือง ด้านการรวบรวมและแสดงออกถึงผลประโยชน์ และด้านการสื่อสารทางการเมือง อย่างไร อธิบายพอสังเขป

ส่วนที่ 3 ผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย

1. ท่านคิดว่าบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านใด ที่มีผลในการส่งเสริมให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด (ด้านการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านให้การเรียนรู้ทางการเมือง ด้านการรวบรวมและแสดงออกถึงผลประโยชน์ และด้านการสื่อสารทางการเมือง) อธิบายพอสังเขป

2. จากการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยให้กับสตรีในท้องถิ่นท่านคิดว่าการที่สตรีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมีผลต่อการบริหารจัดการทางการเมืองในพื้นที่หรือไม่ เพราะเหตุใด

3. ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จ.เลย มีอะไรบ้าง

4. ท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคใดที่นักการเมืองท้องถิ่นสตรีต้องเผชิญมากที่สุดในการลงสมัครการเมืองท้องถิ่น

ส่วนที่ 4 แนวทางในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย จำนวน 1 ข้อ ประกอบด้วย

ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย อย่างไรให้สตรีเข้ามามีบทบาททางการเมืองมากขึ้น

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาค้นคว้ารายละเอียดต่าง ๆ จากหนังสือ เอกสารทางวิชาการ ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย เพื่อกำหนดขอบเขตของการวิจัย

ขั้นที่ 2 ศึกษาหลักการสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย เพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ เพื่อความชัดเจนตามความมุ่งหมายของการวิจัย เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ และนำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา

ขั้นที่ 3 นำแบบสัมภาษณ์ ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ โครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ ความถูกต้องเที่ยงตรงของเนื้อหาภาษาที่ใช้และปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 4 นำแบบสัมภาษณ์ ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาพัฒนาและปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ เรื่อง การส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จ.เลย และเสนอแบบสัมภาษณ์ ต่ออาจารย์ปรึกษาเพื่อให้ข้อเสนอแนะ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 เชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

3.4.1.1 การวิจัยเอกสาร เอกสารที่จะใช้ในการวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

ก. เอกสารชั้นต้น (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ยังไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลโดยตรง โดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์ ผู้นำหญิงในภาคส่วนต่าง ๆ จำนวน 20 คน

ข. เอกสารชั้นรอง (Secondary Data) เป็นเอกสารที่มีการรวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ คือ การศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีการรวบรวมไว้ก่อนแล้ว ซึ่งสามารถนำมาใช้เพื่อเชื่อมโยงและก่อเกิดประโยชน์รวมถึงบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้

3.4.2 การสัมภาษณ์และการสำรวจ วิธีการสัมภาษณ์ที่จะใช้ในการวิจัยนี้มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์โดยอาศัยแนวการสัมภาษณ์ (Interview Guide) เป็นเครื่องมือในรูปแบบต่าง ๆ คือการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) เป็นการใช้แนวสัมภาษณ์เจาะลึก โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ (Key-Informants)

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) (แบบสัมภาษณ์) เน้นการบรรยายเป็นหลักและการสังเกตโดยตรง (Direct Observation) โดยเก็บข้อมูลจากบุคคลที่ได้เลือกสรรมาอย่างดีแล้ว นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อช่วยเสริมงานวิจัยเพราะเป็นคำตอบที่ค่อนข้างชัดเจนและหนักแน่น การสังเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย ดำเนินการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) มีขั้นตอน ดังนี้

1. การจัดแฟ้ม แยกแยะ และจัดหมวดหมู่ข้อมูลที่ได้
2. การนำข้อมูลที่ได้มาจัดหมวดหมู่ของข้อมูล
3. นำข้อมูลที่ได้จากการถอดเทป และการบันทึกภาคสนามมาอ่านหลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในภาพรวมของข้อมูลที่ได้ และพิจารณาประเด็นที่สำคัญ
4. นำข้อมูลกลับมาอ่านอีกครั้ง โดยละเอียดทุกบรรทัด และจึงตีความพร้อมทำการดึงข้อความหรือประโยคที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จ.เลย ที่มีหลักการสำคัญที่ต้องพิจารณา

5. นำข้อความหรือประโยคที่มีความหมายเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันมาไว้กลุ่มเดียวกัน โดยมีรหัสข้อมูลกำกับทุกข้อความหรือทุกประโยค แล้วจึงตั้งชื่อคำสำคัญ ซึ่งจะจัดเป็นทั้งกลุ่มใหญ่ (Themes) และกลุ่มย่อย (Sub - Theme) ที่อยู่ภายใต้ความหมายของกลุ่มใหญ่ ซึ่งกระบวนการดังกล่าว คือ การสร้างหัวข้อสรุปและกลุ่มหัวข้อสรุปแนวคิดในตัวข้อมูล โดยศึกษาทบทวนข้อมูลปฐมภูมิที่อยู่ในรูปข้อความทางภาษา (Textual Primary Data) ที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากแหล่งต่าง ๆ แล้วจึงนำข้อมูลดังกล่าวมาจำแนกออกเป็นส่วนย่อย (Breaking Down) ตามหน่วยความหมาย (Meaning Unit) หรือหน่วยวิเคราะห์ (Analysis Unit) ในระดับเบื้องต้น จากนั้นทำการกำหนดข้อความสั้น ๆ เพื่อใช้เป็นมโนทัศน์หรือหัวข้อสรุปแนวคิดที่สะท้อนความหมายสำคัญ ทั้งที่ปรากฏชัดแจ้ง และแฝงอยู่ในข้อมูลส่วนย่อยนั้น แล้วจึงนำหัวข้อสรุปแนวคิดที่มีความหมายคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันมาจัดเป็นกลุ่มหัวข้อสรุปแนวคิด (Conceptual Categories) ต่าง ๆ กลายเป็นหน่วยความหมายของข้อมูลที่มีขนาดใหญ่และมีระดับความเป็นธรรมมากขึ้น

6. ใช้การเขียนบรรยายสิ่งที่ค้นพบอย่างละเอียดและชัดเจน โดยจะไม่มีการนำทฤษฎีไปควบคุมปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งยกตัวอย่างคำพูดประกอบคำหลักสำคัญที่ได้ เพื่อแสดงความชัดเจนของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

มหามกุฏราชวิทยาลัย

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากงานวิจัยเรื่องการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) รูปแบบในการสัมภาษณ์แบบคำถามโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มาทำการศึกษาและวิเคราะห์สังเคราะห์ โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้นำองค์กรส่วนท้องถิ่น จำนวน 10 คน พัฒนาชุมชนอำเภอวังสะพุง จำนวน 3 คน และผู้นำกลุ่มสตรีในอำเภอวังสะพุง จำนวน 7 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 20 คน

ผลการวิจัย

4.1 สภาพการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

4.1.1 การส่งเสริมประชาธิปไตยให้แก่สตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลยในปัจจุบัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการส่งเสริม โดยการให้สิทธิกับสตรีในการแสดงความคิดเห็นในทุกมิติ เปิดโอกาสให้สตรีในการลงสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งต่าง ๆ ส่งเสริมให้สตรีเข้ารับการสมัครรับเลือกตั้งเท่าเทียมกับชาย มีการจัดกิจกรรมโครงการเพื่อพัฒนาศักยภาพแก่สตรีในทุก ๆ ด้าน สตรีได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้แสดงความคิดเห็นทางการเมือง สตรีเข้าร่วมประชุมและประชาคมในเวทีต่าง ๆ ในท้องถิ่น เข้าร่วมกำหนดแผนพัฒนาท้องถิ่น สตรีที่เป็นผู้นำได้นำเสนอปัญหาในชุมชนอย่างเข้าใจปัญหาและสตรีมีส่วนร่วมกันแก้ไขปัญหาสตรีเองในชุมชน (สัมภาษณ์ ผู้บริหาร ประธานสภา สมาชิกสภา วันที่ 1 มิถุนายน 2566)

นอกจากนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ได้จัดให้กลุ่มสตรีมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ส่งเสริมกลุ่มสตรีด้านกลุ่มอาชีพมีการพัฒนากลุ่มสตรีและเยาวชนในด้านต่าง ๆ ส่งเสริมให้ความร่วมมือสนับสนุนบทบาทหน้าที่สตรีกลุ่มต่าง ๆ สนับสนุนสตรีในการเป็นคณะกรรมการเลือกตั้งประจำหน่วย สตรีร่วมรณรงค์การเลือกตั้งกับทุกหน่วยงาน ประสานรณรงค์การจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน และกระตุ้นให้ทั้งสตรีลงรับสมัครรับเลือกตั้งทุกตำแหน่งเพื่อการพัฒนาในทุกมิติ ท้องถิ่นมีการบรรจุแผนงานส่งเสริมสตรีเสนอผู้บริหารและสภาเพื่อจัดทำแผนงานส่งเสริมทำการประชาสัมพันธ์ในช่องทางต่าง ๆ ให้สตรีได้รับรู้และส่งเสริมกระตุ้นให้สตรีได้เข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นสม่ำเสมอ (กลุ่มผู้นำสตรี วันที่ 1 มิถุนายน 2566)

ให้สิทธิกับสตรีในการแสดงความคิดเห็นในทุกมิติ ส่งเสริมด้านให้สตรีด้านการเมืองการรณรงค์การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ส่งเสริมสตรีมีส่วนร่วมในการเลือกตัวแทนในการเข้าร่วมประชุม

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ต่าง ๆ ส่งเสริมให้สตรีรณรงค์การออกไปใช้สิทธิ และสนับสนุนการสร้างงานสร้างอาชีพสตรีในตำบล สนับสนุนความรู้ด้านต่าง ๆ ให้กับสตรี

“.แต่มีอีกกลุ่มให้สัมภาษณ์ในทิศทางตรงข้ามดังนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการส่งเสริมประชาธิปไตยให้แก่สตรีมีการอบรมให้ความรู้แก่สตรีไม่เด่นชัดเท่าที่ควร ขาดการประชาสัมพันธ์ ทำไปตามภารกิจงาน ขาดการส่งเสริมอย่างเอาจริงเอาจัง สตรียังต้องการส่งเสริมในทุก ๆ ด้าน จะมีแต่กิจกรรมด้านการรณรงค์หาเสียงร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจสิทธิการและออกมาใช้สิทธิ เท่านั้น (สัมภาษณ์พัฒนาชุมชน ตัวแทนสตรี วันที่ 1 มิถุนายน 2566)

4.1.2 การมีส่วนร่วมของสตรีในการเลือกตั้งท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

การมีส่วนร่วมของสตรีในการเลือกตั้งท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย สตรีมีส่วนร่วมเป็นอย่างดี สตรีเป็นกระบอกเสียงสำคัญในการรณรงค์การเลือกตั้งในแต่ละครั้ง สตรีตื่นตัวและรู้บทบาทหน้าที่ของตนมากขึ้น สตรีให้ความสนใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่นจะเห็นได้ว่า มีนายก ผู้บริหาร สมาชิกสภา ที่เป็นสตรีจำนวนมากขึ้นมีการให้สิทธิเท่าเทียมกันมากขึ้น สตรีมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุก ๆ ด้าน ให้ความสนใจการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างดี เช่น การรณรงค์การเลือกตั้ง การเข้าร่วมกิจกรรมสำคัญ ๆ ทางการเมือง การเลือกตั้งท้องถิ่นสตรีตื่นตัวในการมาใช้สิทธิเลือกตั้งมากเมื่อเทียบกับผู้ชาย (สัมภาษณ์ ผู้บริหาร ประธานสภา สมาชิกสภา วันที่ 1 มิถุนายน 2566)

ในการเลือกตั้งทุกครั้งสตรีส่งตัวแทนเข้าร่วมการปฏิบัติหน้าที่ เช่น เป็นกรรมการเลือกตั้ง รณรงค์การเลือกตั้งหรือหาเสียงช่วยผู้สมัครที่ตนชอบ กลุ่มสตรีที่เป็นผู้นำชุมชนเข้าร่วมจัดกิจกรรมและแสดงความคิดเห็น สตรีมีบทบาทมากมีความกล้าแสดงออกมีความรู้และให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งท้องถิ่น สตรีสามารถสมัครรับเลือกตั้งได้เท่าเทียมผู้ชาย สตรีมีบทบาทต่อครอบครัวและชุมชน สตรีสามารถโน้มน้าวชักจูงคนในครอบครัวและชุมชนในการไปใช้สิทธิการเลือกตั้งต่าง ๆ สตรีเข้าใจปัญหาและความต้องการของคนในครอบครัวและชุมชนเป็นอย่างดี (สัมภาษณ์ กลุ่มผู้นำสตรี วันที่ 1 มิถุนายน 2566)

การมีส่วนร่วมของสตรีในการเลือกตั้งท้องถิ่น กลุ่มสตรีได้ช่วยประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง บางครั้งก็ช่วยผู้สมัครในการหาเสียง สตรีมีกลุ่มมีองกรช่วยกันทำงาน ปัจจุบันสตรีมีสิทธิมีเสียงแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้เทียบเท่ากับเพศชาย กล้าแสดงความคิดเห็นทางการเมืองมากขึ้น สตรีให้ความสนใจและตะหนักถึงความสำคัญในการเลือกตั้งรวมถึงมีสตรีบางส่วนเป็นตัวแทนในการทำงานในท้องถิ่นมากขึ้น (พัฒนาชุมชน ตัวแทนสตรี วันที่ 1 มิถุนายน 2566)

4.1.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีในด้านการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านให้การเรียนรู้ทางการเมือง ด้านการรวบรวมและแสดงออกถึงผล ประโยชน์และด้านการสื่อสารทางการเมือง

ด้านการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจากรายชื่อผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งสตรีมีการตื่นตัวไปใช้สิทธิมาก ด้านการมีส่วนร่วมสตรีให้ความสนใจและให้ความร่วมมือทุกกิจกรรมมากกว่าชาย เรียนรู้ได้เร็วและทราบถึงสิทธิและผลประโยชน์ตน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังเปิดโอกาสให้แก่สตรีมีบทบาททางการเมืองทัดเทียมกับชายทุกด้าน สตรีสามารถแสดงความคิดเห็นทุกกิจกรรมมีส่วนร่วมทุกด้านโดยเท่าเทียมกัน ซึ่งท้องถิ่นเป็นเวทีประชาธิปไตยระดับล่างที่ทุกเพศทุกวัย สามารถมีส่วนร่วมได้ทุกด้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่นโดยตรง เปิดโอกาสให้สตรีได้ลงสมัครนายก และสมาชิกสภา สตรีมีการลงสมัครมากขึ้นและได้ผู้นำสตรีมากขึ้นกว่าแต่ก่อน สตรียังเป็นกระบอกเสียงสำคัญในการรณรงค์ขับเคลื่อนทางการเมือง (สัมภาษณ์ ผู้บริหาร ประธานสภา สมาชิก วันที่ 1 มิถุนายน 2566)

สตรีสามารถประชาสัมพันธ์ในการประชุมเรื่องที่เกี่ยวข้องยกตัวอย่างเช่น การประชุม อสม การประชุมกลุ่มอาชีพ อบรมประชาธิปไตย ด้านการเรียนรู้ทางการเมืองสตรีมีบทบาทเรียนรู้เรื่องการปกครองเป็นผู้เสนอข้อมูลด้านต่าง ๆ ให้กับท้องถิ่น ช่วยในการพัฒนาได้ครบทุกด้าน รู้จักผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับ โครงการต่าง ๆ ของท้องถิ่นได้รับการตอบรับจากสตรีและประชาชนเป็นอย่างดี สตรีร่วมตัวกันเข้ามาเสนอโครงการ สตรีได้รับการยอมรับจากชุมชนมากขึ้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นการกระตุ้นและเปิดโอกาสให้สตรีได้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนสตรีเข้าร่วมรณรงค์ในการมาใช้สิทธิ สตรีมีการประชาสัมพันธ์ทางกลุ่มต่าง ๆ สตรีเข้าใจปัญหานำเสนอปัญหาได้เป็นอย่างดีเพราะสตรีมีความอ่อนโยน (สัมภาษณ์ผู้นำสตรี วันที่ 1 มิถุนายน 2566)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีในด้านการอบรมให้ความรู้ เรื่องแนวทางประชาธิปไตยให้กับสตรีในหมู่บ้านในท้องถิ่น มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิตามอำนาจหน้าที่ ท้องถิ่นคัดกรองคุณสมบัติผู้สมัครทางการเมือง มีการรณรงค์ให้ประชาชนไปเลือกตั้ง ท้องถิ่นมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์และเปิดโอกาสให้สตรีมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองที่ส่งเสริมประชาธิปไตย เช่น การสมัครเป็นผู้บริหาร สมาชิกสภา พนักงานสื่อสารทางการเมือง ผ่านช่องทางต่าง ๆ ทางจดหมายข่าว สื่อออนไลน์ หรือผ่านทางผู้แทนสตรี (สัมภาษณ์พัฒนาชุมชนและตัวแทนสตรี วันที่ 1 มิถุนายน 2566)

จากสภาพการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแกสตรีในอำเภอวังสะพุงจังหวัดเลยโดยสรุปผู้วิจัยพบว่าปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอวังสะพุงมีรูปแบบของการส่งเสริมประชาธิปไตยให้แก่สตรีหลากหลายด้าน เช่นด้านการเลือกตั้งท้องถิ่นได้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์และส่งเสริมความรู้ด้านการเลือกตั้งให้แก่สตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอวังสะพุงจังหวัดเลย

4.2 ผลการดำเนินงานปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

4.2.1 บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีผลในการส่งเสริมให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านให้การเรียนรู้ทางการเมือง ด้านการรวบรวมและแสดงออกถึงผลประโยชน์ และด้านการสื่อสารทางการเมือง

บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีผลในการส่งเสริมให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่โดยตรงที่จะส่งเสริมสตรีให้ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ สามารถพัฒนาตนเองและเข้าใจการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง ด้านการจัดกิจกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดให้มีกิจกรรมทางการเมือง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้นำเสนอปัญหาและแก้ปัญหาร่วมกัน สตรีเป็นกระบอกเสียงสำคัญในทางการเลือกตั้งและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการกระจายอำนาจส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการพัฒนาสตรีไม่ สตรีสามารถ กระตุ้นสตรีเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นให้เพื่อพัฒนาศักยภาพสตรี เรียนรู้ถึงผลประโยชน์ด้วย (สัมภาษณ์ ผู้บริหาร ประธานสภา สมาชิก วันที่สัมภาษณ์ 1 มิถุนายน 2566)

สตรีมีบทบาททุกด้านขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ตัวแทนสมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลเชิญกลุ่มสตรี และกลุ่มต่าง ๆ เข้าร่วมประชุมสภา ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง ของท้องถิ่น ล้วนเป็นสตรีส่วนใหญ่และเป็นกำลังสำคัญในการทำงาน มีส่วนร่วมในทุก ๆ ด้านไม่มุ่งเน้นด้านใดด้านหนึ่ง เปิดโอกาสให้สตรีได้ลงสมัครรับเลือกตั้ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการกระจายอำนาจลงในระดับล่าง ทำให้ประชาชนไม่ว่าเพศหญิงหรือชายสามารถเข้ามามีบทบาทในการบริหารหากมีศักยภาพเพียงพอและมีความสามารถเพียงพอ ปัญหาและอุปสรรคมีน้อยมาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะอาศัยการแก้ปัญหาร่วมกันถกปัญหาระดมความคิดเห็น และหาทางออกร่วมกันไม่ว่าจะเป็นด้านใด ๆ (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี วันที่ 1 มิถุนายน 2566)

บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังขาดงบประมาณในการส่งเสริมให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านบุคลากรที่ให้ความรู้ยังขาดแคลนมาก จึงทำให้สตรีไม่ได้รับความรู้เท่าที่ควร ด้านการให้ความร่วมมือกับองค์กรสตรียังคงไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร เนื่องจากปัญหาที่สตรีมีหน้าที่ ๆ ต้องทำหลายบทบาท ทางด้านครอบครัวและสังคมจึงทำให้สตรีไม่พร้อม ช่องทางในการสื่อสารของสตรียังไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากสตรีบางคนไม่ได้รับการส่งเสริมทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ สตรีจึงขาดเวทีในการแสดงความคิดเห็นขาดการเรียนรู้ทางด้านต่าง ๆ จะทำให้ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมในที่สุด

“...แต่มีผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4 5 มีความเห็นแตกต่างจากผู้ให้สัมภาษณ์ท่านอื่นว่าไม่ได้รับการส่งเสริมบทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลในการส่งเสริมให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากนัก เนื่องจากต้องวางตัวเป็นกลางทางการเมือง จึงไม่ค่อยได้เข้าไปมีส่วนร่วมเท่าที่ควร....” (สัมภาษณ์ พัฒนาชุมชนและตัวแทนสตรี วันที่ 1 มิถุนายน 2566)

4.2.2 การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยให้แก่สตรีในท้องถิ่น ให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมีผลต่อการบริการจัดการทางการเมืองในพื้นที่ ดังนี้

จากการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยให้กับสตรีในท้องถิ่น การที่สตรีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมีผลต่อการบริหารจัดการทางการเมืองในพื้นที่มาก เพราะสตรีที่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในการจัดทำแผนพัฒนาการเมืองท้องถิ่นร่วมกับผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ ผู้นำชุมชน เมื่อทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน ทำให้การพัฒนาท้องถิ่นสามารถพัฒนาไปได้ทุกด้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้สตรีมีส่วนในการตัดสินใจทางการเมืองการเลือกผู้นำสตรี การเลือกนายก สมาชิกสภา สตรีจะต้องใช้วิจารณญาณอย่างดี ในการเลือกผู้นำท้องถิ่น ท้องถิ่นมีการเสริมศักยภาพด้านการเรียนรู้ทางการเมือง ด้านการพัฒนาต่าง ๆ ของสตรี เช่น ด้านอาชีพ มีการส่งเสริมอาชีพ ทำให้สตรีมีรายได้มากขึ้น ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาสภาวะผู้นำของสตรี ให้สตรีกล้าคิด กล้าแสดงออกทางการเมือง ทำให้สตรีมีผู้สมัครลงรับเลือกทางการเมืองมากขึ้นและมีสตรีที่ได้รับการเลือกตั้งมากขึ้น สตรีที่เป็นผู้นำจะนำเสนอปัญหาต่างที่สตรีเสนอได้สมบูรณ์ครบถ้วน การส่งเสริมให้สตรีในท้องถิ่นมีอิทธิต่อการกำหนดนโยบายเลือกผู้นำต่าง ๆ ทำให้สตรีกระทำด้วยการสมัครใจ รับรู้สิทธิของตนรับรู้ขอบเขตในการเป็นประชาชนในระบบประชาธิปไตยที่ดี

“...แต่มีผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 2 4 มีความเห็นแตกต่างจากผู้ให้สัมภาษณ์ท่านอื่นว่าไม่ได้มีผลมาก เพราะขาดการส่งเสริมอย่างจริงจังสตรีเข้ามาเป็นผู้นำก็มีส่วนน้อย บทบาทต่อการบริทางการเมืองเลยน้อย....” (สัมภาษณ์ พัฒนาชุมชนและตัวแทนสตรี วันที่ 1 มิถุนายน 2566)

4.2.3 ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

พบว่าไม่ค่อยพบปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรี จะมีก็แต่ที่สตรียังต้องส่งเสริมด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ ให้มากขึ้น เพราะโลกปัจจุบันต้องอาศัยเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้าช่วยทำให้สตรียังด้อยในด้านนี้ และค่านิยมเดิมที่มองว่าสตรีเป็นเพศที่อ่อนแอ ไม่ควรทำงานทางการเมืองบ้าง ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมทำให้สตรีไม่กล้าแสดงความคิดหรือออกมร่วมกิจกรรมหรือลงสมัครรับเลือกตั้งเพราะคิดว่าไม่ผ่านแน่นอน (สัมภาษณ์ ผู้บริหาร ประธานสภา สมาชิก วันที่ 1 มิถุนายน 2566)

จากการสัมภาษณ์พบว่าสตรียังขาดความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ การไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ขาดเวทีในการแสดงออก ปัญหาการที่สตรีเองมีหน้าที่หลายด้านทั้งด้านครอบครัวและสังคมทำให้ทำงานได้ไม่เต็มที่ หรือผู้นำสตรีเองรับบทบาทหลายหน้าที่ จึงทำให้ทำงานได้ไม่ดีพอ ขาดการพบปะพูดคุยกันระหว่างสตรีและองค์กรที่ให้ความสนับสนุนสตรีไม่เข้มแข็งพอ สตรีขาดการพัฒนาหลาย ๆด้าน ทำให้สตรีไม่กล้าที่จะเสนอตัวเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งทำให้สัดส่วนผู้นำสตรียังน้อย และยังติดปัญหาด้านการยอมรับทางสังคมของสตรีที่ชายเป็นใหญ่ (สัมภาษณ์ กลุ่มผู้นำสตรี วันที่ 1 มิถุนายน 2566)

จากการสัมภาษณ์ ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่ากระบวนการในการส่งเสริมประชาธิปไตยยังไม่เด่นชัดไม่เป็นรูปธรรมมากเท่าที่ควรทำไปตามภารกิจงานเท่านั้น ด้านการให้ความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ยังไม่ค่อยให้ความร่วมมือขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดีและเข้าถึงกลุ่มสตรีและสตรียังขาดการพัฒนาหลาย ๆ ด้าน ทำให้สตรีไม่ได้รับการยอมรับอาจด้วยหรือด้วยจากค่านิยมที่ชายเป็นใหญ่ ให้ความไว้วางใจชายมากกว่า (สัมภาษณ์ นักพัฒนาชุมชน เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2566)

อุปสรรคที่พบในการส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรี ด้านการขาดความร่วมมือจากส่วนต่าง ๆ งบประมาณในการสนับสนุนมีน้อย การสื่อสารประชาสัมพันธ์ไม่เข้าถึงกลุ่มสตรี ด้านที่สตรีได้ที่เป็นผู้นำยังมีน้อยส่วนมากจะเป็นชายมากกว่าทำให้การนำเสนอปัญหาของสตรีไม่ได้รับการแก้ไข (สัมภาษณ์ (สัมภาษณ์ นักพัฒนาชุมชนและตัวแทนสตรี เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2566)

4.2.4 ปัญหาและอุปสรรคที่นักการเมืองท้องถิ่นสตรีต้องเผชิญมากที่สุดในการลงสมัครการเมืองท้องถิ่น

การสัมภาษณ์ปัญหาละอุปสรรคที่นักการเมืองท้องถิ่นสตรีต้องเผชิญคือ การได้รับความยอมรับจากสังคมน้อยกว่าชาย เนื่องจากค่านิยมเดิมมองว่าสตรีเป็นเพศที่อ่อนแอ มีหน้าที่หลักคือการดูแลครอบครัว ดังนั้นสตรีที่ลงรับสมัครนายก สมาชิก จึงมีน้อย ผลงานการทำงานที่ผ่านมาของสตรีเชิงประจักษ์ ส่วนมากจะเป็นด้านสังคมเสียมากกว่าด้านอื่นยังไม่เด่นชัด ปัญหาด้านการขาดงบประมาณที่จะมาสนับสนุนส่งเสริมสตรีทำให้เกิดการพัฒนาไม่เพียงพอ ปัญญาในตัวองค์กรหรือกลุ่มสตรีเองขาดความเข็มแข็ง (สัมภาษณ์ บริหาร ประธานสภา สมาชิกสภา วันที่ 1 มิถุนายน 2566)

จากการสัมภาษณ์อีกกลุ่มได้ให้คำตอบว่าปัญหาและอุปสรรคที่นักการเมืองสตรีเผชิญ เป็นในทิศทางเดียวกันกับกลุ่มแรก การที่สตรีได้รับการยอมรับจากสังคมน้อยกว่าชาย ค่านิยมที่มองว่าสตรีเป็นเพศที่อ่อนแอ เพิ่มมาคือครอบครัวต้องให้ความยินยอมพร้อมใจด้วยถึงจะสามารถทำงานทางการเมืองได้เต็มที่ และอีกอย่างคือการขาดทีมงานที่เข้มแข็งทำให้สตรีเมื่อเจอปัญหามักขาดกำลังใจในการทำงานทางการเมือง

“...แต่มีผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4 มีความเห็นแตกต่างจากผู้ให้สัมภาษณ์ท่านอื่นว่า ไม่มีปัญหาและอุปสรรค เพราะปัจจุบันนี้สตรีมีบทบาททางการเมืองมากขึ้น ได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้น สัดส่วนในการเข้ามาทำงานทางการเมืองมากขึ้น จึงทำให้มีตัวแทนสตรีที่เข้ามานำเสนอปัญหาของสตรีมากและตรงจุด (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี วันที่ 1 มิถุนายน 2566)

ปัญหาที่นักการเมืองสตรีต้องเผชิญในมุมมองอีกกลุ่ม ไม่ต่างจากสองกลุ่มที่ผ่านมามากนัก ค่านิยมที่ชายเป็นใหญ่ การไม่เท่าเทียมกับชาย ผู้หญิงควรอยู่กับเย้าเฝ้ากับเรือนมากกว่า สตรีขาดการส่งเสริมด้านต่าง ๆ สตรีไม่มีความกล้าแสดงออกขาดความมั่นใจในการทีจะลงการเมือง ขาดอุดมการณ์ทางการเมืองเนื่องจากไม่ได้รับการส่งเสริม และนักการเมืองหญิงในการลุงพื้นที่ห่างไกลจะมีความไม่สะดวกและอันตราย

“...แต่มีผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8 ให้ความเห็นแตกต่างจากผู้ให้สัมภาษณ์ท่านอื่นว่าไม่มีปัญหาและอุปสรรค เพราะนักการเมืองสตรีที่เข้ามารับตำแหน่งมีจำนวนมากขึ้น มีความรู้ความสามารถพอที่จะเป็นผู้นำ สตรีมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาได้ดี เพราะละเอียดอ่อน เข้าถึงและเข้าใจปัญหา จำนวนสตรีที่เข้ามาทำงานทางการเมืองก็เพิ่มมากขึ้นจากแต่ก่อน (สัมภาษณ์ พัฒนาชุมชนและตัวแทนสตรี วันที่ 1 มิถุนายน 2566)”

ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย โดยสรุปผู้วิจัยพบว่ายังขาดบุคลากรในการให้ความรู้แก่สตรีเช่นด้านการทางการเมืองรวมทั้งการไม่มีงบประมาณที่เพียงพอในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้กิจกรรมไปไม่ทั่วถึง และนอกจากนี้ยังมีปัญหาอุปสรรคที่เกิดกับตัวสตรีเอง เช่น ยังมีความคิดแบบดั้งเดิมที่คิดว่าการเมืองเป็นเรื่องของผู้ชายผู้หญิงไม่ควรเข้าไปเกี่ยวข้องกับการเมืองและผู้นำที่เป็นสตรีก็ไม่ค่อยถูกยอมรับจากบุคคลที่อยู่ในพื้นที่ ด้านการมีส่วนร่วมพบว่าปัญหาและอุปสรรคประชาชนยังให้ความร่วมมือไม่เท่าที่ควร เนื่องจากอาจจะมีการสื่อสารทางการเมืองที่ผิดพลาดและไม่ได้รับความรู้จากการส่งเสริมซึ่งสืบเนื่องจากการขาดงบประมาณ

4.3 แนวทางในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

มีแนวทางในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัด ให้สตรีเข้ามามีบทบาททางการเมืองมากขึ้น

4.3.1 ด้านการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

แนวทางในการส่งเสริมประชาธิปไตยของกลุ่มแรก เปิดโอกาสให้สตรีได้แสดงความคิดเห็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่ใกล้มากกับประชาชน สตรีสามารถแสดงความคิดเห็นปัญหาต่าง ๆผ่านท้องถิ่น ท้องถิ่นยังประชาสัมพันธ์ให้สตรีเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มีเวทีต่าง ๆ ให้สตรีได้แสดงออก มีกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเมืองด้านการรณรงค์หาเสียง พัฒนาให้ความรู้ด้านต่างให้กับสตรี ให้สตรีได้รับรู้บทบาทหน้าที่มีความรู้มากขึ้นกล้าแสดงออกมาขึ้น มีความมั่นใจที่จะลงรับสมัครเลือกตั้งเป็นตัวแทนของสตรีในการแก้ไขปัญหา (สัมภาษณ์ ผู้บริหาร สมาชิกสภา วันที่ 1 มิถุนายน 2566)

ด้านกลุ่มที่ทำงานประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวว่า ท้องถิ่นต้องบรรจุโครงการในการส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีและประชาชนไว้เพื่อเสนอสภาเข้าแผนไว้ ท้องถิ่นให้ความรู้แก่สตรี จัดกิจกรรมที่เกี่ยวการส่งเสริมให้สตรีได้มีบทบาททุกตำแหน่ง กระตุ้นให้สตรีได้สนใจการเลือกตั้งอยากเข้ามามีบทบาทในการพัฒนา ปลูกจิตสำนึกประชาธิปไตยรู้บทบาทหน้าที่รู้สิทธิประโยชน์ที่ควรจะได้รับ พร้อมเปิดโอกาสให้สตรีได้ลงสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งต่าง ๆ (สัมภาษณ์ กลุ่มผู้นำสตรี วันที่ 1 มิถุนายน 2566)

การจะส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์องค์ปกครองส่วนท้องถิ่นให้สตรีในอำเภอวังสะพุงควรเปิดโอกาสให้สตรีได้แสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นของสตรีในด้านต่าง ๆ ส่งเสริมให้สตรีเข้ามาส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง สนับสนุนส่งเสริมให้สตรีมีความรู้ทางด้านต่าง ๆ ให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่สิทธิพึงมีของสตรีมากขึ้น ตลอดจนส่งเสริมอุดมการณ์ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ส่งเสริมให้สตรีได้ลงสมัครรับเลือกตั้งทางการเมือง เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่ครบทุกด้าน ท้องถิ่นควรมีเวทีให้สตรีได้แสดงความคิดเห็นประชาสัมพันธ์ให้สตรีรับทราบทุกครั้งให้เข้าร่วมกิจกรรม ส่งเสริมสนับสนุนให้สตรีได้เข้ามามีบทบาททางการบริหารระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับสูงเพื่อแก้ไขปัญหาให้กับสตรี (สัมภาษณ์ พัฒนาชุมชน ตัวแทนสตรี วันที่ 1 มิถุนายน 2566)

4.3.2 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

ส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ เน้นที่วัตถุประสงค์เป็นสำคัญ การส่งเสริมให้สตรีได้ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมการรณรงค์หาเสียง กิจกรรมที่ทางราชการจัดขึ้น หรือชุมชนจัดขึ้นประชาสัมพันธ์ให้สตรีได้เข้าร่วมกิจกรรมทุกกิจกรรม จัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ให้ประชาชนยึดหลักประชาธิปไตย ให้สิทธิในการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกทางการเมืองภายใต้กรอบ กระตุ้นจิตสำนึกในการรักท้องถิ่นร่วมพัฒนาท้องถิ่นของตน (สัมภาษณ์ บริหาร สมาชิกสภา วันที่ 1 มิถุนายน 2566)

ส่งเสริมการเรียนรู้ทางการเมืองเรียนรู้สังคมที่ตนเองอยู่ กระตุ้นให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการเมือง กระตุ้นให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมผ่านการประชาสัมพันธ์ช่องทางต่าง ๆ จัดให้มีเวทีแสดงความคิดเห็น เวทีประชนคม เวทีประชุมต่าง ๆ เพื่อรับฟังปัญหา ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีบทบาททางการเมืองต่าง เช่น การรณรงค์หาเสียง ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มองค์กรสตรี (สัมภาษณ์ กลุ่มผู้นำสตรี วันที่ 1 มิถุนายน 2466)

ท้องถิ่นควรจัดเวทีให้สตรีได้แสดงความคิดเห็น เพิ่มช่องทางการแสดงความคิดเห็น ส่งเสริมให้สตรีได้เรียนรู้บทบาทหน้าที่ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ให้สตรีได้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น เสริมศักยภาพด้านต่าง ๆ ให้สตรี จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึง การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ต้องเข้าถึงโดยง่าย การประชาสัมพันธ์ต้องเข้าถึงครอบคลุมด้วย การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ก็สำคัญในการส่งเสริมประชาธิปไตย กระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมกิจกรรมชุมชนให้เกียรติและยอมรับ รวมทั้งสร้างโอกาสให้กับสตรีได้มีบทบาทมีส่วนร่วมในเวทีต่าง ๆ (สัมภาษณ์ พัฒนาชุมชนและตัวแทนสตรี วันที่ 1 มิถุนายน 2566)

4.3.3 ด้านให้การเรียนรู้ทางการเมือง

ด้านการเรียนรู้ทางการเมือง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับสตรีด้านบทบาทหน้าที่ ด้านอาชีพ ด้านความเท่าเทียมทางเพศ ฝึกอบรมให้ความรู้ต่าง ๆ ที่ถูกต้องตามระบอบประชาธิปไตยร่วมกับส่วนงานภาครัฐอื่น ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (สัมภาษณ์ กลุ่มผู้นำสตรี วันที่ 1 มิถุนายน 2566)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการตั้งงบประมาณจัดทำโครงการให้ความรู้แก่ประชาชนด้านการเรียนรู้ทางการเมือง จัดเวทีสัมมนาทางการเมือง ให้ความรู้การบริหารจัดการระบบท้องถิ่น จัดให้

สตรีส่งตัวแทนเข้าร่วมกิจกรรมทุกกิจกรรมทางการเมืองเพื่อเพิ่มวิสัยทัศน์และอุดมการณ์ทางการเมือง (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี วันที่ 1 มิถุนายน 2566)

การให้ความรู้ด้านแก่สตรี การจัดกิจกรรม อบรม ด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องจริงจัง เพื่อพัฒนาศักยภาพ พัฒนาบทบาทของสตรี พัฒนาจิตสำนึกทางอุดมการณ์ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย การประชาสัมพันธ์และการรับฟังความคิดเห็นต้องสะดวกทุกช่องทาง สื่อประชาสัมพันธ์ที่ทันสมัยผ่านช่องทางต่าง ๆ ให้ครอบคลุมทั่วถึงกลุ่มสตรี เพิ่มการพัฒนาด้านต่าง ๆ ให้สตรีเป็นสิ่งสำคัญที่สตรีจะพัฒนาศักยภาพของสตรีให้เกิดการกล้าคิดกล้าทำกล้าตัดสินใจทำงานต่าง ๆ เพื่อชุมชน (สัมภาษณ์ พัฒนาชุมชนและตัวแทนสตรี วันที่ 1 มิถุนายน 2566)

4.3.4 ด้านการรวบรวมและแสดงออกถึงผลประโยชน์

ด้านการรวบรวมและสตรีออกถึงผลประโยชน์ สตรีมีความเข้าใจในบทบาทมากพอควร สังเกตจากเข้าร่วมกิจกรรม จัดตั้งศูนย์แสดงความคิดเห็นในชุมหรือหน่วยงานรัฐเพื่อรับฟังปัญหาความต้องการ ความเดือดร้อนของบประชาชน (สัมภาษณ์ ผู้บริหาร สมาชิกสภา วันที่ 1 มิถุนายน 2566)

จากการที่สตรีมีส่วนร่วมทุกครั้งที่ท้องถิ่นได้จัดให้ แสดงว่าสตรีทราบบทบาทและหน้าที่ สตรีเรียนรู้เร็วและนำเสนอปัญหาได้ตรงสตรีมีการแก้ไขปัญหาร่วมกันได้ดี (สัมภาษณ์ กลุ่มผู้นำสตรี วันที่ 1 มิถุนายน 2566)

เปิดช่องทางรับฟังความคิดเห็นของสตรี จัดตั้งกลุ่มองค์กร เปิดเวทีให้สตรีได้ร่วมกิจกรรมและแสดงความคิดเห็น ส่งเสริมความรู้ให้กลุ่มต่าง ๆ สร้างการรับรู้ทางการเมืองที่ถูกต้อง ในการทำงานทางการเมืองหรืองานต่าง ๆ ต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนตรวจสอบได้ และให้ประชาชน สตรีตรวจสอบได้ เน้นการทำเพื่อประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก แบ่งปันประโยชน์กันตามความเหมาะสมและสมควร (สัมภาษณ์ พัฒนาชุมตัวแทนสตรี วันที่ 1 มิถุนายน 2566)

4.3.5 ด้านการสื่อสารทางการเมือง

ท้องถิ่นจัดให้มีช่องทางการสื่อสารทางการเมืองเน้นเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทันต่อเหตุการณ์บ้านเมือง มีกลุ่มตัวแทนสตรีเป็นตัวกลางในการสื่อสารอีกทาง สตรีส่วนใหญ่มีบทบาทมากในการแสดงออก ไม่ว่าจะผ่านกลุ่มต่าง ๆ กิจกรรมต่าง ๆ สตรีมีการศึกษาทางการเมืองผ่านกิจกรรมผ่านเวทีท้องถิ่นจัดให้ สตรีมีการแสดงออกแลกเปลี่ยนเรียนรู้สื่อสารกันผ่านกิจกรรมที่จัดขึ้น มีการตั้งกลุ่มไลน์สื่อสารกัน มีการเปิดช่องทางรับฟังความคิดเห็นจากสตรีในชุมชน และสถานที่ราชการ (สัมภาษณ์ กลุ่มผู้นำสตรี วันที่ 1 มิถุนายน 2566)

เปิดช่องทางหลายๆช่องทางให้สตรีได้เข้าถึงบริการ สตรีมีการเรียนรู้มีการจัดกลุ่มเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ท้องถิ่นส่งเสริมเทคโนโลยีใหม่ๆ ให้ชุมชน สตรีได้ทันต่อเหตุการณ์ สตรีมีการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นด้านสื่อหอกระจายข่าว กลุ่มไลน์ จดหมายข่าว ท้องถิ่นเปิดโอกาสให้สตรีเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมือง เช่น การรณรงค์ประชาสัมพันธ์เลือกตั้ง สตรีมีการสื่อสารทางการเมืองผ่านกลุ่มต่าง ๆ ผ่านไลน์ และสื่อโซเชียลต่าง ๆ มีการจัดตั้งกลุ่ม

เครือข่ายต่าง ๆ ในการทำกิจกรรมทางการเมือง ด้านกิจกรรมที่ท้องถิ่นจัดให้สตรีให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และเรียนรู้สื่อสารกันได้เร็ว(สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี วันที่ 1 มิถุนายน 2566)

เปิดช่องทางรับฟังความคิดเห็นของสตรี จัดตั้งกลุ่มสตรีในการประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ ส่งเสริมเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการประชาสัมพันธ์ให้สตรีได้รับข้อมูลข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์ เพิ่มช่องทางให้สตรีได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองให้ง่ายขึ้น ส่งเสริมทัศนคติที่ดีทางการเมืองแก่สตรี เปิดโอกาสให้สตรีได้ร่วมกิจกรรมทางการเมืองเพื่อใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจในการเลือกผู้นำ ส่งเสริมให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ส่งเสริมช่องทางการรับรู้ข่าวสารให้สตรีได้ข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์ (สัมภาษณ์ พัฒนาชุมชนตัวแทนสตรี วันที่ 1 มิถุนายน 2566)

แนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุงจังหวัดเลยจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมด้านกิจกรรมการจัดเวทีให้ความรู้แก่สตรีจะทำให้สตรีเกิดการมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้นนอกจากนี้ยังควรจะต้องส่งเสริมการเรียนรู้ทางการเมือง จัดเวทีให้มีการแสดงออกในที่สาธารณะและมีการร่วมกิจกรรมกับภาครัฐนอกจากนี้ควรที่จะส่งเสริมด้านการให้ความรู้เรื่องของการรวบรวมและแสดงออกถึงผลประโยชน์ เช่น การรักการรักษาสาธารณะสมบัติ การมีงบประมาณเข้ามาส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรเพื่อที่จะให้นำไปส่งเสริมสตรีอีกทางหนึ่งและด้านการสื่อสารทางการเมืองก็ควรส่งเสริมให้มีการรับรู้วิเคราะห์ข่าวปลอมมีการรับรู้ที่หลากหลาย ด้านมีเวทีให้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางการเมืองเป็นต้น

4.4 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากงานวิจัยเรื่องการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

4.4.1 สภาพการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย มีการส่งเสริมประชาธิปไตยให้แก่สตรีทุกด้าน สามารถทำให้สตรีเข้าใจถึงการไปใช้สิทธิเลือกตั้งง่ายขึ้นและไปใช้สิทธิมากขึ้น สามารถส่งเสริมให้สตรีเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมืองได้เป็นอย่างดี เช่น การรณรงค์ให้ประชาชนไปสิทธิ์ การฝึกอาชีพ หรือกิกรรมจิตอาสา สตรีให้ความสนใจและเข้าร่วมมาก ส่งเสริมสตรีในด้านต่างให้สตรีมีความรู้ทางการเมืองและด้านอื่น ๆ เพื่อพัฒนาสตรีให้ครบทุกด้าน ส่งเสริมให้เวทีต่าง ๆ ให้สตรีแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันมีการสื่อสารกันผ่านกลุ่ม ประสานกันผ่านช่องทางต่าง ๆ ทั้งที่จัดตั้งเองหรือหน่วยงานรัฐประสานให้ มีการจัดตั้งกลุ่มและเลือกผู้นำเพื่อเป็นตัวแทนนำเสนอปัญหาสตรีจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับผู้นำท้องที่ ท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นๆ สตรียุคใหม่รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองมากขึ้นมีบทบาททางการเมืองมากขึ้นสามารถพิจารณาเลือกตัวผู้แทนที่มีคุณสมบัติครบเป็นปากเป็นเสียงแทน มีตัวแทนสตรีที่ได้รับการเลือกตั้งจากเวทีการเมือง

มากขึ้นเมื่อเทียบจากแต่ก่อน สตรีไดรับการยอมรับจากสังคมมากขึ้น ทำให้การพัฒนาในท้องถิ่นสามารถพัฒนาได้ครบทุกมิติ

4.4.2 ผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกับประชาชนมีบทบาทหน้าที่โดยตรงที่จะส่งเสริมด้านต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน การส่งเสริมสตรีด้านการเลือกตั้ง นายก สมาชิกาภา ตำแหน่งอื่น ๆ สตรีให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมที่ท้องถิ่นจัดให้ มีการรณรงณ์หาเสียช่วยผู้สมัคร รณรงค์ให้คนออกไปใช้สิทธิ เป็นกรรมการเลือกตั้ง สตรีเป็นเพศที่อ่อนโอนสามารถโน้มน้าวคนในครอบครัวคนในชุมชนได้เป็นอย่างดีแต่จำนวนผู้นำสตรีทางการเมืองยังมีสัดที่น้อยมากเมื่อเทียบกับชาย ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง สตรีให้ความสนใจกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ภาครัฐและท้องถิ่นจัดขึ้น สตรีให้สนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการต่าง ๆ เช่น การฝึกอาชีพ อบรมรมการเลือกตั้ง สตรีจะมาด้วยจิตอาสา มีการส่งตัวแทนเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง การนำเสนอปัญหา แต่กลุ่มเป้าหมายมักจะเป็นกลุ่มเดิมที่มาด้วยจิตอาสา ขาดงบประมาณและบุคคลกรที่มีความสามารถมาพัฒนาสตรี สตรีที่มีความสามารถในการบริหารมีมากแต่ยังติดค่านิยมเดิมที่ประชาชนยังให้ความมั่นใจในตัวผู้นำชายมากกว่าโดยเฉพาะทาวชนบท สตรีมีการจัดตั้งกลุ่มจัดตั้งองค์กร เลือกผู้นำในการแทนตัวแทนนำเสนอปัญหาของสตรี สตรีมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันจากกิจกรรมของกลุ่ม หรือ จากภาครัฐจัดให้ แต่ยังมีการเลือกที่รักเลือกทำงานกับกลุ่มที่มีความคิดเดียวกัน มีการแบ่งฝักฝ่ายอยู่ สตรีในปัจจุบันมีการพัฒนามากขึ้นทราบถึงบทบาทหน้าที่ของสตรีเองเป็นอย่างดี มีการเปิดช่องทางรับฟังความเห็น รับฟังปัญหาและเรื่องร้องเรียน สตรีสามารถนำเสนอปัญหาได้ครบทุกด้าน สตรีมีการรับฟังข้อมูลข่าวสารจากการผ่านหนังสือ สื่อ ผู้นำชุมชน และเทคโนโลยีสมัยใหม่ แต่มีสตรีบางส่วนยังไม่ให้ความสนใจและยังขาดพัฒนาด้านเทคโนโลยีทางการสื่อสารทำให้ติดตามข่าวสารได้ไม่ทัน

4.4.3 แนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เปิดโอกาสให้สตรีได้แสดงความคิดเห็น มีเวทีให้สตรีได้แสดงออก สตรีเป็นเพศที่ละเอียดอ่อนมีความช่างสังเกตใส่ใจต่อปัญหาและมองปัญหา ส่งเสริมให้สตรีได้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ตนอยู่ จัดตั้งกลุ่มสตรีเพื่อการประสานงานและมีเครือข่าย จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้สตรีได้พัฒนาครบทุกด้าน ให้ความรู้และปลูกสำนึกในการเป็นประชาชนในระบอบประชาธิปไตย กระตุ้นให้สตรีอยากลงสมัครเป็นตัวแทนประชาชนเพื่อการบริหารที่ครบทุกมิติ สตรีเข้าใจบทบาทหน้าที่ได้ดี นักการเมืองที่เป็นสตรีจะไม่ค่อยมีเรื่องถูกร้องเรียน เพราะสตรีเป็นเพศที่อ่อนโยนรอบครอบ ควรมีการเปิดรับฟังความคิดเห็นผ่านหลายๆช่องทาง ให้สตรีได้นำเสนอความต้องการปัญหา การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารควรเข้าถึงกลุ่มและครอบคลุมทุกด้าน รวมทั้งควรเป็นข้อมูลที่เป็นความจริงทันสมัย

บทที่ 5
สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยทำการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมือง แนวคิดเกี่ยวกับบทบาททางเพศ แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาประชาธิปไตย ข้อมูลทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้เครื่องมือวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้นำองค์กรส่วนท้องถิ่น จำนวน 10 คน พัฒนาชุมชนอำเภอวังสะพุง จำนวน 3 คน และผู้นำกลุ่มสตรีในอำเภอวังสะพุง จำนวน 7 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน ผู้ศึกษาวิจัยจะนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ มานำเสนอโดยจะจำแนกการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วนคือ สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

1) สภาพการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย พบว่าปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอวังสะพุงมีรูปแบบของการส่งเสริมประชาธิปไตยให้แก่สตรีหลากหลายด้าน เช่นด้านการเลือกตั้งท้องถิ่นได้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์และส่งเสริมความรู้ด้านการเลือกตั้งให้แก่สตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ในด้านการอบรมให้ความรู้เรื่องแนวทางประชาธิปไตยให้กับสตรีในหมู่บ้านในท้องถิ่น มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิตามอำนาจหน้าที่ ท้องถิ่นคัดกรองคุณสมบัติผู้สมัครทางการเมือง มีการรณรงค์ให้ประชาชนไปเลือกตั้ง ท้องถิ่นมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์และเปิดโอกาสให้สตรีมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองที่ส่งเสริมประชาธิปไตย เช่น การสมัครเป็นผู้บริหาร สมาชิกสภา พนักงาน สื่อสารทางการเมือง ผ่านช่องทางต่าง ๆ ทางจดหมายข่าว สื่อออนไลน์ หรือผ่านทางผู้แทนสตรี ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย พบว่า ยังขาดบุคลากรในการให้ความรู้แก่สตรีเช่นด้านการทางการเมืองรวมทั้งการไม่มีงบประมาณที่เพียงพอในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้กิจกรรมไปไม่ทั่วถึงและนอกจากนี้ยังมีปัญหาอุปสรรคที่เกิดกับตัวสตรีเอง เช่น ยังมีความคิดแบบดั้งเดิมที่คิดว่าการเมืองเป็นเรื่องของผู้ชายผู้หญิงไม่ควรเข้าไปเกี่ยวข้องกับการเมืองและผู้นำที่เป็นสตรีก็ไม่ค่อยถูกยอมรับจากบุคคลที่อยู่ในพื้นที่ ด้านการมีส่วนร่วมพบว่าปัญหาและอุปสรรคประชาชน

ยังให้ความร่วมมือไม่เท่าที่ควร เนื่องจากอาจจะมีการสื่อสารทางการเมืองที่ผิดพลาดและไม่ได้รับความรู้จากการส่งเสริมซึ่งสืบเนื่องจากการขาดงบประมาณ

3) แนวทางในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย พบว่า แนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุงจังหวัดเลยจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมด้านกิจกรรมการจัดเวทีให้ความรู้แก่สตรีจะทำให้สตรีเกิดการมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้นนอกจากนี้ยังควรจะต้องส่งเสริมการเรียนรู้ทางการเมือง จัดเวทีให้มีการแสดงออกในที่สาธารณะและมีการร่วมกิจกรรมกับภาครัฐนอกจากนี้ควรที่จะส่งเสริมด้านการให้ความรู้เรื่องของการรวบรวมและแสดงออกถึงผลประโยชน์ เช่น การรักการรักษาสาธารณะสมบัติ การมีงบประมาณเข้ามาส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรเพื่อที่จะให้นำไปส่งเสริมสตรีอีกทางหนึ่งและด้านการสื่อสารทางการเมืองก็ควรส่งเสริมให้มีการรับรู้วิเคราะห์ข่าวปลอมมีการรับรู้ที่หลากหลายด้านมีเวทีให้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางการเมือง ควรมีการเปิดรับฟังความคิดเห็นผ่านหลายๆช่องทางให้สตรีได้นำเสนอความต้องการปัญหา การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารควรเข้าถึงกลุ่มและครอบคลุมทุกด้าน รวมทั้งควรเป็นข้อมูลที่เป็นความจริงทันสมัย

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย” มีข้อค้นพบที่นำเสนอการอภิปรายผลได้ดังนี้

1) สภาพการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอวังสะพุงมีบทบาทในการส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีในด้านการอบรมให้ความรู้ เรื่องแนวทางประชาธิปไตยให้กับสตรีในหมู่บ้านในท้องถิ่น มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิตามอำนาจหน้าที่ ท้องถิ่นคัดกรองคุณสมบัติผู้สมัครทางการเมือง มีการรณรงค์ให้ประชาชนไปเลือกตั้ง ท้องถิ่นมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์และเปิดโอกาสให้สตรีมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองที่ส่งเสริมประชาธิปไตย เช่น การสมัครเป็นผู้บริหาร สมาชิกสภา พนักงาน สื่อสารทางการเมือง ผ่านช่องทางต่าง ๆ ทางจดหมายข่าว สื่อออนไลน์ หรือผ่านทางผู้แทนสตรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาสนอง ปจฺโจปการ และมานิตย์ แขวงเมือง (2562)** ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ในเขตตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร มี ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นการพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้าน การเลือกตั้ง ด้านการแสดงออกของประชาชน ด้านการเสนอความคิดเห็น ด้านการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรม องค์กร และด้านการจัดตั้งและรวมกลุ่มผลประโยชน์ตามลำดับ 2) แนวทางการพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร มีดังนี้ 2.1) ด้านการเลือกตั้ง เสนอว่า ควรไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง และ

ตรวจสอบ ผู้ลงสมัครเพื่อ ไม่ให้เกิดการทุจริต 2.2) ด้านการเสนอความคิดเห็นเสนอว่าควรเข้าร่วมเสนอความคิดเห็นในเวทีประชาคม ของตำบลทุกครั้งเมื่อมีโอกาส และควรเข้าร่วมรับฟังการประชุมและเสนอความคิดเห็น 2.3) ด้านการจัดตั้งและรวมกลุ่มผลประโยชน์ เสนอว่า ควรชักชวนคนในชุมชนรวมตัวกัน จัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ เพื่อทำกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ส่วนรวม 2.4) ด้านการแสดงออกของประชาชนเสนอว่า ควรเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เทศบาลจัดขึ้น เช่น การฝึกอบรมอาชีพ กิจกรรมวันพ่อและควรชักชวนญาติให้เข้าร่วมกิจกรรม และ 2.5) ด้านการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร เสนอว่า ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นกับหน่วยงานรัฐ และควรเป็นตัวแทนของประชาชน เพื่อตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **จรุงทิพย์ คิดอ่าน (2562)** ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับนักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นเพศหญิงของเทศบาล ตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่าระดับการยอมรับนักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นเพศหญิงของเทศบาลตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก คือ คุณลักษณะทางด้านคุณธรรมจริยธรรม รองลงมาคือ คุณลักษณะด้านการบริหาร คุณลักษณะทางด้านพฤติกรรม คุณลักษณะด้านความคิด คุณลักษณะทางด้านความรู้ และคุณลักษณะด้านจิตใจ ตามลำดับ การยอมรับนักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นเพศหญิงของเทศบาล ตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง จำแนกตาม เพศ อายุระดับการศึกษา อาชีพ และตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม มีผลต่อการยอมรับนักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นเพศหญิง ทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ยกเว้นด้านคุณลักษณะทางด้านความรู้

2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ในด้านการอบรมให้ความรู้เรื่องแนวทางประชาธิปไตยให้กับสตรีในหมู่บ้านในท้องถิ่น มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิตามอำนาจหน้าที่ ท้องถิ่นคัดกรองคุณสมบัติผู้สมัครทางการเมือง มีการรณรงค์ให้ประชาชนไปเลือกตั้ง ท้องถิ่นมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์และเปิดโอกาสให้สตรีมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองที่ส่งเสริมประชาธิปไตย เช่น การสมัครเป็นผู้บริหาร สมาชิกสภา พนักงาน สื่อสารทางการเมือง ผ่านช่องทางต่าง ๆ ทางจดหมายข่าว สื่อออนไลน์ หรือผ่านทางผู้แทนสตรี ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย พบว่า ยังขาดบุคลากรในการให้ความรู้แก่สตรี เช่น ด้านการทางการเมืองรวมทั้งการไม่มีงบประมาณที่เพียงพอในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้กิจกรรมไปไม่ทั่วถึงและนอกจากนี้ยังมีปัญหาอุปสรรคที่เกิดกับตัวสตรีเอง เช่น ยังมีความคิดแบบดั้งเดิมที่คิดว่าการเมืองเป็นเรื่องของผู้ชายผู้หญิงไม่ควรเข้าไปเกี่ยวข้องกับการเมืองและผู้นำที่เป็นสตรีก็ไม่ค่อยถูกยอมรับจากบุคคลที่อยู่ในพื้นที่ ด้านการมีส่วนร่วมพบว่าปัญหาและอุปสรรคประชาชนยังให้ความร่วมมือไม่เท่าที่ควร เนื่องจากอาจจะมีการสื่อสารทางการเมืองที่ผิดพลาดและไม่ได้รับความรู้จากการส่งเสริมซึ่งสืบเนื่องจากการขาดงบประมาณ

3) แนวทางในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย พบว่า การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมด้านกิจกรรมการจัดเวทีให้ความรู้แก่สตรีจะทำให้สตรีเกิดการมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้นนอกจากนี้ยังควรจะต้องส่งเสริมการเรียนรู้ทางการเมือง จัดเวทีให้มีการแสดงออกในที่สาธารณะและมีการร่วมกิจกรรมกับภาครัฐนอกจากนี้ควรที่จะส่งเสริมด้านการให้ความรู้เรื่องของการรวบรวมและแสดงออกถึงผลประโยชน์ เช่น การรักการรักษาสาธารณะสมบัติ การมีงบประมาณเข้ามาส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรเพื่อที่จะให้นำไปส่งเสริมสตรีอีกทางหนึ่งและด้านการสื่อสารทางการเมืองก็ควรส่งเสริมให้มีการรับรู้วิเคราะห์ข่าวปลอมมีการรับรู้ที่หลากหลาย ด้านมีเวทีให้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางการเมือง ควรมีการเปิดรับฟังความคิดเห็นผ่านหลายๆช่องทาง ให้สตรีได้นำเสนอความต้องการปัญหา การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารควรเข้าถึงกลุ่มและครอบคลุมทุกด้านรวมทั้งควรเป็นข้อมูลที่เป็นความจริงทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **กิติญา มุขสมบัติ (2560)** ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นสตรีไทยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ ผลการวิจัยพบว่า พบว่า 1) นักการเมืองท้องถิ่นสตรีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการเมือง ด้านการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านสังคม ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ และด้านการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นบทบาทที่ประชาชนคาดหวังต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในการเป็นตัวแทนของประชาชนเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้น สำหรับบทบาทที่โดดเด่นของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี ได้แก่ บทบาทด้านสังคม ในการส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งกิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมพัฒนาอาชีพ กิจกรรมที่เกี่ยวกับสวัสดิการของประชาชน รวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวกับเด็กและสตรี 2) ปัญหาและอุปสรรคของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีไทยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ เป้าหมายหลักที่ 3 คือ การส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศและการส่งเสริมบทบาทสตรี พบว่า ปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ ความไม่เสมอภาคและความเท่าเทียมกันของสตรีและบุรุษในสังคมไทย อันเป็นผลมาจากค่านิยมและเจตคติดั้งเดิม เนื่องจากสังคมไทยยังยึดติดภาพลักษณ์ที่ให้สตรีเป็นคนดูแลครอบครัว นอกจากนั้นนักการเมืองท้องถิ่นสตรียังมีข้อจำกัดด้านสรีระและความปลอดภัยในการลงพื้นที่ในเขตที่รับผิดชอบความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่น รวมถึงความไม่โปร่งใสทางการเมืองในท้องถิ่น อาทิการซื้อสิทธิ์ขายเสียง และนักการเมืองท้องถิ่นสตรีบางท่านขาดความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งอาจเป็นผลจากการขาดความรู้ การมีภาวะผู้นำและประสบการณ์ด้านการเมืองท้องถิ่นในทางกลับกัน สตรีที่มีความรู้ความสามารถ มีความพร้อม กลับไม่มีความสนใจทางการเมืองในท้องถิ่น และ 3) แนวทางการพัฒนาบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นสตรีไทยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ ควรเริ่มต้นจากนักการเมืองท้องถิ่นสตรีควรมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง พัฒนาภาวะผู้นำ พัฒนาด้านความรู้ความสามารถในทุกด้าน มีจิตอาสา มีจิตวิทยาในการชักจูงโน้มน้าวประชาชน ที่สำคัญต้องมีคุณธรรม จริยธรรม และรัฐบาลควรมีการส่งเสริมและ

สนับสนุนในการจัดอบรมให้ความรู้ทางการเมืองท้องถิ่นแก่สตรี และส่งเสริมให้มีการประกันความปลอดภัยให้กับนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในการลงพื้นที่เพื่อช่วยเหลือประชาชน และป้องกันความรุนแรงที่เกิดจากความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่น รวมถึงการป้องกันความไม่โปร่งใสทางการเมืองในท้องถิ่น อาทิ การซื้อสิทธิ์ขายเสียง เพื่อให้สตรีสามารถพิสูจน์ตนเองในการเป็นผู้นำได้เช่นเดียวกับบุรุษ สนับสนุนให้มีโอกาสการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เพื่อเพิ่มสัดส่วนนักการเมืองท้องถิ่นสตรีให้มีมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ เป้าหมายหลักที่ 3 คือ ส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศและส่งเสริมบทบาทสตรีที่สิ้นสุดลงเมื่อปี พ.ศ. 2558 และเชื่อมโยงไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 5 คือ การเสริมสร้างศักยภาพของสตรี และความเท่าเทียมกันทางเพศต่อไป และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **กรภัทร์ นามบุญเรือง (2559)** ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ผลการวิจัย พบว่า 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนมโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านการเลือกตั้ง ด้านการเข้าฟังอภิปรายปราศรัยหาเสียงทางการเมือง และด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง 2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และเขตเลือกตั้งเทศบาลที่สังกัดต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะของสตรีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ปรากฏแต่ละด้านที่มีค่าความถี่สูงสุด ปรากฏ ดังนั้นสตรีควรติดตามข่าวสารทางการเมืองทางสื่อมวลชนอย่างสม่ำเสมอ สตรีควรติดตามการเข้าฟังอภิปรายปราศรัยหาเสียงทางการเมืองบ่อย ๆ สตรีทุกคนควรสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ตนชอบ และควรตั้งกลุ่มสตรีต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียงอย่างจริงจัง

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรมีการประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเสริมสร้างบทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในท้องถิ่นอำเภอวังสะพุงและมีการติดตามประเมินผลโครงการที่ได้ทำไปแล้ว นอกจากนี้ยังควรจะต้องมีการดำเนินงานปรับใช้งบประมาณในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องรับผิดชอบต่อประชาชนที่ใช้งบประมาณของส่วนราชการที่นำมาส่งเสริมประชาธิปไตยให้แก่สตรี ควรมีการติดตามติดตามประเมินผลเพื่อปรับปรุงพัฒนาการส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5.3.2 ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยแบบ มีส่วนร่วมของหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐในการส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรี

2. ศึกษาการบูรณาการการส่งเสริมการประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐให้แก่สตรี

3. ควรมีการศึกษารูปแบบการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรี

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

กรภัทร์ นามบุญเรือง. (2559). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม*. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2560). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาสตรี พ.ศ. 2560 – 2564*. กรุงเทพมหานคร: กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2560). *ยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2560-2569*. [ออนไลน์] เข้าถึงได้ จาก www.dla.go.th. สืบค้นวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2565.

กรมส่งเสริมการปกตรงส่วนท้องถิ่น. (2559). *องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการปกตรงส่วนท้องถิ่น.

กิติญา มุขสมบัติ. (2560). *การพัฒนาบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นสตรีไทยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ*. ปริญญานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

จรุงทิพย์ คิดอ่าน. (2562). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับนักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นเพศหญิงของเทศบาลตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง*, ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา.

จิรัฐิติภัค คลังเพ็ชร์. (2558). *การพัฒนาทางการเมืองกับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในสังคมไทย (พ.ศ. 2549-2556)*. ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

จุฑาทิพชูมณี วรรณดีกุลภัทร. (2562). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในจังหวัดนครปฐม*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ฉัตรชัย ศรีเมืองกาญจนา. (2561). บทบาทหน้าที่ของสาขาพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560. *Academic Focus*, 1-18.

ชิตกานต์ จงวัชรสถิตย์. (2563). *การเข้ามาดำรงตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้านของสตรี กรณีศึกษาอำเภอเมืองสุพรรณบุรี*. ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ทรงยศ รุ่งมณี. (2558). *แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น : กรณีศึกษาการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล จังหวัดสมุทรสงคราม*. วิทยานิพน์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

นพวรรณ นาสมตรอง. (2562). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบลปอพาน อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม*. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น.* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

ปริญญ์ ปราชญานุพร. (2541). องค์กรสตรีกับการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหญิงไทยในกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยของรัฐ. *วารสารพัฒนบริหารศาสตร์,* 34(1), 171-214.

พรศิริ นาคลำภา. (2557). *บทบาทผู้บริหารและผู้นำชุมชนในการส่งเสริมประชาธิปไตยทางตรง: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านซ่อง อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา.* ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองการปกครอง, บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พระมหาสนอง ปจฺโจปการ และมานิตย์ แขวงเมือง. (2562). การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรีในเขตตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร. *วารสารธาตุพนมปริทรรศน์,* 3(1), 1-13.

ไพลิน ภู่จีนาพันธุ์. (2563). เพดานแก้วกับบทบาททางการเมืองของผู้หญิงไทยในระบบการเลือกตั้ง. *วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์,* 11(ฉบับเพิ่มเติม), 29-52.

มัทนา ปิ่นลออ. (2562). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในตำบลดอนยางอำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร*. ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

รัฐธรรมนูญ รุ่งเรื่อง. (2561). บทบาทที่เหมาะสมของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมประชาธิปไตยในชุมชนเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น,* 1(1), 59-70.

วชิรพงศ์ ศรีเจริญวงศ์. (2564). การส่งเสริมบทบาทสตรีในทางการเมือง: เปรียบเทียบกับต่างประเทศ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 12*(2), 73-88.

วันชัย หวังสวาสดิ์. (2559). *รูปแบบการบริหารประชาธิปไตยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น. (2551). *สตรีกับการเมือง ความเป็นจริง พื้นที่ทางการเมือง และการขับเคลื่อน*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.

ศิรินันท์ มุ่งหมาย. (2563). *บทบาทภาคประชาชนในการขับเคลื่อนภารกิจหมู่บ้านด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในเขตอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร*. ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ศุภชัย คมขำ. (2559). การพัฒนาประชาธิปไตยโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม และการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์,* 18(2), 61-72.

สมฤทัย ด่านซ้าย. (2560). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด*. ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สมศักดิ์ แย้มพันธุ์นุ้ย. (2560). *บทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการพัฒนาการเมืองระบอบประชาธิปไตยในจังหวัดสมุทรสาคร*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2564). การกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทย. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จากhttps://odloc.go.th/. สืบค้นวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2565.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2557). *การพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย.* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สำนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดเลย. (2564). จำนวนบุคลากรหน้าที่. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก https://loeilocal.go.th/public/. สืบค้นวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2565.

สุภาภรณ์ อินทรจันทร์. (2561). *ค่านิยม 12 ประการกับการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลพุนพิน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุภาวดี วรมาลี. (2558). *โปรแกรมพัฒนาเจตคติต่อบทบาททางเพศ และทักษะชีวิตต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชายระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดลพบุรี*. รายงานวิจัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.

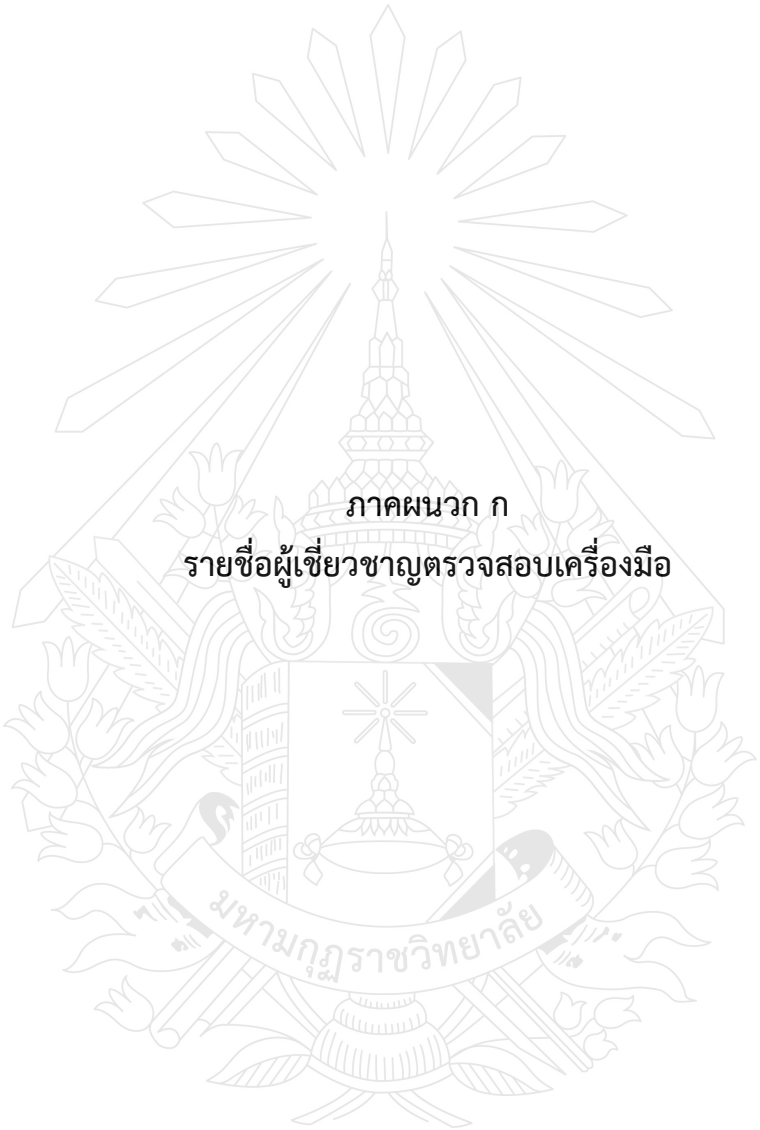
สุวิตา มะมา. (2562). *ประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือของชุมชนบ้านอ่าวอุดม ตำบลทุ่งสุขลา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี*. ปริญญานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย. (2564). *ประวัติและข้อมูลสภาพทั่วไป*. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก https://wangsapunglocal.go.th/public/list/data/index/menu/1142. สืบค้นวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2565.

อณิษฐา หาญภักดีนิยม. (2564). รูปแบบการขับเคลื่อนบทบาทสตรีต่อการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนในศตวรรษที่ 21. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ,* 6(4), 355-371.

สำนักงานสภาผู้แทนราษฎร. (2554). *พัฒนาประชาธิปไตย ... พัฒนาการเมืองไทย*. กรุงเทพมหานคร : กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. รองศาสตราจารย์ ดร. ภาสกร ดอกจันทร์

วุฒิการศึกษา ปริญญาเอก Ph.D. (Social Science), ปริญญาโท ศศ.ม. (รัฐศาสตร์), ปริญญาตรี ศน.ม. (พุทธศาสน์ศึกษา)

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลย์สงคราม

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรเชษฐ์ โทอื้น

วุฒิการศึกษา ปริญญาเอก ร.ด. (รัฐศาสตร์),
ปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์),
ปริญญาตรี (ศษ.บ.) สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์โสธร

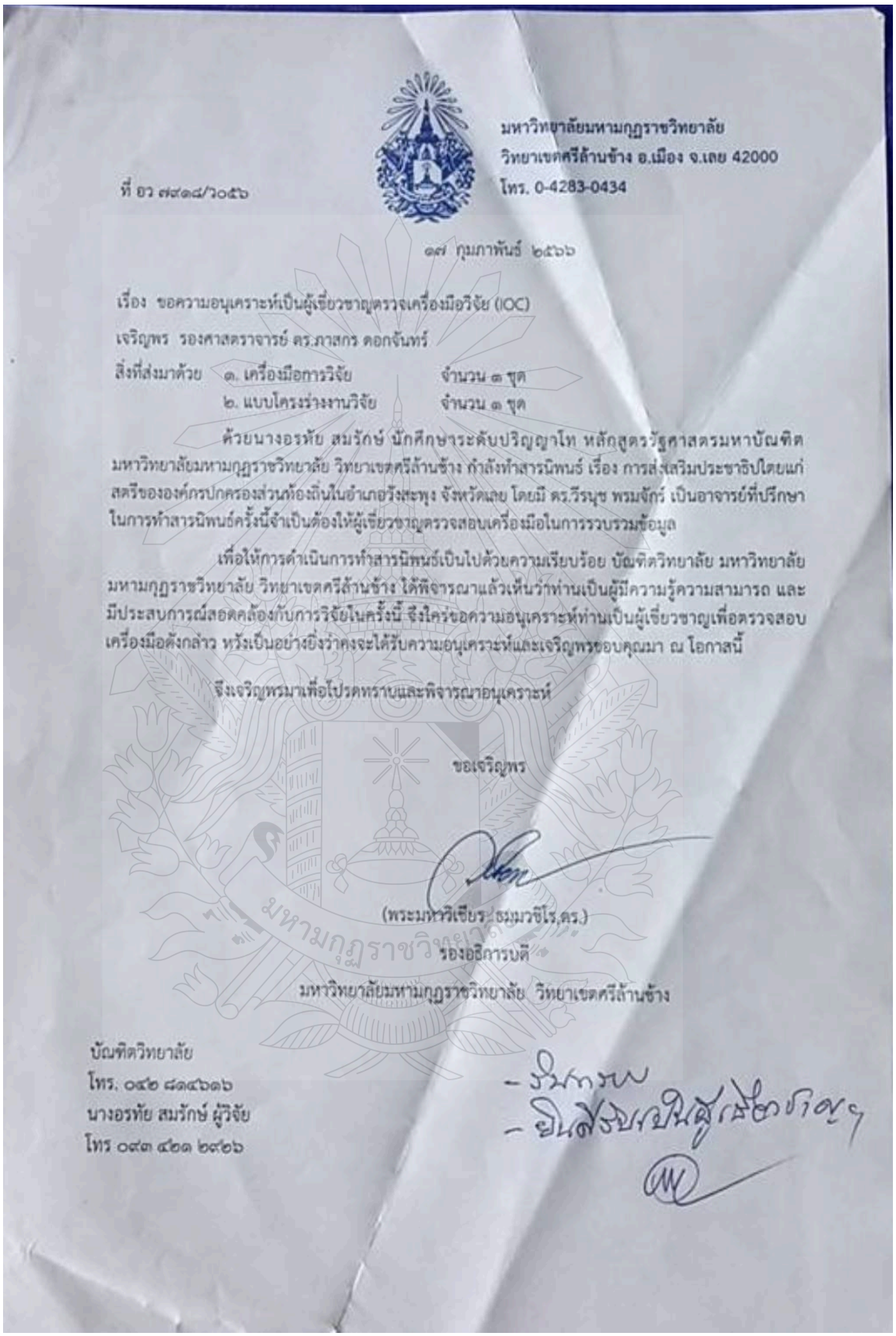
3. ดร. กรรณิกา ไวโสภา

วุฒิการศึกษา ปริญญาเอก ปร.ด. (วิจัย วัดผล และสถิติการศึกษา), ปริญญาโท ศษ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา), ปริญญาตรี ค.บ. (การประถมศึกษา)

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๘๑๘/๖๐๕๖

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๓ ชุด
๒. แบบโครงร่างงานวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางอรทัย สมรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง การส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์สอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์และเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

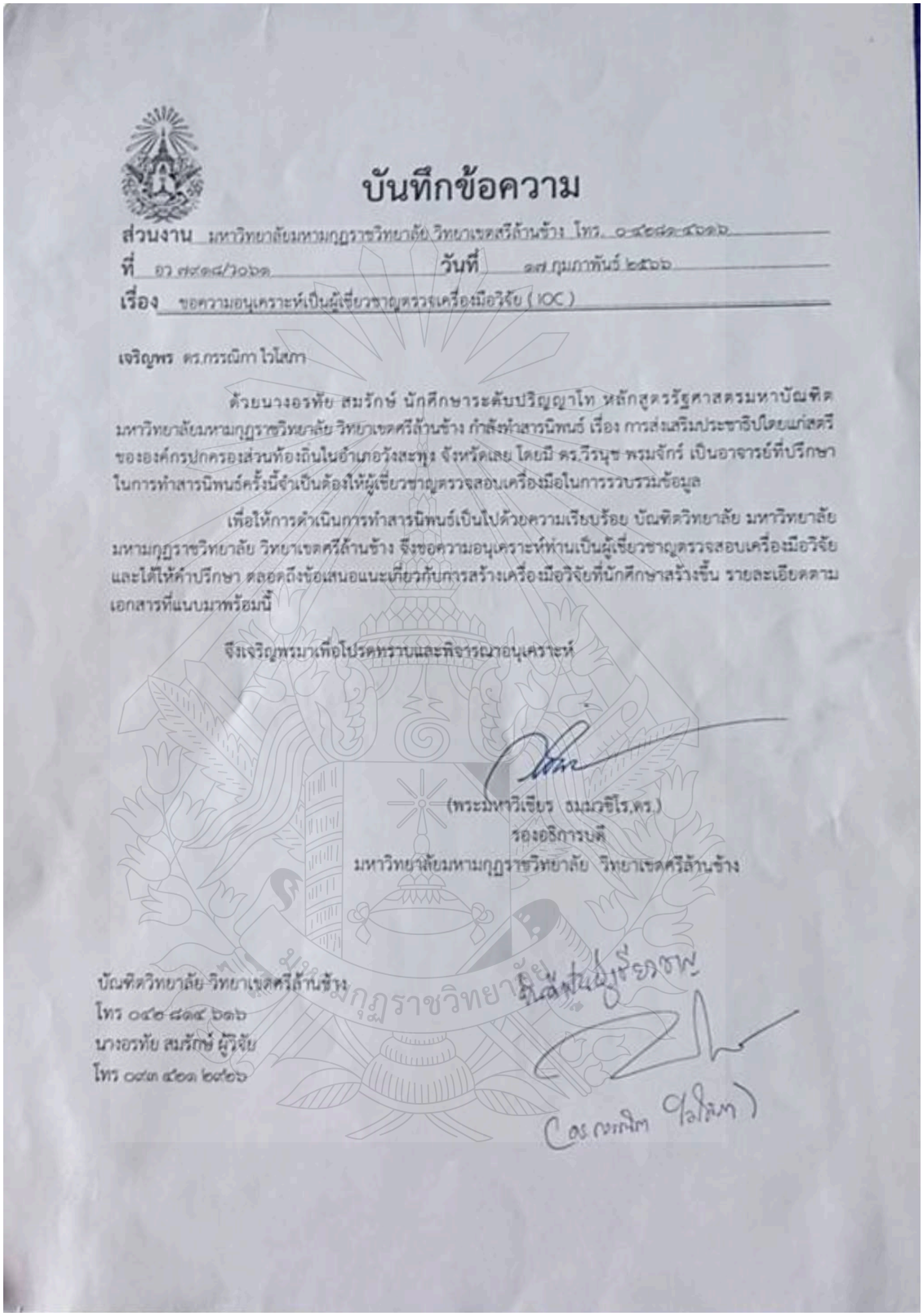
จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางอรทัย สมรักษ์ ผู้วิจัย
โทร ๐๙๓ ๔๒๑ ๒๙๒๖

- ปรับชื่อ
- ยืนยันว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐-๔๔๘๔-๔๑๑๖

ที่ อว ๗๙๑๔/ว๐๖๓ **วันที่** ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร ดร.กรรณิกา ไวโสภา

ด้วยนางอรทัย สมรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง การส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและได้ให้คำปรึกษา ตลอดถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวิจัยที่นักศึกษาสร้างขึ้น รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

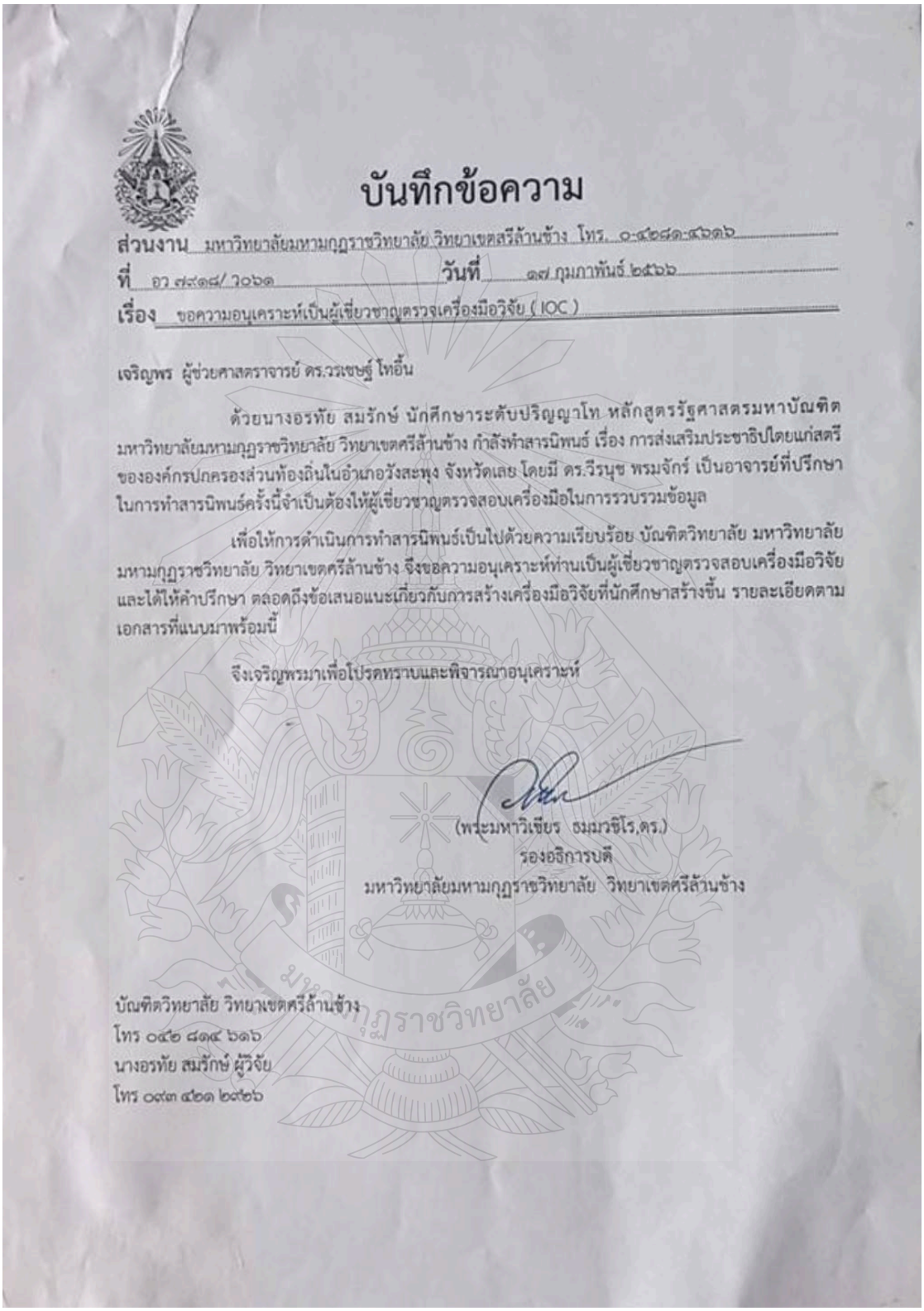
จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวิโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
โทร ๐๔๔ ๘๔๔ ๖๑๖
นางอรทัย สมรักษ์ ผู้วิจัย
โทร ๐๙๓ ๕๑๓ ๒๙๒๖

ผู้เชี่ยวชาญ

(ดร.กรรณิกา ไวโสภา)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐-๔๒๘๑-๔๖๑๖

ที่ อว ๗๙๑๘/ ว๐๖๑ **วันที่** ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรเชษฐ์ โทอื้น

ด้วยนางอรทัย สมรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง การส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและได้ให้คำปรึกษา ตลอดถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวิจัยที่นักศึกษาสร้างขึ้น รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
โทร ๐๔๒ ๘๑๔ ๖๑๖
นางอรทัย สมรักษ์ ผู้วิจัย
โทร ๐๙๓ ๔๒๑ ๒๙๒๖

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๒๕๕

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายไพบูลย์ เขมะประสิทธิ์ นายกเทศมนตรีเมืองวังสะพุง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางอรทัย สมรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง การส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางอรทัย สมรักษ์ เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางอรทัย สมรักษ์ ผู้วิจัย
โทร ๐๙๓ ๔๒๑ ๒๙๒๖

(นายไพบูลย์ เขมะประสิทธิ์)
นายกเทศมนตรีเมืองวังสะพุง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๔/ว ๒๕๕

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร [illegible]

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางอรทัย สมรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง การส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางอรทัย เขวักษ์ เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

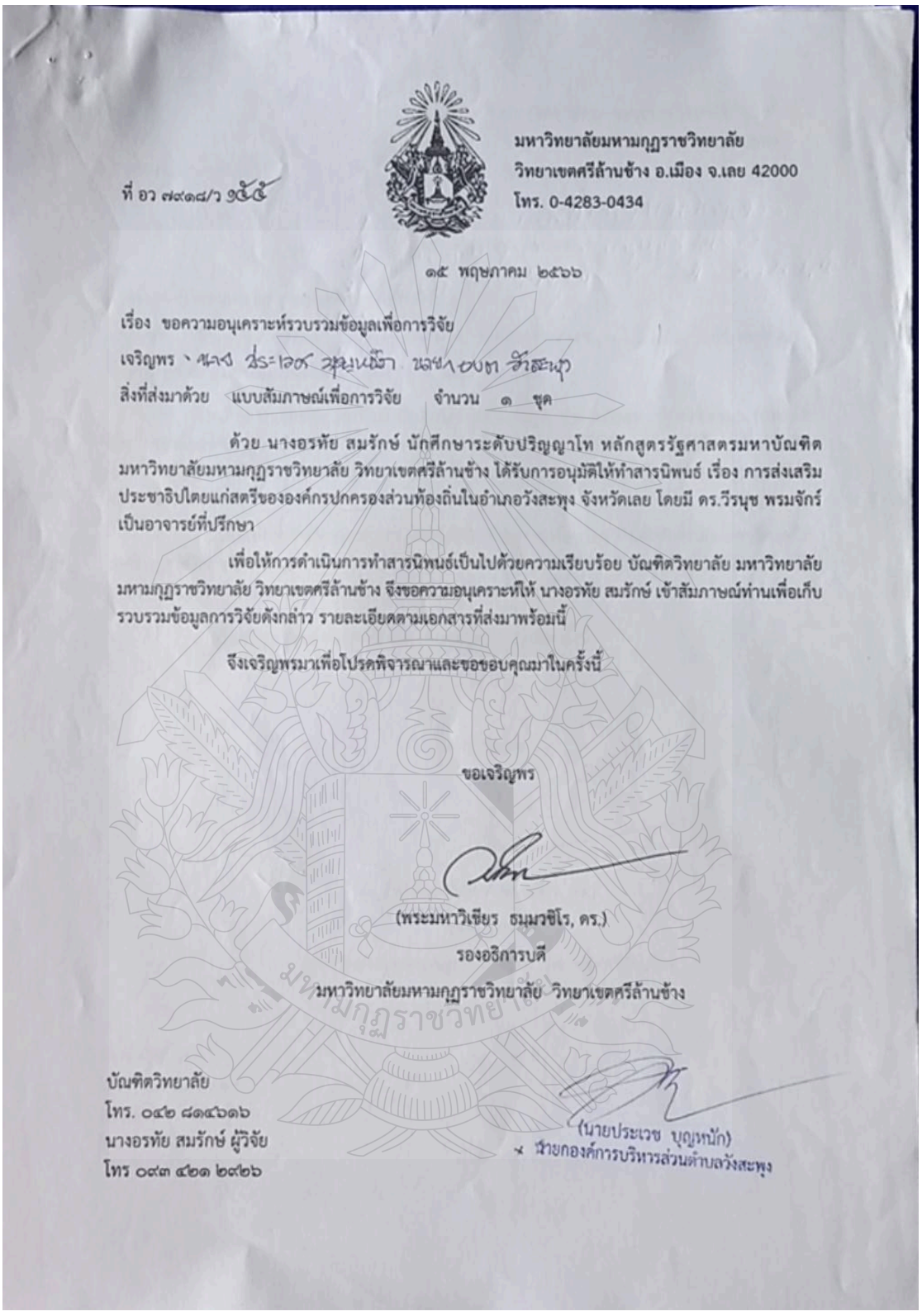
จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางอรทัย สมรักษ์ ผู้วิจัย
โทร ๐๙๓ ๔๒๑ ๒๙๒๖

(นายปัญญา ขันแข็ง)
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกงิ้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๑๕๕

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ... สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางอรทัย สมรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง การส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางอรทัย สมรักษ์ เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

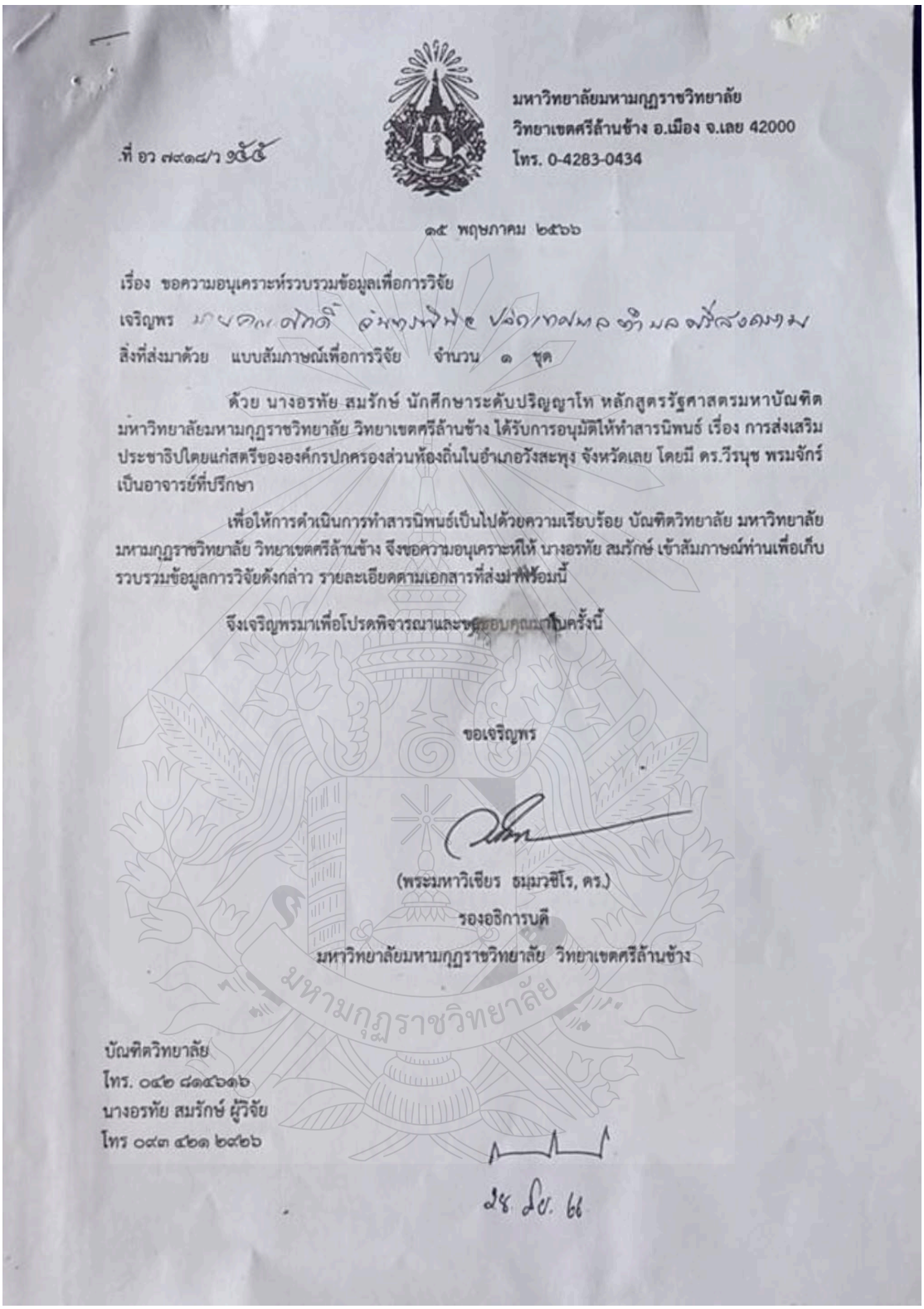
จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางอรทัย สมรักษ์ ผู้วิจัย
โทร ๐๙๓ ๔๒๑ ๒๙๒๖

(นายประเวช บุญหนัก)
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังสะพุง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๘๑๘/ว ๑๕๕

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร มหาคณาสักดิ์ อินทรปัญโญ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัยสงฆ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางอรทัย สมรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง การส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางอรทัย สมรักษ์ เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

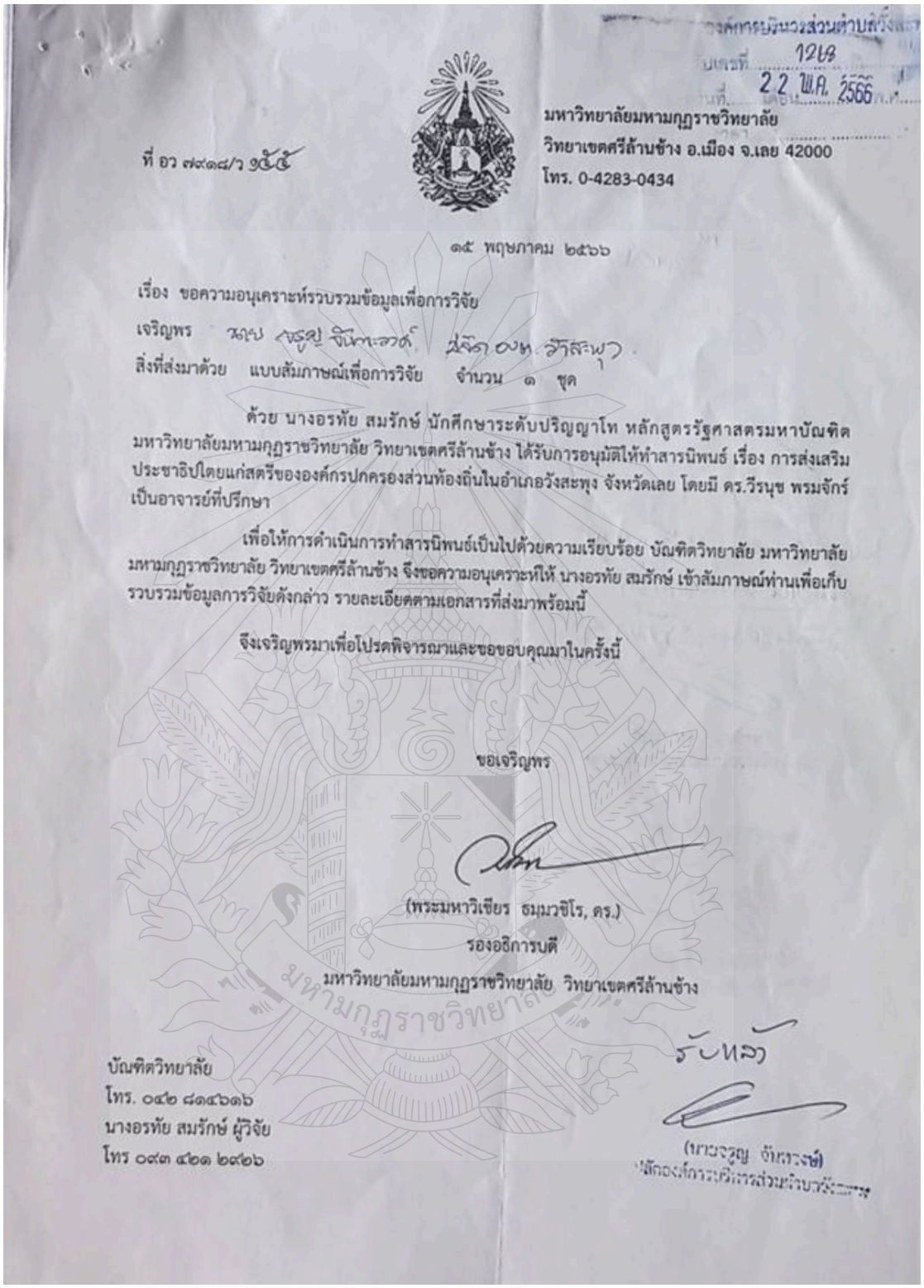
จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ชมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางอรทัย สมรักษ์ ผู้วิจัย
โทร ๐๙๓ ๔๒๑ ๒๙๒๖

๒๕ มิ.ย. ๖๖

องค์การบริหารส่วนตำบลวังสะพุง
เลขที่ 1268
วันที่ 22 พ.ค. 2566

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๑๕๕

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายสุรชัย จันทะลาด ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลวังสะพุง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางอรทัย สมรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง การส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางอรทัย สมรักษ์ เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

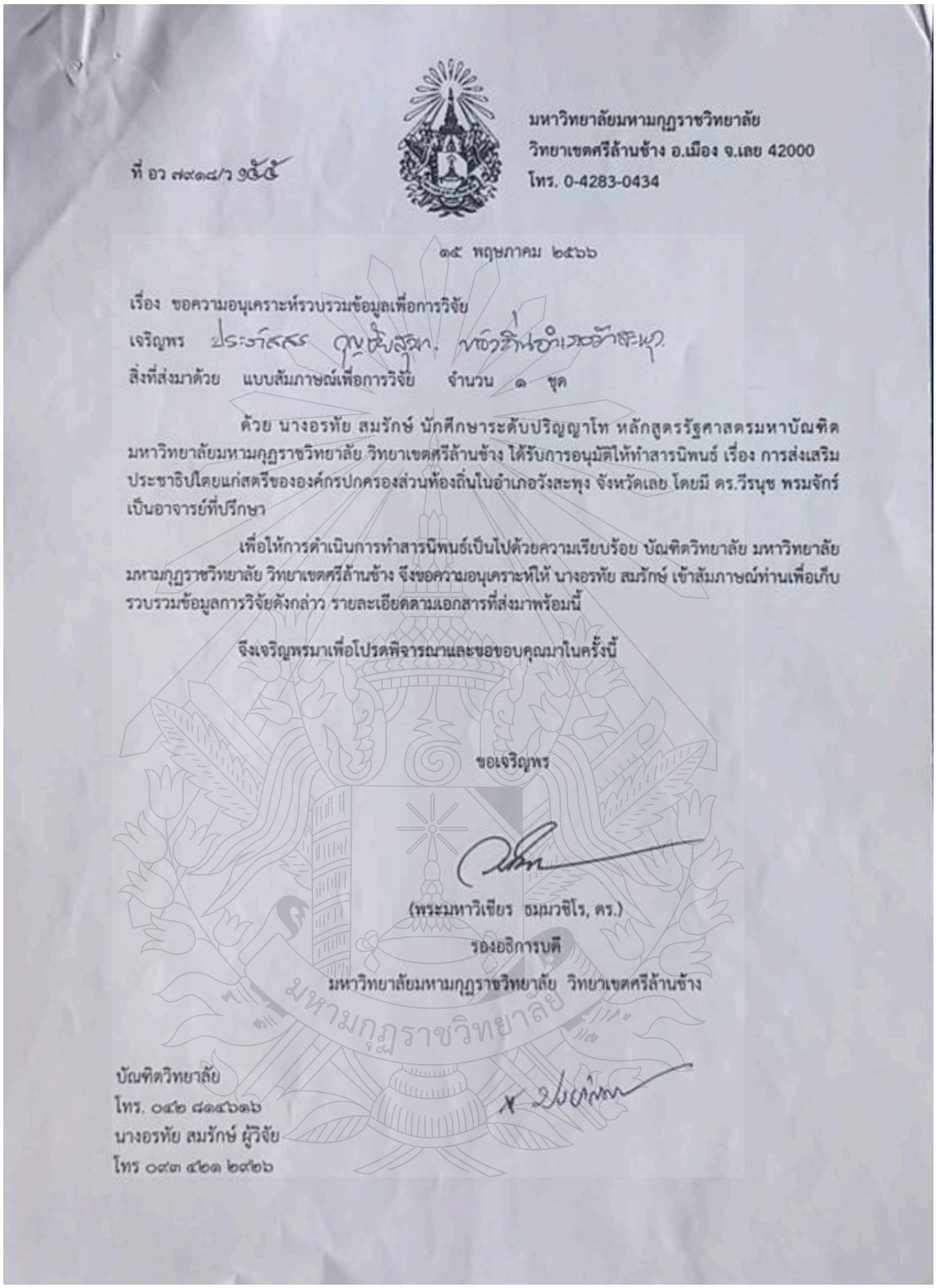
จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางอรทัย สมรักษ์ ผู้วิจัย
โทร ๐๙๓ ๔๒๑ ๒๙๒๖

รับหลัง
(นายสุรชัย จันทะลาด)
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลวังสะพุง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๔/ว ๑๕๕

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ประธานสภา องค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอวังสะพุง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางอรทัย สมรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง การส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางอรทัย สมรักษ์ เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางอรทัย สมรักษ์ ผู้วิจัย
โทร ๐๙๓ ๔๒๓ ๒๙๒๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๘๑๔/ว ๑๕๕

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร พระครูวินัยธร พงษ์ชีพญาณวิริยา ผู้อำนวยการกองการศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางอรทัย สมรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง การส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางอรทัย สมรักษ์ เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

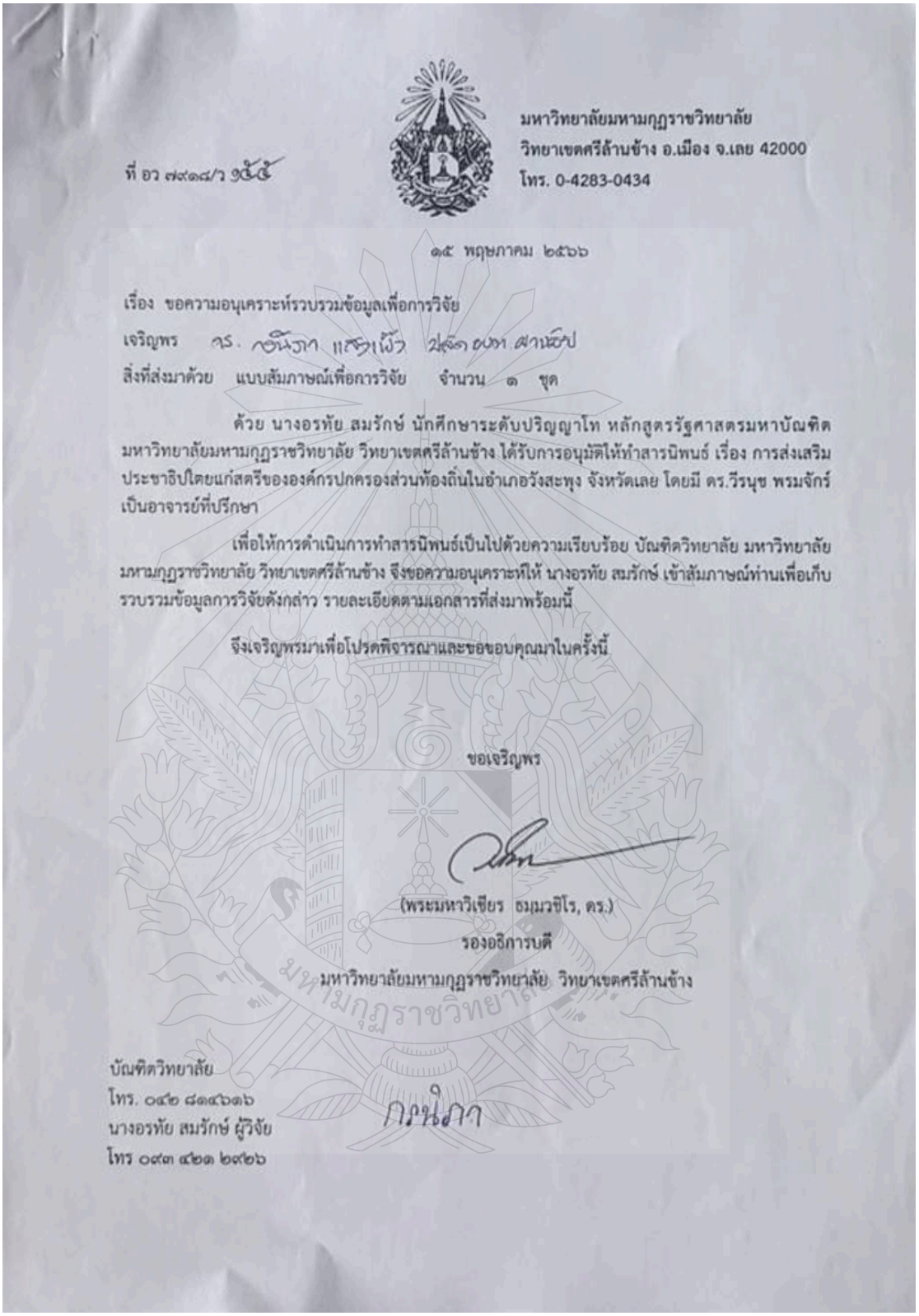
จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางอรทัย สมรักษ์ ผู้วิจัย
โทร ๐๙๓ ๔๒๑ ๒๙๒๖

นางณานุช พงษ์ชีพญาณวิริยา
ผอ.กอง กองการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๑๕๕

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ดร. กนิษกา แสงแก้ว ปฏิบัติการ สาขาวิชา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางอรทัย สมรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง การส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางอรทัย สมรักษ์ เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

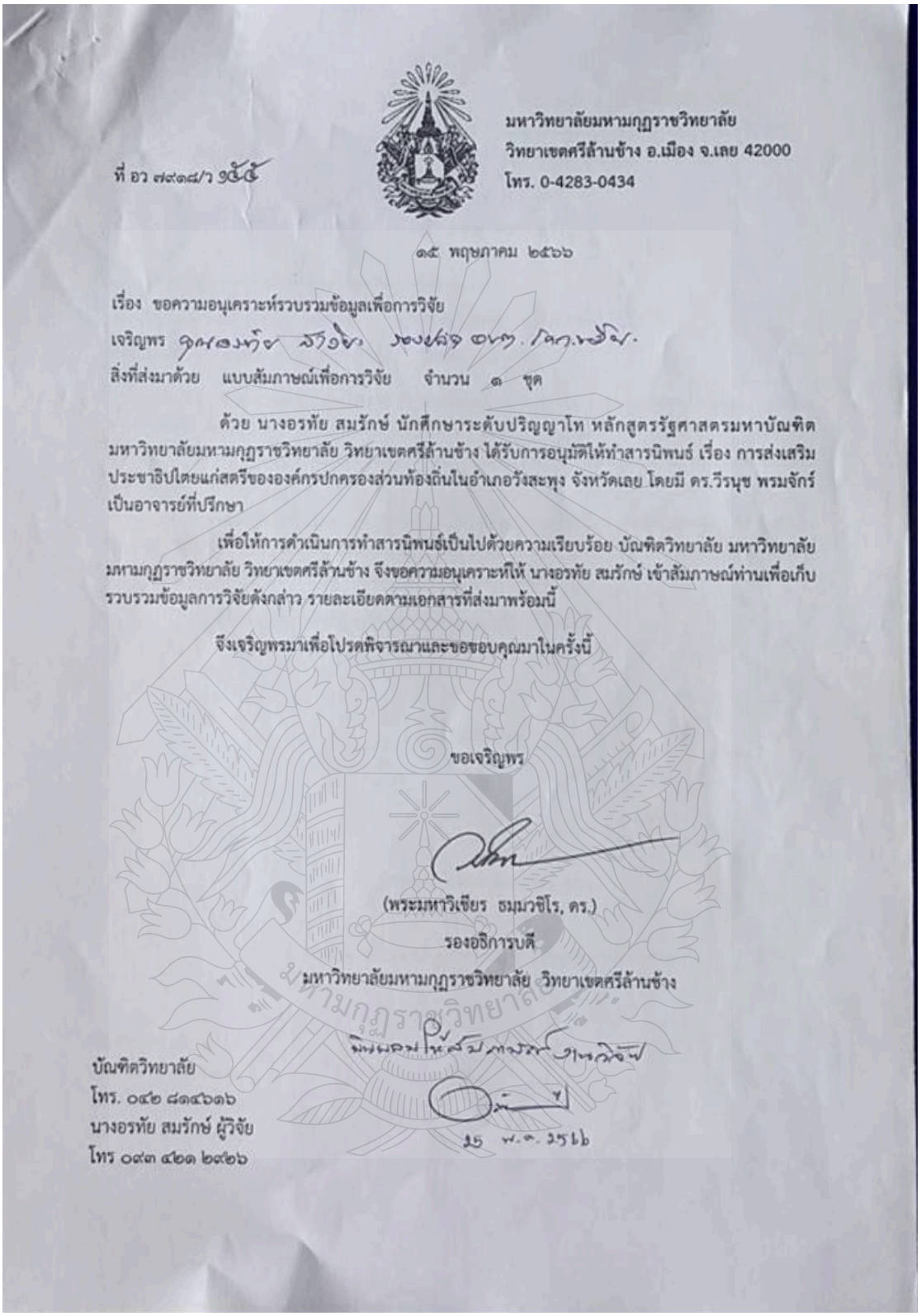
จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางอรทัย สมรักษ์ ผู้วิจัย
โทร ๐๙๓ ๔๒๓ ๒๙๒๖

กนิษกา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๑๕๕

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางอรทัย สมรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง การส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางอรทัย สมรักษ์ เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

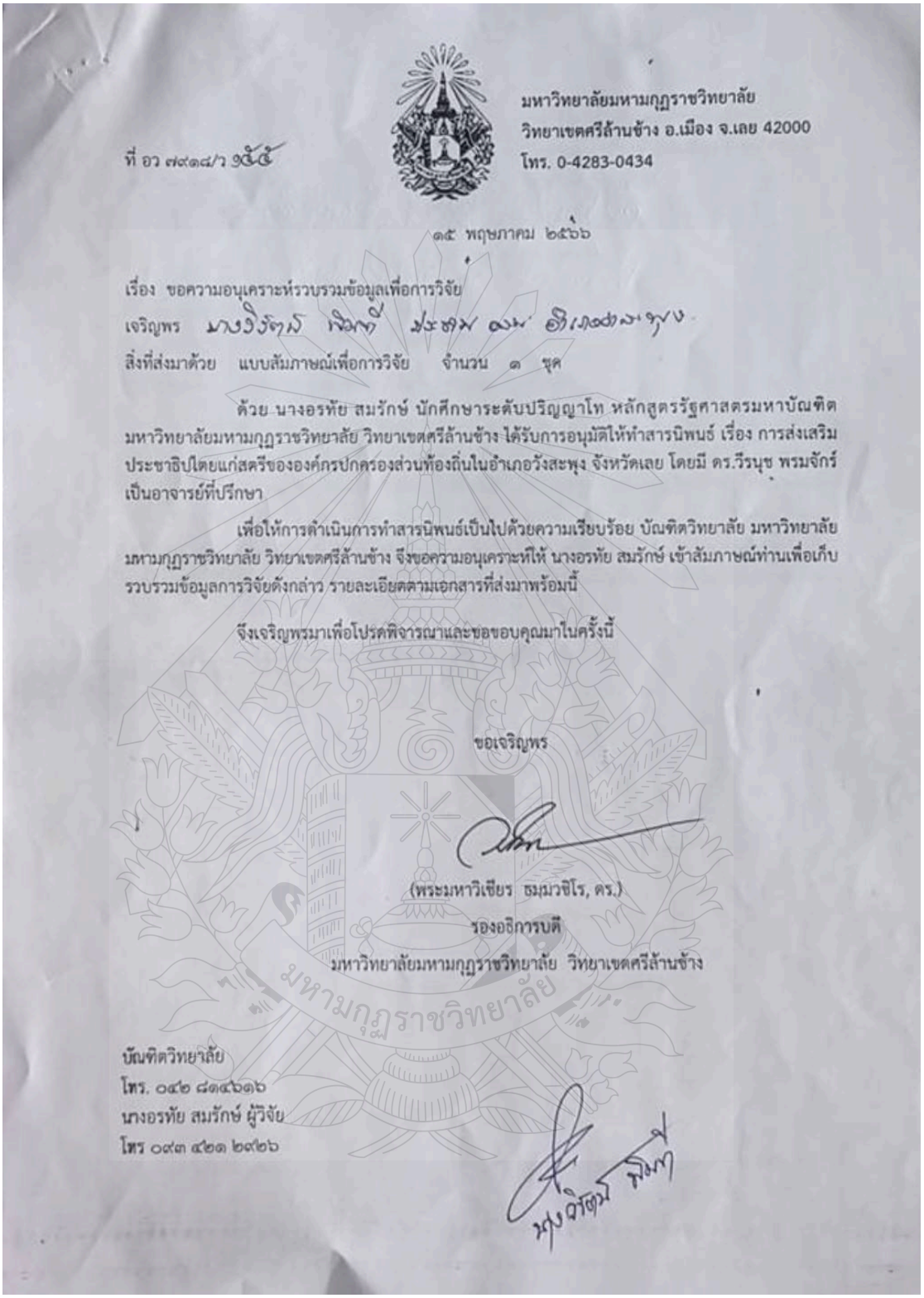
จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

๑๕ พ.ค. ๒๕๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๓๔๖๓๖
นางอรทัย สมรักษ์ ผู้วิจัย
โทร ๐๙๓ ๔๒๓ ๒๙๒๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๔/ว ๑๕๕

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร [illegible]

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางอรทัย สมรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง การส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

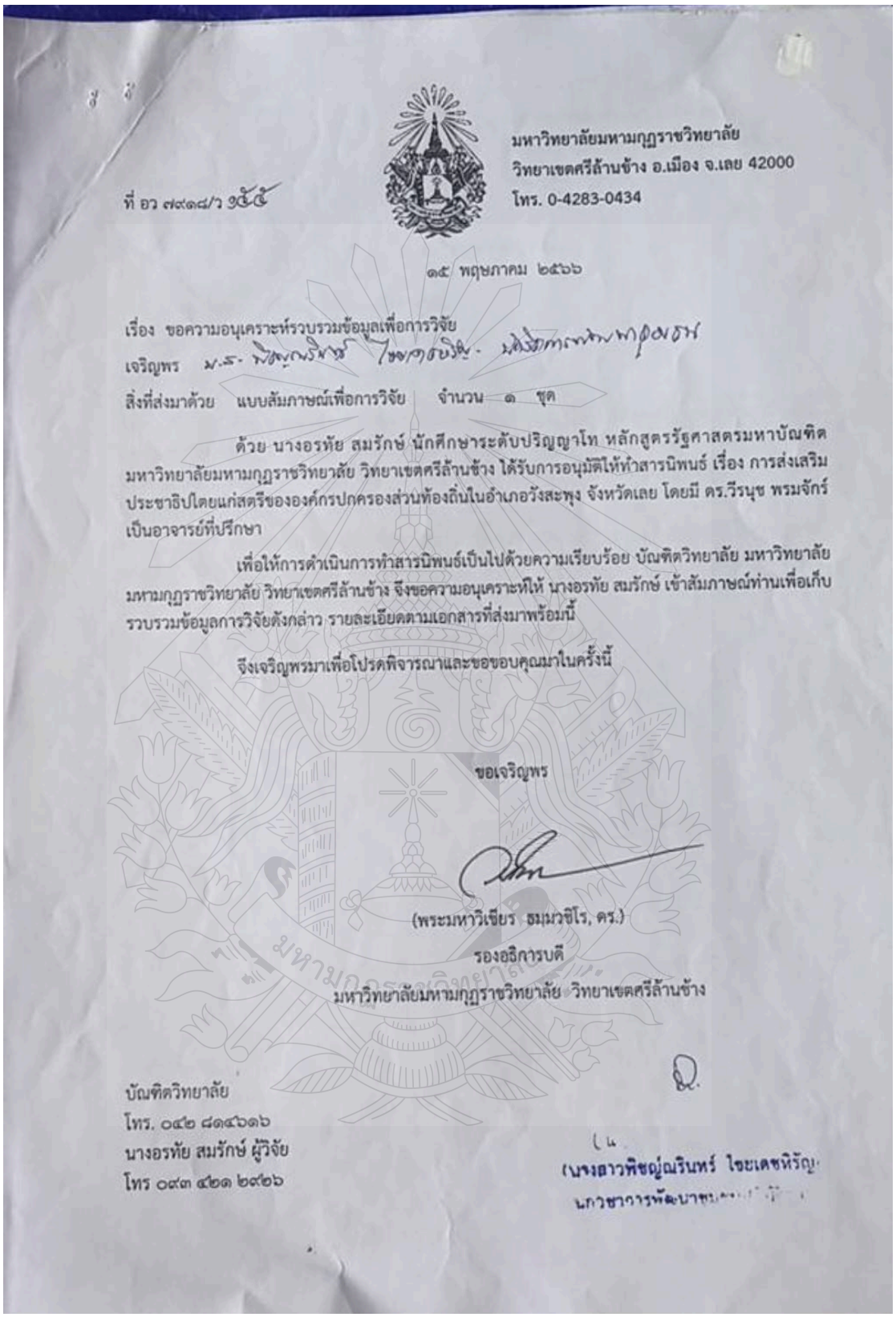
เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางอรทัย สมรักษ์ เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางอรทัย สมรักษ์ ผู้วิจัย
โทร ๐๙๓ ๔๒๑ ๒๙๒๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๑๕๕

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร พ.ส. พิชญณรินทร์ ไชยเดชหิรัญ. ผู้ช่วยศาสตราจารย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางอรทัย สมรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง การส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางอรทัย สมรักษ์ เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

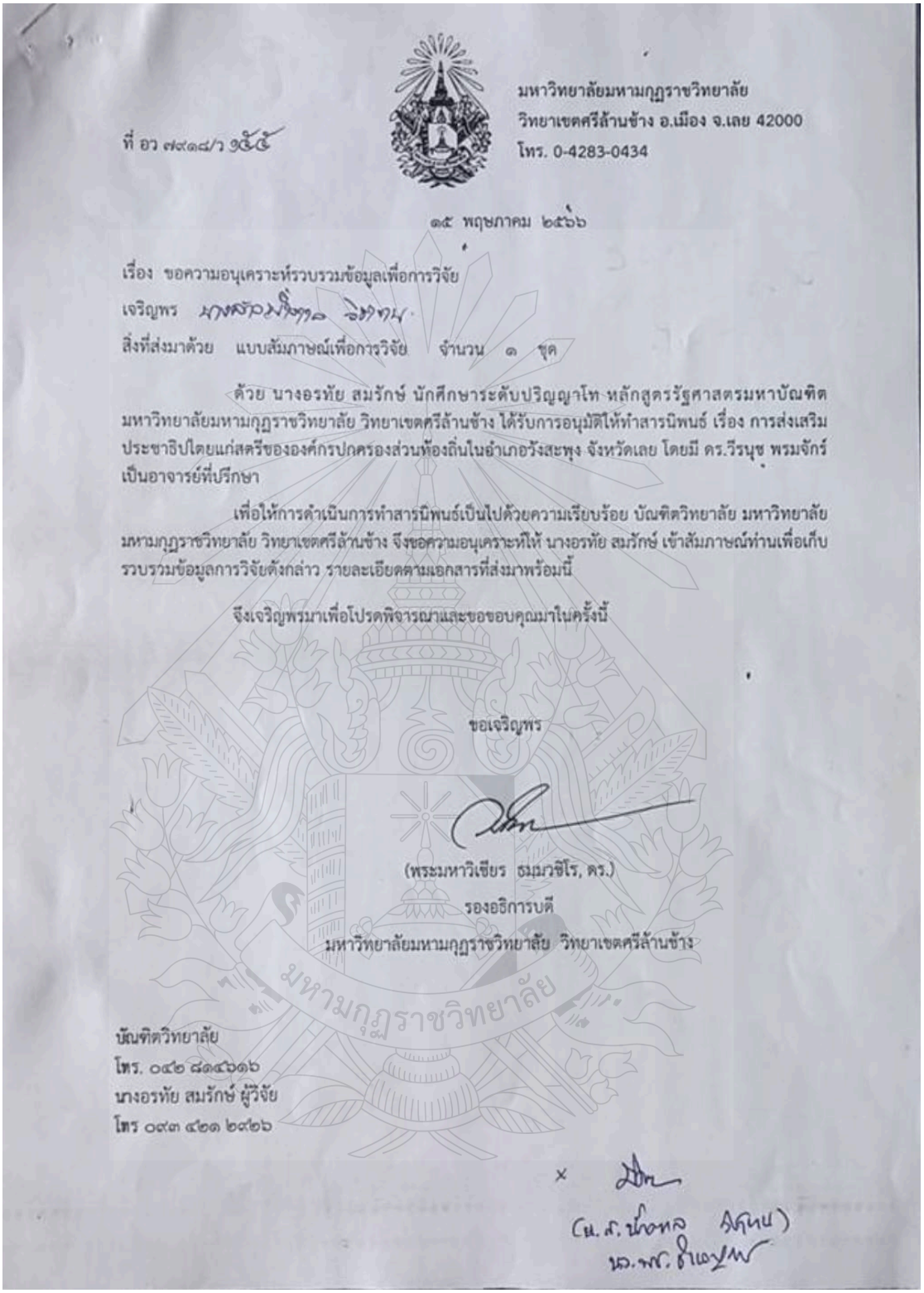
จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางอรทัย สมรักษ์ ผู้วิจัย
โทร ๐๙๓ ๔๒๑ ๒๙๒๖

(นางสาวพิชญ์ณรินทร์ ไชยเดชหิรัญ)
นักวิชาการพัฒนาการเมือง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๑๕๕

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นางสาวมิ่งขวัญ อิสาทน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางอรทัย สมรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง การส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางอรทัย สมรักษ์ เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางอรทัย สมรักษ์ ผู้วิจัย
โทร ๐๙๓ ๔๒๑ ๒๙๒๖

(น.ส.นิอทล สุทน)
น.พ.ร. ๕๑๔๒๙

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๑๕๕

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นางอร ลพันธ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางอรทัย สมรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง การส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางอรทัย สมรักษ์ เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางอรทัย สมรักษ์ ผู้วิจัย
โทร ๐๙๓ ๔๒๑ ๒๙๒๖

นางอร ลพันธ์
(นางสาวอร ลพันธ์)
ผท.พร. ปฏิบัติการ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๒๕๕

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร (พระมหาวิเชียร ฐมมวชิโร, ดร.)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางอรทัย สมรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง การส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางอรทัย สมรักษ์ เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ฐมมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๓๖
นางอรทัย สมรักษ์ ผู้วิจัย
โทร ๐๙๓ ๔๒๓ ๒๙๒๖

(พระมหาวิเชียร ฐมมวชิโร)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๗๑๔/ว ๑๕๕

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ดร.พระมหาวิเชียร สมฺมาวิโร ผอ.ส.ว.ท. ตำแหน่งวิทยฐานะ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางอรทัย สมรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง การส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางอรทัย สมรักษ์ เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

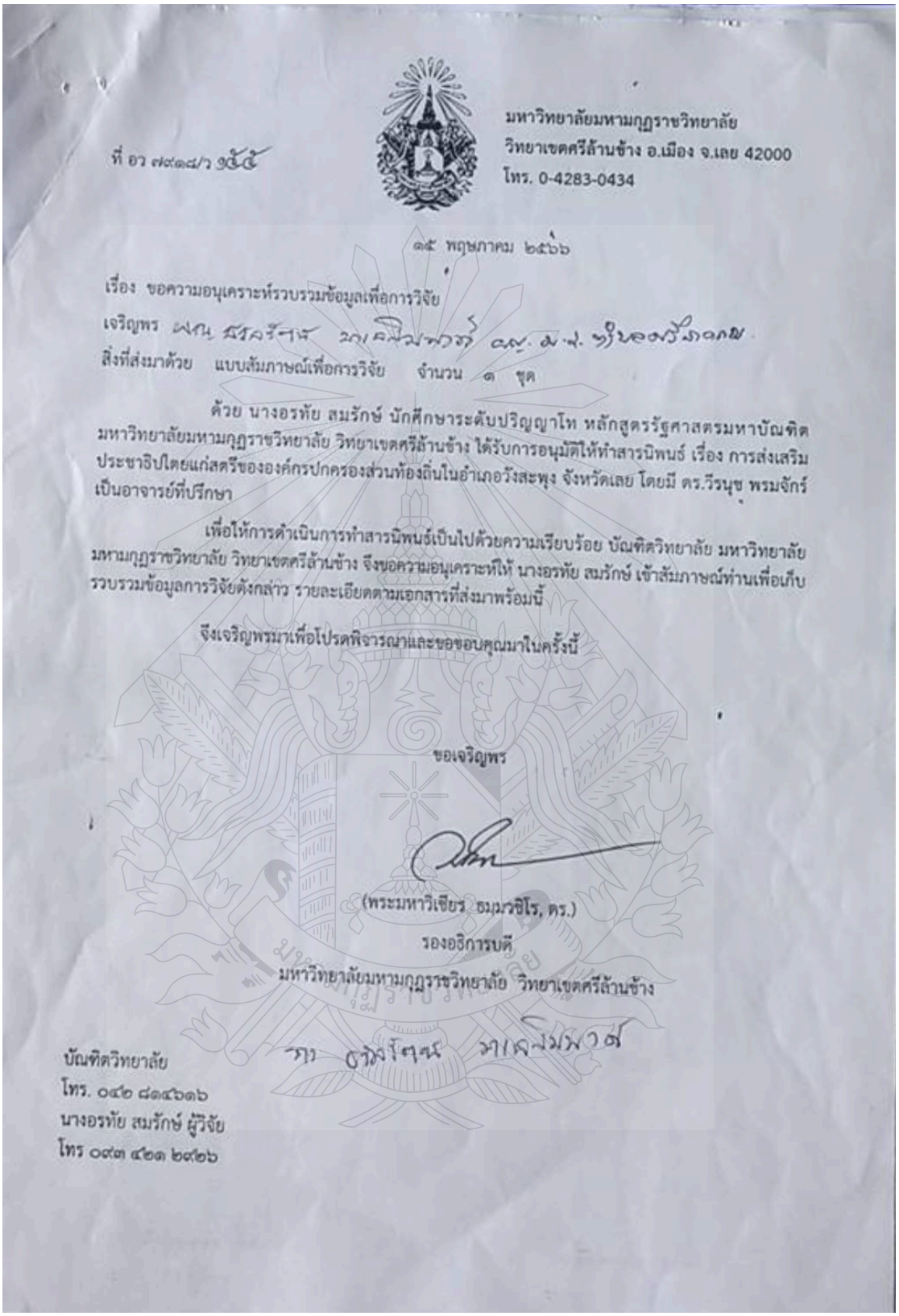
จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร สมฺมาวิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผศ.พันตำรวจเอก สมอารมณ์ ดาวดี

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางอรทัย สมรักษ์ ผู้วิจัย
โทร ๐๙๓ ๔๒๑ ๒๗๒๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๘๑๔/ว ๑๕๕

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผศ. ดร.ศรีจาย วงคณิสสวรรย์ ผอ. ส.ป. ทีปของปิลกณฑ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางอรทัย สมรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง การส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางอรทัย สมรักษ์ เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางอรทัย สมรักษ์ ผู้วิจัย
โทร ๐๙๓ ๔๒๓ ๒๙๒๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๑๕๕

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร น.ส.พัชรพร ปุเลรัองดลา. ปริมาณน้ำในคลองหนอง.

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางอรทัย สมรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง การส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางอรทัย สมรักษ์ เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๓๖
นางอรทัย สมรักษ์ ผู้วิจัย
โทร ๐๙๓ ๔๒๑ ๒๙๒๖

น.ส.พัชรพร ปุเลรัองดลา.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๔/ว ๑๕๕

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร พระมหาวิเชียร อิสฺสโร ผู้แทน อสม. / รองอธิการบดี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางอรทัย สมรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง การส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางอรทัย สมรักษ์ เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

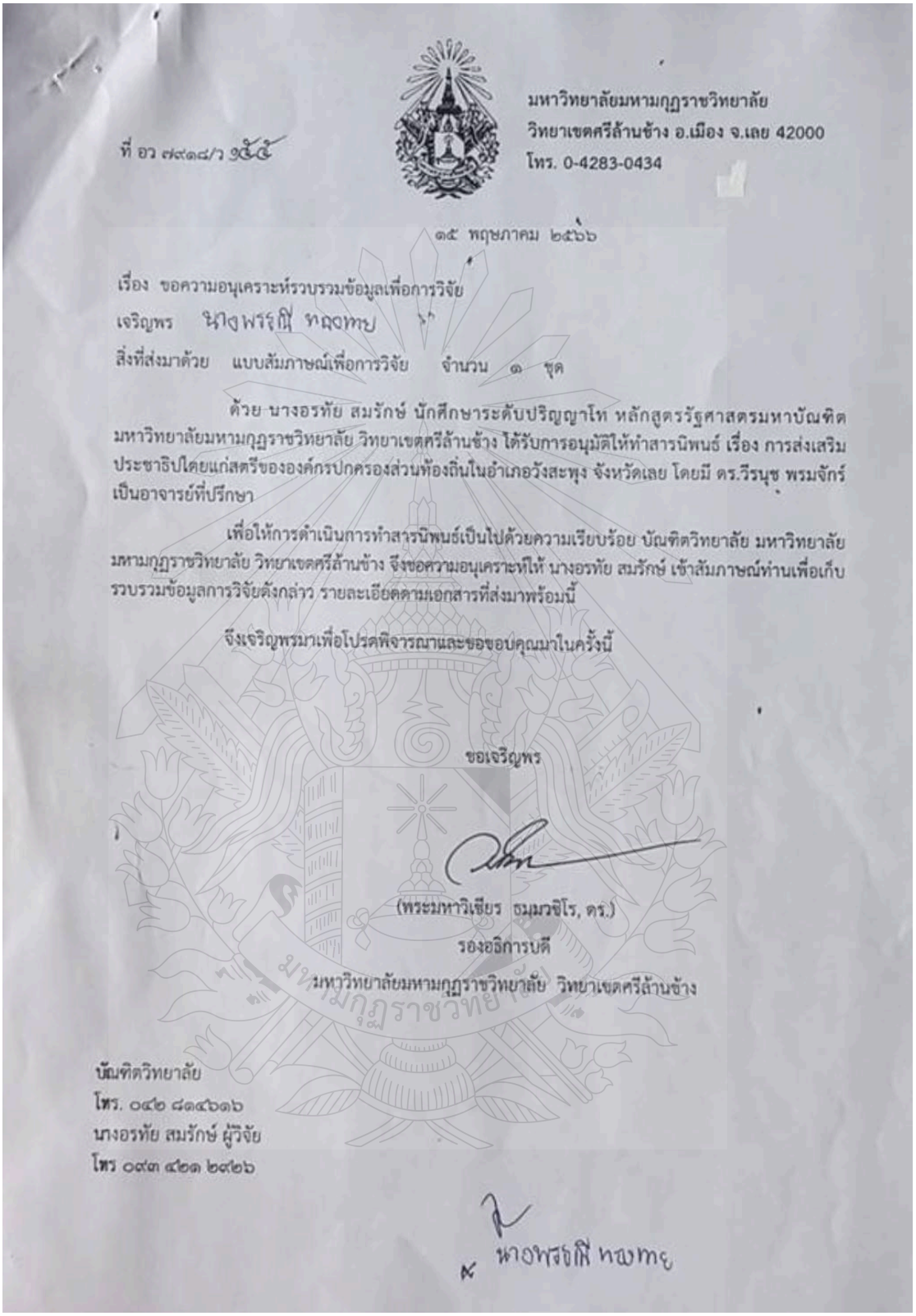
จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร อมมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางอรทัย สมรักษ์ ผู้วิจัย
โทร ๐๙๓ ๔๒๑ ๒๙๒๖

x ๑๐๗ ๒๑๕๙

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๑๕๕

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นางพรรณี ทองทา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางอรทัย สมรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง การส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางอรทัย สมรักษ์ เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางอรทัย สมรักษ์ ผู้วิจัย
โทร ๐๙๓ ๔๒๓ ๒๙๒๖

นางพรรณี ทองทา

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์
การส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรี ในอำเภอวังสะพุง จ.เลย

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ แบบสัมภาษณ์ มีทั้งหมด 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 สภาพการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จ.เลย

ส่วนที่ 3 ผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จ.เลย

ส่วนที่ 4 แนวทางในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จ.เลย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

อายุ.....ระดับการศึกษา.....อาชีพ.....

ส่วนที่ 2 สภาพการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จ.เลย

1. ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอวังสะพุง จ.เลย มีการส่งเสริมประชาธิปไตยให้แก่สตรีอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าการมีส่วนร่วมของสตรีในการเลือกตั้งท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอวังสะพุง จ.เลย เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการส่งเสริมประชาธิปไตยแก่สตรีในด้านการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านให้การเรียนรู้ทางการเมือง ด้านการรวบรวมและแสดงออกถึงผลประโยชน์ และด้านการสื่อสารทางการเมือง อย่างไร อธิบายพอสังเขป

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 ผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จ.เลย

1. ท่านคิดว่าบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านใด ที่มีผลในการส่งเสริมให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด (ด้านการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านให้การเรียนรู้ทางการเมือง ด้านการรวบรวมและแสดงออกถึงผลประโยชน์ และด้านการสื่อสารทางการเมือง) อธิบายพอสังเขป

.....

.....

.....

2. จากการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยให้กับสตรีในท้องถิ่นท่านคิดว่าการที่สตรีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมีผลต่อการบริหารจัดการทางการเมืองในพื้นที่หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

3. ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จ.เลย มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคใดที่นักการเมืองท้องถิ่นสตรีต้องเผชิญมากที่สุดในการลงสมัครการเมืองท้องถิ่น

.....

.....

.....

ส่วนที่ 4 แนวทางในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จ.เลย

ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่สตรีในอำเภอวังสะพุง จ.เลย อย่างไรให้สตรีเข้ามามีบทบาททางการเมืองมากขึ้น

1. ด้านการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

.....

.....

.....

2. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

.....

.....

.....

3. ด้านให้การเรียนรู้ทางการเมือง

.....

.....

.....

4. ด้านการรวบรวมและแสดงออกถึงผลประโยชน์

.....

.....

.....

5. ด้านการสื่อสารทางการเมือง

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ
ภาพประกอบสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้นำองค์กรส่วนท้องถิ่น พัฒนาชุมชน อำเภอวังสะพุง ผู้นำกลุ่มสตรีในอำเภอวังสะพุง

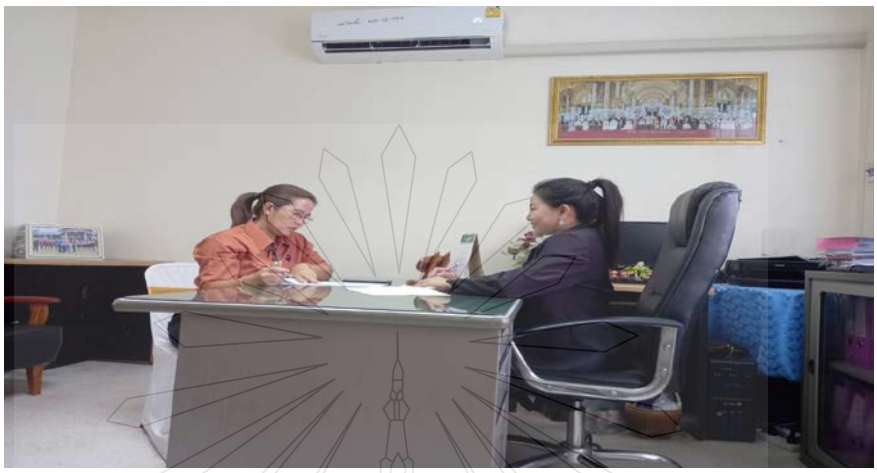
ภาพประกอบ การสัมภาษณ์ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ภาพประกอบการสัมภาษณ์พัฒนาชุมชน และ ตัวแทนสตรี

ภาพประกอบการสัมภาษณ์พัฒนาชุมชน และตัวแทนสตรี

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	:	นางอรทัย สมรักษ์
วัน เดือน ปี	:	28 พฤษภาคม 2517
ภูมิลำเนา	:	จังหวัดเลย
ที่อยู่ปัจจุบัน	:	569 ตำบลศรีสงคราม อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย
ประวัติการศึกษา	:	ปริญญาตรี สาขารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ประวัติการทำงาน	:	พ.ศ. 2564 ดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีตำบลศรีสงคราม จ.เลย